Nuh Peygamber'in Seyir Defteri

Yalçın Pekşen

Çağdaş Yayınları

YALÇİN PEKŞEN

NUH PEYGAMBERİN SEYİR DEFTERİ

ÇAĞDAŞ YAYINLARI
ÇAĞDAŞ GAZETE, DERGİ, KİTAP, BASIN ve YAYIN
ANONİM ŞİRKETİ

Türkocağı Caddesi No. 39-41 Cağaloğlu — İstanbul

Temmuz — 1985
Dizgi - baskı : Can Matbaa
İSTANBUL

OKUYUCUYA...

İlk kitabım yayınlandıktan sonra ben de zozunlu olarak edebiyat dünyasına girmiş oldum. Kitabım, kitabevlerinin raflarını süslediği için kendimi «yazar» saymamdan daha doğal bir şey olabilir miydi? Üstelik bu düşüncemi doğrulayan olaylar da olmuyor değildi. Sağda, solda sık sık adımın «yazar» olarak geçtiğini duyuyordum. Örneğin bir çok kişinin benim için «her tarafı yazar olsa, ne yazar» dedikleri kulağıma kadar geliyordu.

İlk kitabım yayınlanır yayınlanmaz, yapıtımı kitapevi raflarında görmek için bir dükkana girdim. «Ne gerek var» diyeceksiniz. Hiç gerek yok tabii ama bu işi her gün yaptığım için artık alıştım. Bana zor gelmiyor.

İzlenimim çok olumlu oldu. Pek satın alan yoktu ama herkes kitabımı bir kere eline alıyordu kesinlikle. Onca kitap arasında benim gösterişsiz şaheserime bu kadar ilgi duyulmasını doğrusu biraz kuşku ile karşıladım. Acaba bu ilgi bir kaç gün önce kitaplarımı kendi ellerimle diğer kitapların üstüne yerleştirmemden mi kaynaklanıyordu? Çünkü ancak bu yolla altından istedikleri kitabı çıkarabiliyorlardı. Dediğim gibi aklıma önce bu mantıksız düşünce geldi. Aslında kitabımın dünyanın en zekice yazılmış kitabı olarak ilgi çekmesi doğaldı ama, yine de alçak gönüllü ve kuşkulu olmakta yarar var.

Kitabım yayınlandıktan sonra sık sık yazarlar arasında boy gösteriyordum. Her biri tanınmış üstadlar olan bu kişilerle bol bol tartışıyorduk. Bu tartışmaların konusu da genellikle benim kim olduğumdu. Kim olduğumu söyleyince tartışmalar kesiliyordu, çünkü bu andan sonra ben aralarında olmuyordum.

Sadece yazarlar ve yayıncılar arasında değil, sokaktaki vatandaş tarafından da tanınmaya başlamıştım. Bir keresinde tam eve girecekken bakkal kılıklı bir adam önümü keserek bana adımla seslendi. Demek ki bu gariban bir yandan bakkallık ederken bir yandan da kitabımı okumak mutluluğuna erişmişti. Böyle adamları küçük görmemek gerek. Bakkal, makkal demedim, her zamanki alçak gönüllülüğümle ellerini sıktım, Adam heyecandan biraz tutuklaştı. Herhalde büyük bir yazarın ellerini sıkmış olmasından dolayı heyecanlanmıştı. «Afedersiniz... acaba.. bilmem ki.. zahmet olmazsa..» gibi şeyler geveliyordu ağzında. Kitabımı daha önce satın almamış olsa, ona parasız bir tane imzalayarak verebilirdim ama beni tanıdığına göre satın aldığı kesindi. Herhalde şimdi imzalatmak peşindeydi. Kendisine cesaret vermek için «getirin imzalayayım» dedim. «İmzaya gerek yok, parayı verin yeter» demez mi? Ne parası derken iş anlaşıldı.. meğer veresiye alışveriş ettiğimiz bakkalmış birikmiş alacaklarını istiyormuş. Adımı da veresiye defterinden bildiği ortaya çıktı.

Resmen yazar olduktan sonra halkımızda ne kadar büyük bir kitap merakı olduğunu da anladım. Yayınevinin bana parasız verdiği 25 kitabı en yakın dostlarıma imzalayıp dağıttıktan sonra, daha az yakın dostlar geldiler ve beni kutladılar. İlk fırsatta satın alacakları kitabımın imzalı bir nüshasını istiyorlardı.

Bir süre sonra tanıdıkların tanıdıkları, daha sonra tanıdıkların tanımadıkları ve en sonunda da kimsenin tanımadıkları beni kutlayarak imzalı bir kitabımı ne zaman alabileceklerini sordular.

Kitabımın bir kitapçı dükkanından satın alındıktan sonra bana imzalatılması akla gelen en uygun çözümdü ama «koca bir yazar» olan beni karşılarında görmenin heyecanından olacak kitap meraklıları bu yolu unutmuş görünüyorlardı. Bazıları da «kitabı her yerde aradıklarını ve bulamadıklarını» söylüyorlardı.

Bunu duyar duymaz yayınevini arayıp kitabın «her yerde arandığı halde bulunamadığını» söyledim.

Yayıncım soğukkanlı bir şekilde «her yerde değil, sadece kitapçı dükkanlarında aranmasını, örneğin süpermarket ve kasap gibi yerlerde aranırsa bulunamamasının doğal olduğunu» söyledi.

Hemen bir kitapçı dükkanına giderek kitabımı sordum. Satıcı memnunlukla bir tane çıkarıp verdi.

— Kitabın satışı nasıl gidiyor, diye sordum.

— İyi gidiyor, diye yanıt verdi. Siz bunu alırsanız geriye 19 tane kalacak.

— Hepsi kaç taneydi?

— Yirmi tane...

İçime giren kuşku üzerine öbür kitapçıları da dolaştım. En iyi sonuç birinci dükkandan alınmıştı. Öbürleri kitabın ilk kez benim tarafımdan sorulduğunu «her aklına esen kitap yazarsa böyle olacağını» belirttiler. Sonunda en büyük alıcı olan benim, yani yazarının çabaları sonucunda tüm ki-

taplar tükendi. Hemen hemen herkese bir kitap armağan ettikten sonra kalanları da her olasılığa karşı kendim için satın aldım. Çünkü piyasada mevcudu tükenmek üzereydi.

Elinizde tuttuğunuz kitap ikinci şaheserimdir.

Bu Kitabın Yazarı

NUH PEYGAMBERİN SEYİR DEFTERİ

Nuh'un gemisinin Ağrı Dağı'nda bulunuşu bir rastlantı olmasa gerek... Büyük bir olasılıkla Hazreti Nuh ülkemiz'de (Türkiye'de) yaşıyordu ve bu yüzden büyük tufan sırasında denizlere açıldığı halde, fazla uzağa gidemedi. Türkiye sınırları içinde kalmasının nedeni, bir kitap (kutsal kitap) yazdığı için, «aydın» sayılması yüzünden Emniyet Müdürlüğü'nden pasaport alamaması da olabilir. Başka bir olasılık iki beygirlik (biri erkek, biri dişi) gemisiyle ancak Ağrı'ya kadar gidebildiğidir.

Son günlerde gazetelerde yer alan haberlere bakılırsa Nuh Peygamber, İstanbul'un çukur semtlerinden birinde yaşıyor ve her yağmurda oturduğu daire sular altında kalıyordu. Bu yüzden Hazreti Nuh, bu kentte kuru kalmanın tek yolunun denizlere açılmak olduğunu düşünmüş ve bir gece ansızın Yenikapı sahillerinden demir almış olabilir.

Nuh Peygambeerin, bugün bile sadece Amerikalı astronotların ulaşabildiği Ağrı Dağı'na sağ-salim nasıl varabildiğine gelince, bunun da sebebi, o günlerde günümüzdeki kadar gelişmiş hava ve karayolu olanaklarının bulunmaması, dolayısıyla can güvenliğinin bulunmasıydı.

Aşağıda okuyacağınız «insanlık tarihi» bu varsayımdan kaynaklandı. Yani tüm insanların (ve de hayvanların) bizim ülkemizden çıktığı varsayımından. Savımızın tarihi ve bilimsel gerçeklere uyup uymadığına, yeniden kaleme aldığımız insanlık tarihini okuduktan sonra siz karar vereceksiniz.

İNSANLIK TARİHİ

Antropologlara göre ilk insanlar çamurlu su birikintilerinde oluşmuşlardır. Çamurlu su birikintilerinin insanların doğup, yaşamasına elverişli bir ortam oluşturduğu daha sonra ülkemizin bazı kentlerindeki durumdan da anlaşılmış ve yeniden kanıtlanmıştır. Yine antropologlara göre ilk insanlar vahşi maymunlar ve goriller görünümünde olup henüz konuşmaya başlamamışlardır. Birbirleriyle el işaretleri ile anlaşmaya çalışmakta, el işaretlerinin yeterli olmadığı zamanlarda da başka araçlar (taş, sopa vs.) kullanarak anlaşmaya çalışmışlardır. İlk bulunan ve insanlığın hizmetine giren araçların taş ve sopa olduğu, daha sonra insanlık geliştikçe bu aletlerin balta, gürz, ok, kılıç, tüfek, tabanca ve bomba şeklinde evrime uğradığı görülmüştür. Bu arada insanın kendisi de evrime uğramış ve gorilden orangotana, orangotandan maymuna, maymundan şempanzeye ve şempanzeden de «homo sapiens» adı verilen bugünkü insana ulaşmıştır. Bilim dışı bazı bilgilere göre ise insanlar maymun soyları arasında dolaşırken, zaman zaman ayı, inek, eşek gibi hayvanlara da benzeyen dönemler yaşamışlardır. Bu bilgiler yukarda da belirttiğimiz gibi bilim dışı olmakla birlikte, pek yabana atılacak şeyler değildir. Örneğin bugün bile cadde ve sokaklarımızda bu bilgileri doğrulayacak konuşmalar geçmektedir. Bu sözlerden anlaşıldığına göre aramızda hâlâ «homo sapiens» olamamış türler yaşamaktadır. Şu sözler bunu kanıtlamaktadır:

— Ulan ayı «bu yola girilmez» yazıyor görmüyor musun?

— Haydi lan inek, tarlada mı yürüyorsun?

— Bana bak eşşoğlu eşşek, in arabadan da sana göstereyim... vs.

İnsanlık bu şekilde gelişirken en önemli buluşlar birbirini izlemeye başlamıştır. Yine sosyologlara ve antropologlara göre insanlık tarihinin en önemli buluşu ateştir. Bir söylentiye göre gökyüzünden ormana yıldırım düşmesi sonucu ortaya çıkan ateş, insanlar tarafından bir türlü söndürülemeyince, «söndüremiyoruz bari kullanalım» düşüncesiyle keşfedilmiştir. Demek ki yangınların bir türlü söndürülememesi alışkanlığı, henüz itfaiye teşkilâtımız kurulmamış olmasına karşın o zamandan beri sürmektedir. Ormanda kendi kendine yanan ateşin «canınız istediği zaman yanan kibritler.» haline gelmesi için ise daha yüzyıllarca beklemek gerekecektir. Bu tür kibritlerin bulunmasından biraz sonra da Tekel idaremiz «canınız istediği zaman yanmayan» veya «canı istediği zaman yanan» kibritleri icad edecektir.

ATEŞ, KONUŞMA, YAZI BULUNUYOR

Ateşin bulunmasından sonra insanlar uzun süre bu yeni buluşu insanlığın hizmetine nasıl sokabileceklerini düşünmüş, sonunda da bulmuşlardır: O güne kadar taş, sopa, balta, ok, gürz gibi ilkel aletlerle birbirlerini öldüren insanlar, ateş sayesinde ateşli silâhları icad ederek, artık birbirlerini daha modern ve insanî yollarla öldürmeye başlamışlardır.

Silâhın evrimi giderek gelişmiş, atomdan hidrojene derken nötron bombasına ulaşılmıştır. Bu bomba atıldığı yeri tahrip etmeden insanları öldüren bir bomba olup, sanat zevki yüksek batılılar tarafından, savaşlar sırasında tarihi eserlerin korunması için bulunmuştur. Biz Türkler de bu arada boş durmamış, yemek pişirirken bile patlayan tüpgazları bulmuşuzdur.

İnsanlığın ilk yıllarında henüz konuşma bulunmamıştır. Bu durum erkekleri fazla rahatsız etmemekle birlikte evli kadınların dayanamayacakları bir ortam oluşturmuştur. Bu yüzden konuşmayı bir kadının icad etmiş olabileceği, en büyük olasılıktır. İnsanlık tarihinin ilk sözlerinin de «gözü çıkasıca herif» anlamında bir cümle olduğu sanılıyor.

Yazının icad edilmesi o güne kadar konuşulan konuların kâğıt üzerine dökülmesine ve kalıcı belgeler haline dönüşmesine yol açmıştır. Yazının da bir sağır dilsiz tarafından icad edildiği ve ilk yazılan sözlerin «ne konuşuyorsunuz yahu?» şeklinde olduğu sanılıyor.

Daha sonra Edison diye bir adam çıkarak dünyada yapılabilecek ne kadar icad varsa, hepsini yapmış, telefon başmüdürlüğümüzün tüm çabalarına karşın insanların uzaktan konuşmalarını bile sağlamıştır. En sonunda da Einstein doğmuştur. Akşam olunca öğlen ne yediğini unutacak kadar dalgın bir adam olan Einstein, 60 yıl boyunca her gün başında şapkası, elinde şemsiyesi ve ayağında kilodu ile işe gidip gelerek izafiyet teorisini bulmuştur. Einstein'in dalgınlığına bakanlar, ünlü bilginin bu formülü, ayağında olan ayakkabılarını tuvalette ararken bulduğunu ileri sürmektedirler.

ADEM İLE HAVVA, ELMA İLE AYVA

İnsanlık tarihinin en önemli bölümünü kadın - erkek ilişkilerinin tarihi oluşturur. O yüzden işe en başından, yani Adem ile Havva'dan başlamak gerekir.

Bilindiği gibi kadın - erkek öyküleri Havva ile başlar. Ondan öncesi bugünün kadınlı dünyasına alışmış biz erkekler için artık düşte bile görülmesi olası olmayan bir mutlu zamanlar dünyasıdır. Fakat altıncı gün bitmiş ve Tanrı'nın hafta sonu tatili gelmiştir. Bilinen

öyküye göre Tanrı yedinci günde kadını yaratacaktır, ancak altı günlük çalışma sonucunda epey yorgun düşmüştür. Birinci gün ışığı, ikinci gün dağları ve denizleri, üçüncü gün çiçekleri ve ağaçları, dördüncü gün güneş, ay ve yıldızları, beşinci gün hayvanları, altıncı gün erkekleri yaratmıştır. Yedinci gün sıra kadınlara geldiğinde artık iyice yorulmuştur. Tanrının yedinci günde çok yorgun olduğu salt gülmece yazılarının savı değildir. Bu yorgunluğun en belirgin kanıtı o gün ortaya koyduğu yapıttır zaten.

Böylece Havva dünyaya gelir. Adem'le Havva'nın öyküsü de herkes tarafından bilinmekte... Kısaca anımsatmak gerekirse, Adem Cennet'te dolaşırken Havva'nın verdiği elmayı ısırmış ve sonuçta ikisi birden Cennetten kovulmuşlardır.

BAŞKA OLASILIKLAR

Bu öykünün bana mantıkî gelmeyen yanları var. Bunlardan birincisi Adem'le Havva'nın «Cennette yaşadıkları» savıdır ki, içinde kadın olan bir yerin kolay kolay «cennet» sayılamayacağı ortadadır. İkincisi Tanrı'nın salt «bir elma ısırdı» diye öfkelenerek iki insanı yanından kovmasıdır.

Bu kadar küçük bir nedenle koca Tanrı'nın öfkeleneceği kabul edilemez. Bana kalırsa ya bu «elma yeme» öyküsü doğru değildir ve bu bahçede «başka haltlar yenmiştir» veya Adem Havva'dan kurtulmak için bir dolap çevirmiştir. Çünkü Adem'in Havva'dan kurtulmak için bir suç işleyerek cehenneme bile gitmeye razı olması akla yakın bir görüştür. Ama Adem'in düşlediği cehennem ile Tanrı'nın cehennemi arasında fark olabilir. Örneğin Tanrı «nasıl olsa ikisi de aynı kapıya çıkar»

diye Adem'i cehenneme göndermek yerine Havva ile başbaşa bırakmayı düşünmüş olabilir.

İkinci olasılık, «cennette başka haltların yendiğidir» demiştik. Gelelim bunun açıklamasına...

Elma Yerine Ayva mı?

Ben şahsen Adem'in «bir elma yedi» diye cennetten kovulduğuna inanmıyorum. Benim bu olay hakkındaki tahminim şudur: Adem cennette tek başına dolaşırken etrafta bol bol bulunan meyvelerden yiyerek karnını doyurmaktadır. Bunlar, hepimizin bildiği elma, armut, şeftali gibi meyvelerdir. Bu sırada Havva dünyaya gelmiştir. O güne kadar kadın denen yaratığı hiç tanımadığı için —çevrede dolaşan vahşi hayvanlara rağmen— tehlikeden habersiz olan Adem, Havva'nın vücudundaki yuvarlaklıkları tanıdığı meyvelere benzetmiş ve bunlardan birisini elma zannederek ısırmaya kalkmış olabilir. İşte bu olayın mitoloji kitaplarında «elmayı ısırdı» diye adlandırılması buradan kaynaklanmış olabilir. Bana kalırsa Adem, Havva'nın elmaya benzeyen bir bölgesini ısırırken, aslında kadın denen mahlukla da ilk ilişkiye girmiş, böylece elma yerine «ayvayı yemiştir.»

«Ekmek elden, su gölden» yaşamaya alışmış iki insanın kendilerini Cennet'in kapısı önünde bulmaları sonucu, doğal olarak akılları başlarından gitmiştir. Biraz sonra Adem'in aklı geri dönmüş, fakat Havva'nınki gittiği yerden hoşnut kaldığı için orada kalmayı yeğlemiştir. Bu eksiklik nesiller boyu çoğalan çocuk ve torunlarda da sürmüş, sonunda günümüze gelinmiştir.

Geçenlerde bir erkek karısına şu soruyu sormuştur: «Bu kadar aptalca şeyi bir güne nasıl sığdırıyorsun?»

Karısı şu yanıtı vermiştir: «Erken kalkıyorum.»

Erkeklerin büyük ölçüde akılları başlarına geri dönmüş olmasına karşın, kadınlarla karşılaştıkça yine akılları başlarından gitmekte, sonra yeniden geriye dönmektedir. İşte bu gidişler sırasında erkekler nişanlanmakta, akılları başlarına gelince nişanı bozmakta, yeniden gittiğinde bu kez evlenmekte, geriye döndüğünde de boşanmaya çalışmaktadır.

Durum ne olursa olsun tüm insanların Adem'le Havva soyundan geldikleri bilindiğine göre biz Türklerin de bu ilk insanlarla akrabalığımız olması doğaldır. Bu yüzden Adem ile Havva öyküleri biraz modernleşmiş olarak günümüzde de sürmektedir.

İşte size «Cennet» vatanımızda yaşanan modern Adem ile Havva öykülerinden biri: Bakalım günümüzün Adem ve Havvaları nasıl tanışıyor, nasıl evleniyor ve bu beraberliği nasıl sürdürüyorlar?

Günümüzün Adem ve Havvaları cennet vatanımızın bir köşesinde karşılaşırlar. Birbirlerini hiç tanımadıkları için önce iki - üç saat kadar bakışırlar. Adem bu sırada Tekel idaresinden aldığı bir paket Samsun sigarasını içmek isterken tıknefes olur. Arada sırada da beğendiğini belli etmek için kaşının birini yukarı kaldırarak Havva'ya yiyecek gibi bakar.

Havva uzun süre bu yaratığın bir insan mı, yoksa kendisini yemeye hazırlanan vahşi bir hayvan mı olduğunu anlayamaz. Fakat içgüdüleri nedeniyle o da Adem'den hoşlanmıştır. Bu yüzden adamın bakışlarına sert karşılık verir veya hiç aldırmaz görünerek başka taraflara bakıyormuş gibi yapar.

"Ben Sizin Bildiğiniz Kızlardan Değilim

Bu sırada Adem yerinden kalkarak Havva'nın masasına gelir ve ortalığı yağmur sularından seller götür-

mekte bile olsa «Affedersiniz bayan, bugün hava ne güzel değil mi?» türünden ipe-sapa gelmez bir söz sarfeder.

Fakat Havva'nın bu sözlerdeki isabet payını düşünecek hali yoktur. Büyük bir olasılıkla şu yanıtı verir: «Beyefendi rica ederim, peşimi bırakın. Ben sizin bildiğiniz kızlardan değilim.»

Adem bu sözlerden büyük bir şaşkınlığa düşer. Kendişi «bayram haftası» demiş, kız «mangal tahtası» zannetmiştir. Havaların güzelliği ile bu lafların ne alâkası vardır. İşte bu yüzden şaşırıp kalır. Zaten şaşırıp kalmasa ya çekip gidecek veya daha da iyisi, başına gelecekleri anlayarak kendini şel sularına bırakarak daha zevkli bir intihar yolu seçecektir.

Fakat Adem —aklının o sırada başka bir ülkeye tatile gitmiş olması nedeniyle— mantıklı davranamaz ve direnir: «Aman hanımefendi beni yanlış anladınız. Bildiğim başka bir kız yok. Sadece hava ne kadar güzel değil mi diye sormuştum» der.

Evlenme Teklifi

O zaman Havva biraz yumuşar. Adem'in sözlerini kafasında iyice ölçüp biçtikten sonra şu karşılığı verir: «Madem ki benimle evlenmek istiyorsunuz. O zaman gelir annemden istersiniz.»

Hoppalaaa... Adem iyice şaşırmıştır. «Ne istemesi?», «ne evlenmesi?» diye gevelerken «evlenme» sözcüğünü duyan Havva bu sözü ikiletmez. «Peki beyefendi. Madem ki bu kadar ısrar ediyorsunuz evlenme teklifinizi kabul ediyorum.» diye karşılık verir.

Görüldüğü gibi Adem evlenmenin sözünü bile etmemiştir. Fakat bunlar Havva için önemli değildir. Çünkü Havva kendisine ne söylenirse söylensin «evlen-

me teklif edildiğini» zannettiği için teklifi kabul etmiştir bile.

Adem düştüğü şaşkınlıktan kurtulamadan kendini kızla birlikte Kapalıçarşı'da yüzük ararken bulur. Hele altın fiyatlarını öğrenince aklı iyice başından gider ve çıldırma noktasına varır. Fakat henüz evlenmediğinden çıldırması için ortada yeterli neden yoktur. Zaten Adem'in bu konuda acelesi de yoktur. Nasıl olsa evlendikten sonra çıldırmak için bol miktarda imkânı ve zamanı olacaktır.

Böylece bir çift oluşturan Adem'le Havva kendilerinden sonra aynı konuşmaları yapacak olan diğer Türkleri üretmeye girişirler.

Bu üretim faaliyeti sonucu ortaya çıkan ürünlerden ikisini (yani bir çiftini) de sevgili eşimle ben oluşturuyoruz. Kırk yılı aşan yaşamım boyunca, 4-5 yaşına kadar komşu kızları ile oynadığımız evcilik ve doktorculuk oyunlarını saymazsak, en az 35 yıldan beri bu konuya —yani kadınlara— duyduğum yakın ilgi sonucu, kadın-erkek ilişkileri üzerine söyleyecek epey sözüm var. Bu düşünceler 35 yıldan bu yana patlama noktasına gelmiş, ancak son on beş yılında sevgili eşim yüzünden bir türlü patlama olanağı bulamamıştı. Kısmet bu yazıya imiş...

Şimdi bu gözlemlerimin sonuçlarını yazıya dökmeye kalkınca aklımda kalanları şöyle bir gözden geçirdim... Ve gözlerimin önüne 200 bin kadar kadın bacağı ve bir o kadar yuvarlak organdan başkası gelmedi.

Erkeklerin ilgisi bu noktalarda yoğunlaşıyordu. Peki ya kadınların ilgisi... Acaba kadınlar en çok hangi konuya ilgi duyuyorlardı. Bunu anlamak için kadın dergilerini büyük bir dikkatle gözden geçirdim. Aldığım notlara göre her dergide ortalama 998.616 kez «orgazm» sözcüğü geçiyordu. Buradan çıkardığım mantıki sonuç

kadınların en çok orgazm olmayla uğraştıklarıydı. Bulduğum sonuçla yetinmeyip bunu eşime de sordum. «Galiba, dedim siz kadınlar bütün zamanlarınızı orgazm konusuyla uğraşarak geçiriyorsunuz». Sevgili eşim bu düşünceme şiddetle karşı çıktı: «yoo... dedi, arada yemek yiyor ve uyuyoruz.»

Ulaştığım mantıki sonuca tanıdığım kadınların tümü karşı çıkınca yanılgımın nereden kaynaklandığını düşündüm ve buldum. Aslında sonuç son derece mantıki idi. Kadınların ise mantıki sonuçlara salt bu nedenle (mantıki olması nedeniyle) karşı çıkmalarından daha «mantıki» bir şey olamazdı.

Doğuştan Farklar

Aslında böyle bir yazıya orgazmdan önce kadınlarla erkekler arasındaki farklardan başlamakta yarar var. Ben de herkes gibi iki cinsin doğuştan bazı farklarla dünyaya geldiklerine inanıyorum. Fakat bu fark herkezin sandığı gibi santimetrelerle ölçülen «fark» değil. Bu farka da biraz sonra değineceğiz ama kadınla erkeğin doğuştan gelen asıl farkı, kadınların daha analarının karnında iken edindikleri evlenme fikriyle dünyaya gelmeleri, buna karşılık erkeklerin yaşam boyu bekâr kalma içgüdüsüyle doğmalarıdır.

Aslında bu fark pratikte hiç bir sonuç ortaya çıkarmaz. Şöyle ki: Kız çocukları doğuştan gelen bu fikirlerini erkeklere aşılamaya çalışırken, erkekler evlenmemeye kesin kararlı görünürler. Sonuçta iki taraf da birbirine biraz ödün vererek bir orta yol bulunur. Bulunan bu orta yol genellikle nikâh dairesinin yoludur.

Gerçekten kadınlar bir erkekle tanıştıkları zaman hemen ertesi günü evlenmek eğilimindedirler. Erkekler ise bu işi en erken 35 yıl sonra gündeme getirmeye ta-

raftar görünürler. Yukarda da değindiğimiz gibi sonuçta iki tarihin ortasında bir gün saptanır ve ertesi günden sonra gelen ilk gün nikâh dairesinin yolu tutulur.

Küçük Fark

Santimetrelerle ölçülen farka gelince... Küçük kız çocukları —henüz akılları ermediğinden— erkeklere özgü bu küçük farkı çok kıskanırlar ve bu fazlalıktan erkeklerden çok kendilerinin yararlanacağını bir türlü anlamak istemezler. İşin ilginç yanı bu kıskançlık ileri yaşlarda da sürer. Bunun da nedeni, kadınların hiç yaşlanmamak konusundaki kararlılıklarıdır. Kadınlar gerçekten hiç yaşlanmazlar. Bunu kanıtlayan bir belirti de, bir kadının kaç yaşına gelirse gelsin zekâ düzeyinin hep küçük bir kız çocuğunun zekâ düzeyinde kalmasıdır.

Kadınlar böyle iken erkekler de farklı durumda değillerdir. Onlar da doğuştan gelen bu farkın yeterince «büyük» olmadığına kafayı takmışlardır. Bütün erkek organlarının «gerektiği zaman» aynı büyüklüğe ulaştığı bilimsel araştırmalarla saptandığı halde, erkekler organlarını kullanacakları yerde, cetvel kullanmayı yeğlediklerinden gerçeği bir türlü göremezler.

Ve Evlilik

Erkekler eğer kendilerine iyi davranılırsa bir çok işe yarayan ehli yaratıklar durumuna getirilebilir. Örneğin fermuarlarınızı çekip, bavullarınızı taşır, masraflarınızı öder ve aptalca şakalarıyla sizi eğlendirirler. Bu arada sizi 'hoşlanmadığınız' erkeklerden korur ve işlerinizi çözümlemeye çalışırlar. Hatta daha ilk günden itibaren cenaze töreninizin ayrıntılarını bile düzenlemeye başlarlar. Bunlara karşılık da yaygın bir kanıya göre kadınlardan «bir tek şey» isterler.

"Bir Tek Şey" Üzerine

Doğal olarak bu kadınların düşüncesidir. Erkeklerin düşünceleri biraz daha değişiktir. Örneğin çok akıllı bir erkek olduğu herkes tarafından (kadınlar hariç) kabul edilen İrlandalı düşünür ve yazar Bernard Shaw üç evlilik yaptıktan sonra bu «tek şey» üzerine şu sözleri etmiştir:

«Evlilik, bir bardak taze süt içmek için evde inek beslemeye benzer.»

Shaw'ın bu sözü gerçekten güzeldir ama benim kanımca pek doğru değildir. Çünkü bir ineğin sütünün her gün taze olmasına karşın, evliliğin ilk aylarından sonra, kocaların «taze süt» içtikleri konusunda epey kuşkuları vardır.

Dahası da var... Dünya yüzündeki hiç bir inek sütünü sağdırmadan önce berbere gidip saçını, başını yaptırmaz. Yüzünü boyacı küpüne düşmüş gibi boyamaz. Sinemaya, tiyatroya, gazinoya gitmek istemez. Tam sütü sağılırken de sahibine «bana para ver de kendime yeni bir kürk alayım» demez. Sırtındakiyle idare eder.

Erkek Türleri

Erkekler ikiye ayrılır: Bekâr erkekler, evli erkekler.

Bekâr erkeklerin durumu «sultanlık» olarak tanımlanır ama bu tanımı daha çok evli erkekler yapar. Çünkü bekâr erkekler ancak evlendikten sonra geçmiş durumlarının «sultanlık» olduğunu farkederler.

Gelelim evli erkeklere... Evli erkekler de ikiye ayrılır: İyi kocalar, kötü kocalar...

«İyi bir koca» yanlışlıkla sevgilisine karısının adıyla hitap eden kişidir.

«Kötü koca» ise —yine yanlışlıkla— karısına sevgilisinin adıyla hitap eden kişidir.

Fakat bu sözlerden tüm kocaların böyle yanlışlıklar yaptığı sonucu çıkarılmasın. Öyle kocalar vardır ki, karılarına karılarının adıyla, sevgililerine de sevgililerinin adıyla hitap ederler.

Güzellik Üzerine

Erkekler üzerinde bu kadar yazmak bilmem ki yeterli mi?.. Zaman zaman yine bu konuya dönecek ve Sezar'ın hakkını Sezar'a vermeyi sürdüreceğiz. Fakat önce izninizle kadınların hakkını vermeyi sürdürelim.

Kadınların en tipik davranışları güzellikle ilgilidir. Öncelikle şunu söyleyeyim; genellikle makyaj uzmanlarının ortaya attığı bir söz her nasılsa doğrudur: «Bütün kadınlar güzeldir.»

Durum gerçekte öyle olmasa bile, bütün kadınların kendilerini güzel sanmaları açısından doğrudur bu söz.

Benim deneyimlerime göre çirkin kızlarla güzel kızlar arasında, —güzellikleri hakkındaki kanıları açısından— fazla bir fark yoktur. Şöyle ki; Çirkin kadınlar kendilerini olduklarından iki kat güzel görürler. Güzeller ise iki kat çirkin. Bu durumda da güzel bir kız ile, çirkin bir kız —kendilerine göre— aynı güzelliktedir.

Yine bu yüzden estetik doktorlarına başvuran kadınların % 90'ı çirkinler değil, güzellerdir ve ünlü estetik cerrahları, bu kadınları ellerinden geldiğince çirkinleştirerek kendilerini güzel sanmalarını sağlarlar.

Kadınların güzellikleri konusundaki yanılmalarında erkeklerin tutumu da önemli bir rol oynar. Erkekler daha kolay elde edebileceklerini sandıkları çirkin kızlara, güzellerden daha fazla ilgi gösterirler ve bunların kendilerine olan güvenlerini arttırırlar. Bu yüzden de sonuçta sadece «hava» alırlar. İşte «armudun iyisini kimlerin yediği» yolundaki çok bilinen söz bu yanılgıdan

ortaya çıkmıştır. Kendilerine yanaşmak daha kolay olduğu halde güzel kızların yanına fazla yaklaşan çıkmaz ve bunlar, güzellikten pek anlamayan «özel erkekler» tarafından yenirler.

Güzellik konusunda söylenecek son söz de şudur: Kızlar her gün üç dört saatlerini güzelleşmeye ayırırlar. Yüzlerini boyadıktan, saçlarını yaptırdıktan, göğüs ve bacaklarını en iyi şekilde gösterecek şeyleri giydikten sonra sokağa çıktıklarında, kendilerini güzel bulan ve yiyecek gibi bakan erkeklerin kafasına çantalarını indirirler. En azından kendilerini «çekici» bulduğunu belli eden erkeklere müthiş bozulmuş gibi bir hava takınırlar.

Erkekler başka bir açıdan benzer durumdadırlar. Onlar da kızlarla tanışmak ve konuşmak için ön hazırlıklar yaparlar. Karşılaştıklarında neler söyleyeceklerini uzun uzun düşünürler. Hatta kitapları karıştırarak güzel sözler ezberlemeye çalışırlar. Sonra bir kızla karşı karşıya gelince de akıllarına «yiyeyim seni anam»dan başka bir söz gelmez. Veya hiç bir şey söylemeden düşüncelerini elleri ve vücutlarının başka organlarıyla anlatmaya çalışırlar.

İNSANLAR ÇIPLAK DOĞAR MODAYA GÖRE GİYİNİYORLAR

Tüm insan hakları bildirileri «insanlar hür doğar, hür yaşar» gibi palavralar sıktıkları halde, hiç birinde şu gerçeğe değinilmemiştir: «İnsanlar çıplak doğar, bazıları giyinik, bazıları yarı giyinik yaşarlar.»

İşte bu yüzden insanlık tarihinin en eski buluşlarından biri de moda olmuştur. İncir yaprağı ile başlayan bu öykü, bir çok evrim geçirdikten sonra bugün yine «incir yaprağı» büyüklüğündeki giysilere ulaşmıştır.

Yine de arada bazı farklar vardır. İlk insanların kullandıkları incir yaprakları parasız elde edildikleri halde, bugünkü incir yapraklarının fiyatları aşağı yukarı insanın ocağına incir ağacı dikecek ölçüdedir.

Modacılara göre insanlar moda olmadan yaşayamazlar. Bu sözler bir bakıma doğrudur. Moda olmazsa bazı insanlar (örneğin modacılar) biraz zor yaşarlar.

Kadınlarda modanın etkisini anlamak için şöyle bir deney yapılmıştır: 15 gün boyunca aç ve çıplak bırakılan bir kadın 16. gün, tavanında asılı iki ipten birinin ucunda jambon, diğerinde son moda giysi bulunan bir odaya sokulmuş, bu durumda kadının önce giysiye sonra jambona saldırdığı görülmüştür. Bunun nedeni sorulduğunda kadın şu yanıtı vermiştir: «Jambon bekleyebilirdi, fakat ben jambonu yiyene kadar giysinin modası geçebilirdi.»

Modanın yanı sıra makyaj da kadınlar arasında önemli bir yer tutmaktadır. Bunun da nedeninin güzelleşmek olduğu söylenmektedir. Fakat bu yoldan, güzelleşme bazı aksaklıklara yol açmaktadır. Öykü şöyle:

Makyaj yoluyla güzelleşen bir hanım, yeni kocası ile balayını geçirecekleri otele gidiyor. Gelin makyajını silmek için banyoya girince, damat yatağa uzanarak ateşli bir durumda karısını bekliyor. Kadın banyodan çıkıp yatağa doğru ilerlerken, damat odanın kapısı açık kaldı da kat hizmetçisi içeri girdi sanıp, karısını odadan kovuyor. Bu olay üzerine boşanıyorlar.

Aynı erkek bir süre sonra yeniden evleniyor. Yine balayı için bir otele gidiyorlar. Kadın yine banyoya girip makyajını silmeye başlıyor. Erkek yine yatağa uzanıp ateşli bir durumda karısını bekliyor. Derken gelin banyodan çıkıp yatağa doğru ilerlerken, bir de bakıyor ki kocası başka bir kadınla yataktadır. Doğal olarak dü-

şüp bayılıyor. Sonradan anlaşıldığına göre, kadın banyodayken bu kez içeriye gerçekten kat hizmetçisi giriyor. Fakat heyecanlı damat eski deneyimi yüzünden bu kadını karısı sanıp...

Kadın-erkek ilişkilerini burada kesip, şimdi başka bir konuya geçelim ve insanlık tarihine devam edelim.

TANRININ İŞİ

İnsanlar dünya işlerini çözümlemeden önce ahireti düşünmeye başladıklarından dinlerin doğuşu insanlık tarihinin hemen başlarında yer alır.

İlk insanlar başlarına bela olan her şeyi tanrı sanmışlar, bu yüzden önceleri çok çeşitli tanrılar bulmuşlardır. Örneğin İsa'dan önce 4812 yılında Ural dağlarının eteklerinde bir mağarada yaşayan ve adı olmadığı için arkadaşları tarafından «HO» diye çağrılan bir adam, o sıralarda yumurtalarını arakladığı bir kartalın sık sık mağaraya gelerek kendisini gagalamasını bir türlü yumurta hırsızlığına bağlayamamış ve kartalı tanrı sanarak ona tapmaya başlamıştır. Daha sonra ormanlardan birine yıldırım düşmesi sonucunda ateş ortaya çıkınca, bu kez insanlar, kendilerinin zar zor ele geçirdikleri vahşi hayvanları kolaylıkla «orman kebabı» haline dönüştüren bu güce tanrı gözüyle bakmışlardır.

Attan ineğe, kartaldan sineğe kadar yeryüzünde tanrılar çoğalırken Homeros adlı bir gezgin ozan tanrıları insanlara benzeterek, bunları İlyada ve Odisseia adlı destanlarında tek tek saymıştır. Fakat bu tanrıların da sık sık tuvalete gitmeleri, içki içip sarhoş olmaları, olur olmaz nedenlerle kavga çıkarmaları ve onun bunun karısını ayartarak zamparalık yapmaları işleri bozmuş, insanların bu uyduruk tanrılara olan güvenlerini yitirmelerine yol açmıştır.

En sonunda din işlerini yürütenler daha bir akıllanmışlar ve sonradan fos çıkması olası varlıklar yerine, tanrıları «Ne yerdedir, ne göktedir, ne şurdadır, ne burdadır» diye tanıtmaya başlamışlardır. Bu yeni tanıtma yöntemine, «Sen şuna yok demek istiyorsun ama dilin varmıyor» diye karşı çıkan Bektaşi babasından başka aklı başında bir görüş ileri sürülmemiş ve bu yeni tanrı inancı insanlarda kökleşmiştir.

Modern dinlerden biri olan Hristiyanlığın peygamberi Hazreti İsa ise yeni dini kurarken, aynı zamanda evli olmadığı halde kendisini doğuran sevgili valdesi Meryem'i akrabaların hışmından ve komşuların dedikodularından korumuştur.

Kendisini «Tanrı'nın oğlu» olarak tanıtan Hazreti İsa'nın O (sıfır) tarihinde dünyaya gelirken, annesinin hâlâ bakire olması (tıp ilmi henüz yeterince gelişmediği için) işini çok kolaylaştırmış ve bu sav epey taraftar toplamıştır.

O tarihten bu yana 2000 yıla yakın zaman geçmesine ve bu arada bâkirelerin de Tanrı'nın yardımı olmadan (örneğin bir komşunun yardımıyla) çocuk sahibi olabileceklerinin anlaşılmasına karşın hristiyanlık giderek gelişmiştir. Fakat benim bildiğim kadarıyla son zamanlarda insanların büyük çoğunluğu Hazreti İsa'yı, Hazreti Musa'yı bir yana koyarak yeşil suratlı bir adam olan George Washington'a tapmaya başlamışlardır. Bilindiği gibi bu hazretin ABD dolarları üzerinde de resmi bulunmaktadır.

TEKERLEK NASIL BULUNDU?

İlk çağlarda bugünkü kadar eşek, inek ve öküz bulunmadığı için insanlar kendilerine bir taşıma aracı bulmak zorunda kalmışlardır. Fakat taşıma aracının orta-

ya çıkışı, bunun en gerekli bölümü olan tekerleğin bulunmasından sonra olmuştur.

İnsanlık tarihinin ilk zamanlarında insanlar şimdiki gibi hinoğluhin olmadıklarından bu yalın aracın (tekerleğin) bulunması sanıldığı kadar kolay olmamıştır. Tekerleği akla getirebilecek bir çok raslantı insanlar tarafından uzun süre ya farkedilmemiş, ya da yanlış yorumlanmıştır.

Örneğin İsa'dan önce 19372 yılında dağdan yuvarlanan taş ve odunların insanların başlarına düşerek onları yaralaması o zamanın insanları için tekerlek konusunda bir esin kaynağı olamamış ve bu hareketi ilk gören insanoğlu, tekerleği bulacağı yerde odun veya taşla baş yarmayı bulmuştur.

Daha sonra yine İsa'dan önce 17527 yılında arkadaşlarının «Hoha» diye çağırdığı oldukça şişman bir adam tekerleğin bulunmasına çok yaklaşmışsa da yine ıskalamıştır.

O tarihte Alp dağlarının ortasında bir kovukta yaşayan Haho, dağın tepesine kadar çıkarak bir geyik avlamıştır. Hayvanı taşımaya çalışırken ayağı kayan ve dağdan aşağı yuvarlanan Haho'nun düşme sırasında başını sağa sola çarptığı için zihni epey açılmış, ancak bu zihin açıklığı da tekerleği bulmasına yetmemiştir. Bunun yerine yine kendisi gibi şişman bir kadın olan karısını dağdan yuvarlayarak ondan kurtulmanın yolunu bulmuştur.

Haho'nun bu buluşu tekerlekten daha faydalı bir buluş olarak insanlık tarihine geçmiş ve daha modern yöntemler keşfedilene kadar da epey işe yaramıştır.

Görüldüğü gibi tekerleği Haho da bulamamıştır. Gerçi Haho'nun yaşadığı kabilede dağdan yuvarlanan kadınların çokluğu yüzünden dişiler ortadan kalkınca,

garip erkekler görülmeye başlanmıştır ama, bunların bizim konumuz olan tekerleklerle pek ilgisi yoktur.

Sonunda tekerlek bulunmuştur. Bunun nerede, ne zaman ve nasıl olduğu konusunda insanlık tarihinde bir kayıt yoktur. Efendisini sırtında taşımaktan iflahı kesilen bir ilk çağ kölesinin ıkına sıkına tekerleği bulduğu sanılmaktadır. Asırlar sonra «tekerleğin öyküsü»nü yazan Dr. İhsan Ünlüer'e göre ise:

«İnsanoğlunun simitçi Nuri'den
aldığı akşam simidi
elinden düşüp de yuvarlanınca
insanlık ilk kez tekerleği bulmuştur.»

KAĞNIDAN OTOMOBİLE

Taşıma araçları bu buluşun ardından gelmiştir. İlk örneği ise iki tekerlekli kağnı arabalarıdır. Bu araca şimdilerde sadece arkeoloji müzelerinde ve Anadolu kentlerinde (caddede yürürken) rastlanmaktadır.

Kağnı ile otomobil arasında pek uzun bir devir vardır ve bu arayı genellikle at arabaları doldurur. At arabalarının doldurduğu başka bir yer de İstanbul sokaklarıdır.

Bu arada trenler bulunmuştur ama trenin icadı bizde «kara tren gelmez mola» şeklinde şarkılar yazılmasından başka işe yaramamıştır. Trenler için önce «anayurdu dört baştan demir ağlarla örmüş», sonra otomobile atlayarak istediğimiz yere gitmişizdir.

O halde gelelim otomobile...

Otomobili insanlığa Henry Ford adında bir Amerikalı bela... (Şey) armağan etmiştir. Bütün Amerikalılar gibi daha anasının karnında iken para kazanmanın yollarını araştıran Ford, ilk motorlu aracı uzun uzun düşündükten sonra «Ne yapsam da milyoner olsam?» diye düşünürken bulmuştur.

Bu uyanık Amerikalının insanları daha hızlı taşımak amacıyla geliştirdiği otomobil bir süre sonra ülkemize de gelmiş ve bu kez başka bir amaçla (bir türlü başedemediğimiz nüfus planlamasına yardımcı olarak) kullanılmaya başlanmıştır.

En sonunda da Türkler, Ford'un buluşundan yaklaşık 60 yıl kadar sonra bütün parçaları yurt dışından getirilen «yerli» otoları (Bunlara eğer «yerseniz» diye bu adın verilmiş olduğu sanılıyor) bulmuşlardır.

Büyük kentlerimizi çarpışan otomobillerle dolu dev bir luna parka çeviren bu otoların her şeyi yurt dışından gelmez. Yüzde yüz yerli olan bölümleri de vardır ki bunlar, adları (Babadol, Kırat gibi) ve sürücüleridir.

Sürücülerimiz büyük ustalıkları yüzünden dünya çapında haklı bir üne kavuşmuşlardır. Çünkü ehliyetleri bile olmamasına karşın, Japonların ünlü kamikaze pilotları kadar başarılı bir şekilde oto kullanabilmektedirler.

Bizdeki otolar ile uçaklar arasındaki bağlantı bu kadar da değildir. Yerli otolarımız başka bir açıdan da uçaklara benzemektedir. Bu benzerlik de fiyatlarıdır. Aradaki tek fark ise uçaktan daha alçak uçmalarıdır.

Yabancılar otonun bulunuşundan kısa bir süre sonra trafik işaret ve kurallarını bulmuşlardır. Fakat biz bunları «gâvur icadı» oldukları için pek benimsememişizdir. Aslında pek gerekli olmadıkları da bizdeki uygulamadan sonra ortaya çıkmıştır. Çünkü otolar, trafik kurallarına uymadan da son derece güzel çarpışabilmektedir.

UÇMANIN TARİHÇESİ

Bu bölümü bitirmeden önce biraz da uçaklardan söz etmek gerek.

İnsanlar kuş örneği uçmaya insanlık tarihinin başlarından beri özenmişler, geliştirdikleri kanada benzer şeylerle uçmayı denemişlerdir. Fakat bu kişilerin göklerde kuş gibi uçarken neler hissettikleri bir türlü öğrenilememiştir. Çünkü havalandıktan sonra genellikle fazla uzaklaşarak öteki dünyaya giden bu ilk pilotlar gazetecilere bilgi verememişlerdir.

Bizim tarihimizde de uçmayı deneyenler olmuştur. Geniş fen bilgisi yüzünden halk arasında Hazarfen (bin fenli) adıyla tanınan Ahmet Çelebi kanat takarak Galata kulesinden Üsküdar'a kadar uçmayı başarmış, bu başarısından dolayı da zamanın padişahı IV. Murat tarafından Cezayir'e sürülmüştür. (Mizah değil gerçekten böyle).

Böylece Hazarfen Ahmet Çelebi uçmanın faydalarını ilk keşfeden kişi olmuş ve büyük bir olasılıkla Cezayir'e vardığı zaman şöyle düşünmüştür: «Galata Kulesinden Üsküdar'a kadar uçtum. Cezayir'e vardım. Demek ki Beykoz'a kadar uçsaydım Amerika'yı keşfedecektim.»

Ancak uçaklar icad edildikten sonradır ki insanların havada iken neler hissettikleri tam olarak öğrenilmiştir. Yabancı havayollarını bilmiyoruz ama, THY uçaklarına binen yolcular genellikle büyük bir korku duyarlar. Bu korku uçaklarımızın dümdüz pistler yerine engebeli arazilere (örneğin dağlara) ve Marmara'nın serin sularına daha sık iniş yapma alışkanlığından kaynaklanmaktadır.

THY yolcularının havada iken duydukları ikinci şey hosteslerin azarlamalarıdır. Aslında güzel ve zarif genç kızlar olan hosteslerimiz çok iyi yetişmiş ve makyaj kurslarını birincilikle bitirmişlerdir. Başka yetenekleri de vardır. Örneğin yemek tepsilerini bir kaç metreden fırlatarak tam kucağınıza düşürebilirler. Uçakta biraz

gezinmek isterseniz sizi tekrar yerinize oturtmak için judo ve karate öğrenmişlerdir. Bir şey sorarsanız son derece nazik bir dille başkaları ile konuşmalarını sürdürürler.

Buna karşılık uçaklarımız iyidir. Müthiş güçlü ve dayanıklı oldukları, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana kullanılmakta olmalarıyla da kanıtlanmıştır.

Ayrıca uçakla uçmak size zamandan büyük tasarruf sağlar. Havaalanında saatlerce, hatta bazen günlerce bekleyerek sağladığınız bu zamanda bol bol düşünme olanağı bulabilir, THY yetkililerini iz bırakmadan ortadan kaldırma planlarınızı geliştirirken, ülke ekonomisine katkıda bulunacak işler (örneğin tekel maddelerinin satışını arttırmak gibi) yapabilirsiniz.

EKONOMİNİN TARİHİ

İnsanlık tarihi aynı zamanda ekonominin de tarihidir. Havva Anamız, Adem Babamız'a elmayı gösterip, ayvayı yedirirken sadece yeryüzündeki ilk erkeğin hayatını söndürmekle kalmıyor, aynı zamanda insanlık tarihinin de ilk ekonomik girişiminde bulunuyordu. Çünkü bundan böyle «Ah Adem seni ne kadar seviyorum» veya «Hayatım, senin için ölüyorum» gibi sözlerle gözlerini aşktan kör edeceği Adem'i dolap beygiri gibi çalıştıracak ve yiyecek, giyecek, gereksinmelerini kolaylıkla elde edecektir.

İlk çağlarda ortada para yoktu. Bu yüzden ekonomi insan emeğine dayanıyordu. Örneğin bir adam emek harcayarak ormanda bir geyik avlıyor, tam bunu yemeye hazırlanırken, ortaya çıkan başka bir adam daha çok emek harcayarak geyiği zorla elinden alıyordu. Geyik avcısı da harcadığı onca emeğe karşın kafasında koca-man bir yumru ile aç kalıyordu.

Para bulunduktan sonra bu ilkel yöntem bırakılmıştır. Bundan böyle geyik eti yemek isteyenler, bunu dağda avlayanlardan para karşılığı almaya başlamışlardır.

Bu yeni yöntemde geyik avcısı yine aç kalıyordu ama bu kez kafasında kocaman bir yumru yerine elinde bir sürü para oluyordu. Dilerse bu parayı % 50 faiz ve % 150 enflasyonla «sırdaş» bir hesaba yatırabiliyor ve aydan aya alacağı faizlerle kısa sürede açlıktan öleceğini bildiği için, kendisine güzel bir mezar hazırlatabiliyordu.

Değiş - Tokuş

Paranın bulunuşuna kadar geçerli olan yöntemlerden biri de değiş - tokuş'tu. Bu ekonomik sistemde insanlar karşı karşıya geliyor ve ellerindeki malları değiştiriyorlardı.

Örneğin tarlasını ekip biçerek buğday üreten bir adam, bu ürününü soğuktan donup ölmemek için hayvan derisi ile değiştiriyor, elinde hayvan derisi olan kişi de bu malını, açlıktan ölmemek için buğdayla değiştiriyordu. Böylece işler epey değişiyor ve örneğin soğuktan ölmemek için uğraşan çiftçi açlıktan ölürken, açlıktan ölmemeye çalışan kişi de soğuktan öteki dünyayı boyluyordu.

Para Bulunuyor

Neyse ki İsa'dan önce VII. yüzyılda Argos'lu Pheldon adıyla tanınan çok uyanık bir finikeli parayı bularak bu duruma son vermiştir. Ancak Türkler bir türlü yüzünü göremedikleri için paranın bulunduğuna inanmamışlar ve aramaları sürdürmüşlerdir. «Özal teşebbüs»ümüzün ekonomistleri hâlâ para bulmak için dünyayı dolaşmakta ve bu yolculuklarında Cristof Co-

lomb'un yolunu izleyerek yılda bir kaç kez Amerika'yı bulmaktadırlar. Ne yazık ki bu kıta yaklaşık 500 yıl önce Americo Vespucci tarafından bulunduğundan, ekonomistlerimiz yeni bir keşif yaptıklarına kimseyi inandıramamaktadırlar.

HER ŞEYİN BAŞI : EĞİTİM

İnsanlık tarihinde yeni bir bölüme başlıyoruz : Eğitim.

Sanıldığının tersine eğitim en eski işlerden biridir ve eğitimine en erken başlanan bilim dallarından biri de matematiktir.

Adem'le Havva bile bir kere bir'in üç ettiğini insanlık tarihinin dokuzuncu ayında keşfetmişlerdir. Adem - Havva çifti daha sonra aynı çarpım işleminin üç, dört, beş, altı, yedi ve sekiz ettiğini de görmüşler, ancak Havva çocuk doğurmaktan muşmulaya döndüğü için bu kadar matematik bilgisini yeterli bulmuşlardır.

Fakat türkler matematik bilimini daha da geliştirmeyi kendilerine görev bilerek bu sayıyı 15 - 20 hatta 25'e kadar çıkarmayı başarmışlardır. Günümüzde TRT televizyonunda bu konuda sık sık örnekler verilmekte ve 20'den fazla çocuğu olanlara (bir marifet yapmışlar gibi) bu işin sırrı sorulmaktadır. Sorulara verilen yanıtlardan matematik ilmini geliştirmekle uğraştıklarından başka konulara zaman ayıramayan çok çocuklu çiftlerin bu olayı, gece yaptıkları şeylere bağlayamadıkları ve «Allah'ın işi» sandıkları anlaşılmaktadır.

Tabiat bilgisi eğitimi ve tıp bilimi daha sonraları ortaya çıkmıştır. Örneğin İsa'nın doğumundan 19298 yıl önce, komşusunun kafasına bir odun indiren ilkel adam, bir yandan onun mallarına el koyarak ticaretin sırlarını açıklarken, bir yandan da oğluna ilk tabiat bilgisi der-

sini veriyor ve insanların kafataslarının içinde neler olduğunu gösteriyordu. Böylece tıp eğitimi de başlamış oluyordu.

Tıp daha sonra epey gelişmiş ve bu eğitimin yapıldığı fakültelerden, insanın kalbini tam böbreğinin olduğu yerde ameliyat etmeyi deneyen doktorlar çıkmıştır. Bu arada bir tek ecele çare bulunamamış, doktorlar ne yaparlarsa yapsınlar, bazı insanlar yaşamayı sürdürmüşlerdir.

Önceleri rastgele yapılan ticaret işleri de sonraları bir ilim durumuna getirilmiş ve ticaretin ilmini yapan ekonomistler yetişmiştir. Ülkemizde de bolca bulunan ünlü ekonomistler ekonomiye yardımcı olurken küçük bir yanlışlık yapmaktadırlar. Bu da bizim ekonomimiz yerine, başka ülkelerin ekonomilerine yardımcı olmalarıdır.

Hukuk eğitimi en geç başlayan eğitimlerdendir. İlk zamanlar aralarında bir sorun olan iki kişi bu sorunu kendileri çözmek zorunda kalmışlardır. Ancak hukuk ilmi ortaya çıktıktan sonradır ki alacaklılar huzura kavuşmuş, karılarından yakınan kocalar da rahat bir nefes almışlardır. Çünkü iyi yetişmiş avukatlar sayesinde alacaklılar yaşam boyu alacaklı kalmanın tadını çıkarırken, dertli kocalar da çekilmez sandıkları karılarının ömür boyu çekilebilebildiğini görmüşlerdir.

MESLEKLER 1 : EN ESKİ MESLEK

Yaygın kanıya göre dünyanın en eski mesleği fahişeliktir. Bu meslek yakın zamanlara kadar rahat rahat sürmüş, fakat son günlerde «sermaye» piyasasında bazı sorunlar ortaya çıkmıştır.

Sadece «uçan kuşa» değil, telgraf tellerine konan kuşlara bile vergi koymayı düşünen maliyeciler, doğal

olarak bu piyasaya da «el atmışlar» ve bundan büyük bir «zevk» duymuşlardır. Fakat mesleği sürdürenler aynı durumda değildir. Ortada bir çok sorun vardır. Acaba Sosyal Sigortalar Kurumu'na mı tabi olacaklar, yoksa Bağ-Kur'a mı üye olacaklardır? Götürü usulde mi, yoksa gerçek usulde mi vergi vereceklerdir? Eğer deftere tabi olacaklarsa, yapılan «işi» hemen mi işleyecekler, yoksa akşamları toplamını mı yazacaklardır? Fatura vereceklerse faturanın üstüne «ne karşılığında» para alındığı yazılacaktır? Vs.

Bunlar mizah değil, son zamanlarda gerçekten ortaya çıkan sorunlar. Dünyanın en eski mesleğini sürdürenler, şimdi sırt üstü uzandıkları zaman «iniltiler arasında» işte bunları düşünmektedirler.

Başka Bir Meslek : Doktorluk

Dünyanın en eski mesleklerinden biri de doktorluktur. Bilindiği gibi bu meslek önce «büyücülük ve sihirbazlık» gibi akıl almaz işlerle başlamış ve bugünlere gelinmiştir. Bugün de doktorların yaptıkları işlere kimse akıl erdiremediğinden, tıp tarihinde fazla bir değişiklik olduğu söylenemez.

Doktorlar kendilerine başvuran hastaları iyice muayene ettikten ve reçetelerini yazdıktan sonra evlerine göndermektedirler. Tedaviye karşı hâlâ yaşama inadını gösterenlerin bu inatçılıkları da, bir iki muayene daha yapıldıktan ve gerekli ilaçlar verildikten sonra iyileştirilmektedir.

Hatta tıp son zamanlarda estetik cerrahiye de el atmış, tanrının yarattığı bazı kusurlar ortadan kaldırılmaya başlanmıştır.

Böyle birini ben de tanıdım. Genellikle durumundan hoşnuttu. Sadece bir tek yakınması vardı. Ameli-

yattan sonra çene çukurunun epey aşağıda kaldığından yakınıyordu. Fakat doktorunun açıklamasından sonra iyice rahatladı. Meğer hastanın çene çukuru sandığı şey, ameliyat sırasında biraz yukarda kalan göbek çukuru imiş.

Tıp tarihinin en büyük aşaması organ nakli ile gerçekleşti. Şimdi toplumlarda başkalarının kalbi veya böbreği ile yaşayanlar var.

Sansasyonel haber peşinde koşan gazeteciler bu konularla çok ilgileniyorlar. Aşk edebiyatına girmiş olan kalbin aşk ile gerçekten bir ilgisi var mı? İnsanın kalbi değişince aşkı da değişiyor mu? Vs.

Kalbi değişen bir hastaya geçenlerde bu konu soruldu. Ameliyattan sonra karısına karşı neler duyuyordu? Hasta karısına karşı hiç ilgi duymadığını ve yüzünü bile görmek istemediğini açıkladı. Gazeteciler hemen konunun üzerine atladılar. Bunun nedeni neydi acaba? Hastanın söylediğine göre nedeni çok basitti. Çünkü ameliyattan önce de karısına ilgi duymuyor ve yüzünü görmek istemiyordu.

İş Adamları

İnsanlık tarihinin «meslekler» bölümünde iş adamlarını yazmadan önce, iş yerlerine giderek adamları tanımaya çalıştım. Hazır buralara gelmişken elime bir kaç kârlı alış-veriş olanağı da geçti. Alış-verişlerimi tamamladıktan sonra şimdi yazıyı bıraktığım yerden (ve bir yoksullar evinde) sürdürüyorum.

Fakat ben yine de durumumdan hoşnutum. Çünkü buraya düşmek yerine rahatça bir akıl hastanesine de düşebilirdim. Çizme ve ayakkabı satan bir iş adamının mağazasından çıkarken böyle bir tehlike de atlattım. Aslında yeni aldığım çizmeler ayağımdaydı. Bunun akıl

hastanesine düşmekle ne ilgisi var diyeceksiniz. Biraz var. Çünkü çizmenin üstünde sadece külotum kalmıştı.

Herneyse, biz gelelim insanlık tarihinin «iş adamları» bölümüne.

Dünyanın ilk iş adamları talihsiz insanlardır. Çünkü önce mutlaka satılacak bir mal bulmak zorunda kalıyor, sonra yeteneklerine göre bu malı başkalarına 5-10 katına satıyorlardı. Fakat türkler ticaret sahasına el attıktan sonra iş adamlığının kuralları da değişmiş ve iyi bir alış-veriş için ortada iş adamının kendisinden başka bir «mal» bulunmasına gerek kalmamıştır.

İş adamlarımız önce zeytin yağı yerine makine yağı, zeytin yerine keçi pisliği, canlı koyun yerine ölü koyun satarak yabancıları bu tür alış-verişlere alıştırmışlar, en sonunda da mobilya yerine «hiçbirşey» satmamak gibi çok kolay yollar bulmuşlardır. Hatta bu yolla zengin olarak İsviçre'de uzun tatiller (örneğin ömürboyu) yapacak kadar yüklü paralar kazanmışlardır.

Kârlı bir iş olmasına karşın iş adamı olmak sanıldığı kadar kolay değildir. Önce çok uzun bir eğitim devresi (15 yılda ilkokul üçüncü sınıfa yükselmek gibi) geçirdikten sonra çocuğun okumayacağı anlaşılınca kendisine ticaretin kuralları öğretilir. Bunun da yöntemi şudur: İş adamı olacak çocuğa bir elma verilir. Elmayı satıp bununla iki elma alması, bunları da sattıktan sonra parasıyla 4 elma alması vb. gibi istenir. Bu şekilde epey iş yapan çocuk sonunda nasıl ticaret yapılmayacağını iyice öğrenmiş olur. Çünkü gerçek ticari hayatta geçerli olan kural bir elmayı en az 20-30 elma parasına satmak, hatta daha da iyisi ortada hiç elma okyken «elma» satıyormuş gibi yapıp millete «ayva» yedirmektir.

İş adamları genellikle toplumda iyi bir mevki elde ederler ve herkes tarafından saygı görürler. Bu saygının

nedeni vergi vermek konusunda takındıkları tavırdır. Büyük Atamızın «kendi kendini vergilendiren halk millettir» sözüne uygun olarak kendi kendilerini vergilendirir, vergi dairelerine hiç uğramazlar.

Meslekler 3 : Öğretmenlik

Mesleklerin doğuşu ve gelişmesi bölümünde konumuz : Öğretmenler.

İnsanlar öğrenmeye değil de öğretmeye meraklı olduklarından öğretmenler hemen hemen kendiliğinden doğmuş, sonraki yıllarda ise, doğduklarına pişman olmuşlardır.

İlk öğretmenlerin öğrencilerine sadece «bildiklerini» öğrettikleri sanılıyor. O zamanlar matematik, fizik, kimya gibi konular bilinmediğinden, öğrenciler yaşam dersleri almakla yetiniyorlardı. Örneğin tek kollu bir öğretmenden nasıl aslan avlanacağını, tek bacaklı bir öğretmenden de kaplan avına çıkarken nelere dikkat edileceğini öğreniyorlardı.

Sonunda tüm organları yerinde olarak ilk ders yılını tamamlayan öğrenciler, bir üst sınıfta okumaya hak kazanıyor, burada da gövdesinin alt kısmı olmayan bir öğretmenden gölde yüzerken timsahlardan nasıl korunulacağını kafalarına yerleştiriyorlardı.

Daha sonra ülkemizde olduğu gibi öğretmenlerin öğrencilerine «bilmediklerini» de öğretmelerine tanık oluyoruz. Örneğin bugünlerde matematik dersinde bir öğretmen öğrencilerine şöyle problemler sorabilir :

«Çocuklar şimdi ben kasap dükkânına gitsem, kilosu 1250 liradan 2 kilo pirzola 1000 liradan 3 kilo kıyma ve 1500 liradan 1,5 kilo kuşbaşı alsam, sonuç ne olur?»

Öğrenciler bu hesabı hemen yaparlar ve öğretmene sonucu bildirirler. Böylece öğretmen (Allah korusun)

kasaba gitse ve biraz alış - veriş etse dükkânda rehin kalacağını öğrenir.

Aynı şekilde öğretmen başka bir matematik problemi sorabilir: Ayın 5'inde elimde 50.000 liram var. Bunun 60.000 lirasını kiraya 70.000 lirasını da bakkala versem kalan parayla da gezmeye gitmek istesem acaba nereye giderim?»

Öğrenciler yine kâğıda kaleme sarılarak bir hesap yaparlar ve yanıtını kendisine bildirirler: «Bakırköy'e.»

Böylece matematik konularını iyice kavrayan öğrenciler biraz da «edebiyat» öğrenirler. Bu derste öğretmenlerin durumuna bakarak «öğretmenler bizim en aziz varlığımızdır» gibi sözlerin «hikâye», «öğretmeni görünce ben ölesi olurum, bana bir kelime öğretenin ben kölesi olurum» gibi sözlerin «şiir» ve «Tanrı gökten inseydi öğretmenlik mesleğini seçerdi.» gibi sözlerin de «mizah» olduğunu çabucak kavrarlar.

Meslekler 4: Gazetecilik

Gazetecilik çok güç bir iş olduğundan, gazeteciler bu işin altından kalkabilmek için son derece planlı ve programlı hareket etmek zorundadırlar. Bu yüzden gece geç saatlerde eve dönen bir gazeteci her ihtimale karşı saati kurar ve öğleye doğru çalan saatin sesiyle uyanır.

Bundan sonra da kendine hemen bir program yapar. Mesleğine bağlı bir gazetecinin programı aşağı yukarı şöyledir:

Sabah kalkış. Ne zaman olursa...

Yatakta günün programını yapma ve işe gidip gitmeme konusunda karar verme.

Eğer işe gidilecekse yataktan kalkış, traş, giyinme ve gazetedeki öğle yemeğine yetişme.

Yemeğe girmeden önce istihbarat şefine, «Şef bomba gibi bir haber peşindeyim. Benden 2-3 gün hayır bekleme» şeklinde bir uyarı.

Yemekten sonra küçük bir ara ve dinlenme(bir kaç kadeh içki için. Gazetecilerin de dinlenme hakkıdır doğal olarak.)

Akşam bir «bomba»nın peşine düşme ve günün yorgunluğunu çıkarmak için biraz içki.

Bu arada küçük bir noktayı belirteyim. Gazeteciler görev başında kesinlikle içki içmezler. Eğer gazetecinin görevini yaparken mutlaka içki içme zorunluğu doğarsa (yani ortada bir içki şişesi varsa) gazeteci hemen görevine ara vererek içkisini bu arada içer ve görev başında kesinlikle içki içmemiş olur.

Her ne kadar gazeteciler çok içki içen insanlar olarak tanınırlarsa da bu büyük bir tarihsel yanılgıdır. Gazeteciler aslında çok değil, «ölçülü» olarak içki içerler. İçkinin ölçüsü ise genellikle «bir büyük, bir de ufak» rakıdır. Fakat gazeteciler tanınan kişiler olduklarından, ortalıkta sarhoş olarak dolaşmaları doğru karşılanmaz. Bu yüzden bir büyük, bir de ufak rakıyı bana mısın demeden götüren bir gazeteci, yine de ortalıkta sarhoş olarak dolaşamaz. Çünkü dolaşacak hali kalmamıştır. Arkadaşları tarafından bir arabanın arka koltuğuna yatırılarak eve böyle götürülür.

Bir başka noktayı daha belirtmekte yarar vardır. Gazeteciler belirli iş saatleri arasında çalışma yaparlarsa da, aslında geçerli olan kural, gazeteciliğin zamanı olmadığıdır. Bu yüzden gazeteci gece uyurken bile telefonla işe çağrılacağını bilir ve yatmadan önce telefonunun fişini mutlaka prizden çıkarır.

Haber Nedir

Ortada fol yok, yumurta yokken «Maaşlar artacak», «Ücretler yükselecek», «Vergiler azalacak» gibi sözler eden ilk insan gazeteciliği de resmen başlatmıştır. O günden beri kâğıt ve matbaa türleri değişmiş, yukarıdaki sözler doğadaki yedi rengin yedisiyle de yazılmış fakat temel gerçek değişmemiştir: Bu gerçek, ortada yine «fol ve yumurta»nın olmadığıdır.

Daha sonraları «Haber, köpeğin insanı ısırması değil, insanın köpeği ısırmasıdır» gibi çetrefil sözler uydurulmuştur.

Bu sözler günümüze kadar her yerde söylenmiş ve hemen hemen herkese yutturulmuştur.

Sonunda söz konusu olay gerçekleşmiş ve İtalya'nın küçük bir kasabasında kafadan kontak olduğu sanılan bir İtalyan, zavallı bir sokak köpeğini ısırmış, fakat bu olay bir kaç gazetede tek sütunluk bir haber olmaktan öteye gidememiştir.

Ülkemizde de gazeteciler «köpek-insan» kavramlarından esinlenerek benzer bir öyküyü işlemişler ve bir zamanlar Aksaray'da iki vatandaşımızın bir süs köpeğini pişirip yemesini (köpeği yerken ısırmak zorunda oldukları için) önemli bir haber diye vermişlerdi.

Fakat bu öykü pek tutmamıştı. Çünkü buradaki asıl fiil «ısırmak» değil, «yemek»ti ve yapılan iş dünyanın en doğal işiydi. Çünkü o sıralarda ülkede yenecek ne varsa «ulusal yiyenler» tarafından yeniyor, millete de «Kalkınma yolunda atılmış fevkalâde hamleler» edebiyatını «yemek» kalıyordu. İşte bu «kalkınmış» şeyleri yemekten bıkan iki kafadarın biraz değişiklik olsun diye sevimli bir fino köpeğini yemelerinde abartılacak fazla bir şey yoktu.

Gazetecilikte geçerli kurallardan bir başkası ise,

Hazreti İsa'nın çarmıha gerildiğini, olaydan 1500 yıl kadar sonra öğrenen Yeniçeri ağasının «Ben yeni duydum» diyerek bu işten, bir garibanı sorumlu tutmasıyla büyük benzerlikler göstermektedir.

Gazeteciler de tarihin herhangi bir devrinde meydana gelmiş bir olayı duydukları zaman, sanki yeni olmuş gibi sütunlarına aktarırlar.

Sonuçta ortaya garip durumlar çıkabilir. Örneğin haberde «Gençliğine yazık oldu» diye hayıflanan bir kadının torunları, bu cinayeti ikinci çocuklarına hamile oldukları sırada okuyabilirler.

Gazeteci Türleri

Gazetecilik tarihinin başından bu yana iki tür gazeteci tipi varolagelmiştir : Gazeteciye benzeyenler ve benzemeyenler.

Birinciler halkın yakından tanıdığı, büyük otellerin barlarında yiyip içen, güzel giyinen ve her lafa «biz gazeteciler» diye başlayan kişilerdir. Bunlar tuvalete giderken bile «ben tuvalete gidiyorum» yerine «biz gazeteciler arada sırada tuvalete gideriz» şeklinde konuşurlar.

Bunlar o kadar gazeteciye benzerler ki, gazeteci olduklarını kanıtlamaları için ayrıca bir gazetede çalışmalarına ve yazı yazmalarına gerek yoktur. Onlar da zaten böyle bir şeyi akıllarından bile geçirmezler.

İkinciler, yani gazeteciye benzemeyenler ise gerçekten gazetelerde çalışırlar ve haber peşinde koşarlar. Fakat gazeteciye benzememeleri yüzünden kendilerini kanıtlamaları için bunlara birer sarı basın kartı verilir.

Birinci tür gazeteciler büyük otellerin barlarında beslenirken, gerçek gazeteciler yakın zamanlara kadar çay eşliğinde «simit»e, bir cankurtaran simidi gibi sarıl-

mışlardır. Zaten cankurtaran simitlerinin susamlı simitler gibi yuvarlak yapılmasında bu olayın etkisi olduğu sanılmaktadır. Daha sonraları ise susamlı simitler de cankurtaran simitleri boyutlarına getirilerek aradak bütün farklar kaldırılmıştır.

İnsanlık tarihinin son zamanlarında gazetecilik yüksek okulları kurulmuş ve bu okullar banka memurluğu, seyyar satıcılık ve ayakkabı boyacılığı yapabilecek ölçüde yetenekli gençler yetiştirmiştir. Bunlar arasında bir gazeteye girebilenlere bile rastlanmaktadır.

Gazetçi olmak son derece güç bir iştir. Bu mesleğe hevesli gençler işe alınmadan önce sıkı bir sınavdan geçirilir ve çalışacakları sahada yeterli bilgi sahibi olup olmadıkları araştırılır. Örneğin ev sahibi tarafından evden çıkması için mahkemeye verilen bir aday, bu dava nedeniyle sık sık adliyeye gitmek zorunda kaldığı için bu sahada «deneyimli» sayılır ve adliye muhabiri olur.

Aynı şekilde belediyede inşaat ruhsatı alabilmiş olanlar belediye muhabiri, bir kavgada tanık oldukları için Emniyet Müdürlüğü'ne düşmüş olanlar polis muhabiri yapılırlar.

Evin çarşı-pazar alışverişlerini yürütenler ekonomi muhabiri, Beyoğlu'na nasıl gidileceğini bilenler de «Beyoğlu muhabiri» olurlar.

Spor yazarı olabilmek için ise böyle bir ilişkiye bile gerek yoktur. Çünkü bir çok örnekte görüldüğü gibi, iyi bir spor yazarı olabilmek için otobüs işleticisi, ithalat ihracat firması sahibi, ya da gazino komedyeni olmak yeterlidir.

En İyi Haber Çöp Sepetindeki Haberdir

«İyi bir haber köpeğin insanı ısırması değil, insanın köpeği ısırmasıdır» şeklindeki yaygın inanışın palavra olduğunu daha önce belirtmiştim. Bu görüşte olan

kişiler gazete işleriyle ilişkileri olmayan kişilerdir. Bir gazetenin içinde durum biraz daha değişiktir.

Örneğin bir Yazı İşleri Müdürü için «en iyi haber çöp sepetindeki haber»dir. Yazı işleri müdürü önüne ilginç bir haber geldiği zaman bunu büyük bir özenle okuduktan sonra, son derece titizlikle çöp sepetinin dibine yerleştirir.

Daha az iyi olan haberler ise olabildiğince kısa yazılmış olanlarıdır. Yazı işleri müdürlerinin bu konuda uyguladıkları prensip «iki kelimeyle»dir. Karısını ve çocuklarını ekmek bıçağıyla doğramış bir adamın öyküsünü «iki kelimeyle» yazmak için çırpınan muhabir sonunda şöyle bir yazı götürebilir müdürünün önüne:

«Başınız sağolsun.»

Gelelim muhabirlere: «İyi bir muhabir kendi alanında deneyim kazanmış bir muhabirdir» dedik. Konularını derinlemesine bilir ve hiç bir şey atlamazlar. Örneğin bir adliye muhabiri mahkemeye düşmüş bir sanık hakkında «göreceksiniz bu adam salıverilecektir» dediği zaman bunun tersi düşünülemez. Küçük ayrıntılarda yanılabilir doğal olarak. Örneğin sanık gerçekten salıverilir ama aradan belki 30 yıl geçtikten sonra.

Polis muhabirleri ise bir cinayet işlendiği zaman olay yerine koşarak katilin kim olduğunu okuyucularına duyururlar. Katiller genellikle «FAİLİ» adını taşır, soyadları ise «MEÇHUL»dür.

Spor muhabirleri tüm maçların sonuçlarını en fazla üç tahminde bulunarak önceden bilebilirler. Futbol maçları yengi, yenilgi ve beraberlik dışında sonuçlanmadığı sürece yanılmaları da söz konusu olmayacaktır. Müzik eleştirmenleri konserleri eleştirirler ve bir gün önce keşfettikleri Bethoven, Mozart gibi «yetenekli genç leri» kamuoyuna tanıtmaya çalışırlar.

Plastik sanatlar konusunda yazı yazan eleştirmenlerin durumuna ise hiç değinmiyorum. Çünkü bunlar «plastikten» yapılmış sanatlar oldukları için fazla bir «ağırlıkları» yoktur.

Bence en zoru kitap eleştirmenlerinin yaptığı iştir. Çünkü kitabın tek satırını dahi okumadan köşelerini dolduracak kadar yazacak şey bulmak gerçekten büyük bir yetenek istemektedir.

Gazetecilik tarihi burada bitiyor. Bu arada insanlık tarihinin en çok eleştiri alan bölümünün de bu bölüm olduğunu belirteyim. 3 hafta boyunca onbine yakın telefon ve yüzbine yakın mektup aldığımı söylersem belki inanmazsınız. (İnanmamakta da haklısınız. Çünkü bu sayılar gazeteci dilinde «bir-iki telefon» ve «iki-üç mektup» demektir.).

Meslekler 5 : Memurlar

Tarihin ilk başlarında devlet daireleri olmadığı için memurlar da yoktu. Bu yüzden vatandaşların işi bir türlü görülemiyordu.

Daha sonra uygarlık ilerlemiş, devlet daireleri kurulmuş, memurlar ortaya çıkmış ve durum epey değişmiştir. Şimdilik değişmeyen tek şey vatandaşın işinin hâlâ görülememesidir.

Bunun da nedeni insanlık tarihinde uzun süre «ortalıkta görülmeyen» memurların bu alışkanlıklarını bir türlü unutamamalarıdır. Bugün hâlâ «ortalıkta görülmeyen» memurlar çoğunluktadır.

Memurlar işlerine sabah 9.00'da başlar ve 17.00'de bitirirler. Her memur bu saatler arasında başını işten kaldırmadan çalışır ve bulunduğu derecenin, bulunduğu kademesinde eline kaç para geçeceğini, katsayı arttırılırsa ne olacağı (veya olmayacağını), «büroda yaptığı bu hesabı çarşıya nasıl uyduracağını» hesaplar.

Aslında hesap - kitap yapmasına hiç gerek yoktur. Çünkü çarşı - pazar esnafı bu hesabı (memura zahmet olmasın diye) kendiliğinden yapar ve memur maaşlarının her artışında fiyatları o ölçüde arttırarak «çarşıdaki hesabı memurun maaşına» uydurur.

Örneğin Hasan adındaki bir memurun durumunu ele alalım :

Bu memur ayın birinci günü eline geçen parayı üçe ayırır ve her birini paket yaparak sicimle bağlar. Bu paketlerin birincisini karısının terzisine, ikincisini kasaba, üçüncüsünü de bakkala yatırdıktan sonra ayın ikinci günü şöyle konuşur :

«Terziye, bakkala, kasaba, sicim kaldı Hasan'a.»

Bu arada devlet dairelerinde işleri olan vatandaşlar kapıda kuyruklar oluşturarak beklerler. Bu bekleme sürelerini boş geçirmemek için ise zihinlerinden karşılarındaki memurun annesini, anneannesini ve onların annelerini geçirirler. İşlerinin görülmesini bekleyen vatandaşların akıllarından memurun sülalesindeki anneleri geçirmesinin nedeni «Analar ne evlatlar doğuruyor» diye düşünmelerindendir.

Memurların sabah 9.00 - 17.00 arasında çalıştıklarını daha önce belirtmiştik. Bu meslek mensupları «vakit nakittir - zaman paradır» şeklindeki özdeyişimize sıkı sıkıya bağlı görünürler ve zaman konusunda büyük titizlik gösterirler. Hiç bir memurun saat 9.00'dan bir kaç dakika önce bile işe başladığı görülmemiştir. Bazıları bu tutumlarını akşam 17.00'ye kadar sürdürürler. Devlet dairesinde işi olan vatandaşlar ise eğer ertesi günü, bir rastlantı sonucu ulusal bayramlarımızdan birine rastlamıyorsa şanslarını yeniden deneyebilirler.

Tarihin ilk başlarında insanlar kavimler halinde yaşıyor ve durmadan savaşarak birbirleriyle uğraşıyorlardı. Bu duruma bir son vermek için ortaya politikacılar çıktı. Fakat bu gelişme ortaya politikacıların çıkmasından başka bir sonuç yaratmadı. Belki sözü edilebilecek tek değişiklik, insanların bundan böyle hem kendi aralarında, hem de politikacılarla uğraşmak zorunda kalmalarıydı.

Politika sözcüğü de insanlık tarihinin bütün antika sözcükleri gibi latincedir ve «siyaset» anlamına gelmektedir. Eski Yunanlılar bu sözcüğü aynı zamanda «Güzel söz söyleme sanatı» anlamına da kullanmışlar ve en güç anlaşılır konuları bile en yalın şekilde söyleyebilen kişilere «politikacı» demişlerdir. «Sanat» meraklısı bir millet olan türkler daha sonra bu sanatı iyice geliştirmişler ve en yalın konuları bile içinden çıkılamaz şekilde söyleme başarısını gösteren politikacılar yetiştirmişlerdir.

İnsanlar analarının karnından politikacı olarak doğmazlar. Fakat ilk belirtiler çocuk biraz büyüyüp okula gitmeye başladığı zaman ortaya çıkar.

Eğer bir çocuk, iki kere ikinin beş mi, yoksa altı mı edeceğine ilkokulun son sınıfına kadar bir türlü karar verememişse ve «büyüyünce ne olacaksın bakayım?» sorusuna «Eee, ıı, aaa» gibi yanıtlar veriyorsa politikacılık yetenekleri var demektir.

Çünkü ülke sorunlarında hızlı ve aceleci kararlar almak yerine her konuyu uzun uzun ve derinlemesine tartışmak, hatta konuyla ilgisi olmayan işler üzerinde bile günlerce konuşmak ve sonunda kesinlikle işin içinden çıkamamak gerekmektedir.

Çocuk biraz daha büyüyüp üniversite çağına gelin-

ce durumuna bir kez daha bakmak gerekir. Örneğin mühendis mektebine gidip ekonomi öğrendiğini ileri sürüyor, aslında hiç bir şey öğrenemiyorsa geleceğin ünlü bir politikacısı ile karşı karşıya olduğunuz konusunda hiç kuşkunuz olmasın.

Bu arada dil konusu da çok önemlidir. Fakat dil deyince bunun türkçe olduğu sanılmasın. Sözlerinden kimse bir şey anlamadığı için politikacının türkçeyi bilmesine pek gerek yoktur. Ancak yabancı dil bilgisi üzerinde önemle durulmalıdır.

Örneğin, «Baba bana top at, koş koş oyna» düzeyindeki ingilizcesi ile yabancı devlet adamları karşısında ülke sorunlarını tartışacak yetenekte ise kendisi Başbakan, hattâ Dışişleri Bakanı bile yapılabilir. Sonra dışişleri sorunları bu bakana, ülke sorunları da Allah'a emanet edilebilir. Geçmişte bunun canlı örnekleri yaşanmıştır.

Meslekler 7 : Polisler

Dünyanın her yerinde polis ile suç işlediği sanılan kişiler karşı karşıya geldiğinde aralarında soru-yanıt şeklinde bir konuşma geçer.

Ülkemizde de bu böyledir.

Örneğin rastgele bir ülkede polis suçluya «Bu suçu işlediniz mi?» diye sorar.

Ülkemizde de polis suçluya önce «Bunu yer misin?» diye sorar.

Rastgele bir ülkede zanlı, suçu işlediği sabit olana kadar «suçsuz» sayılır.

Ülkemizde de üç aşağı, beş yukarı aynı kural uygulanmaktadır. Zanlı suçu işlemediği sabit olduktan sonra «suçsuz» sayılır.

İşte bu nedenlerle rastgele bir ülkede zanlı suçu işlediğini itiraf ettiği zaman ortada bir tek olasılık vardır : Zanlı suçludur.

Ülkemizde ise bir zanlı suçunu itiraf ettiği zaman iki olasılık vardır: Ya suçludur, ya suçsuzdur.

Bu yüzden başka ülkelerde bir suçun genellikle bir tek faili vardır. Bizde ise yine genellikle iki.

Birincisi polisin yakaladığı ve suçunu itiraf ettirdiği kişidir. İkincisi se daha sonra başka br suçlu aranırken rastgele ele geçen gerçek suçludur.

Hatta üçüncü bir olasılık daha vardır: Örneğin bir cinayet iddiası üzerine polis suçluyu yakalar ve suçunu itiraf ettirir. Daha sonra gerçek suçlu yakalanır. En sonunda da cinayete kurban gittiği sanılan kişi.

Meslekler 8 : Avukatlar

Başınız belaya girdi de mahkemelik oldunuz mu, bir avukata başvurabilirsiniz. Derdinizi büyük bir içtenlikle dinleyecek ve sizi savunmak için gereken kolaylığı (örneğin harcamakta güçlük çektiğiniz paralardan sizi kurtarma kolaylığı) gösterecektir.

★

Derdiniz bir alacak davası ise, avukatlar daha da faydalıdır. Çünkü bu şekilde de yaşam boyu borçlu kalmaktansa, yaşam boyu alacaklı kalabileceksiniz demektir.

★

Amcanızdan kalan bir mirasın peşine düşmüşseniz, iyi bir avukat sayesinde büyük bir umuda kapılabilirsiniz. Bu umut öylesine büyük olacaktır ki, tüm yaşamınızca tatlı düşler kurmanıza yetecektir. Ayrıca amcanızın miras davasını siz de çocuklarınıza ve torunlarınıza miras bırakabilir, onların da aynı şekilde umut içinde yaşamalarını sağlayabilirsiniz.

★

Bu arada avukatınız haklı olarak yıllarca sürecek dava sırasında sizden ücretini isteyecektir. Bu paraların boşa harcanmadığından ve bir çok sorunun çözümü için kullanıldığından emin olabilirsiniz. Doğal olarak bu sorunlar sizin sorunlarınız olmayıp, avukatınızın sorunlarıdır.

★

Zamanımızın avukatları birçok yönden güvenilir bankalara benzemektedir. Örneğin her ikisine de tüm paranızı yatırır ve her ikisinin kapısına da ikinci adresinizi yazdırabilirsiniz. Aradaki tek fark, birinci yolun sizi milyoner etmesine karşılık, ikinci yolun avukatınızı milyoner etmesidir.

İÇKİNİN TARİHİ

İçki'nin tarihinin medeniyet tarihi kadar eski olduğu bilinmekte, ancak içki bulunduktan sonra ayık kafayla dolaşan bir tarihçi bulunamadığı için bir çok nokta hâlâ karanlıkta kalmaktadır.

Büyük bir olasılıkla içkiyi bulan ilk insan, bulduğu nesneyi denedikten sonra, bu keşfini kimseye doğru dürüst anlatamadığı için tarihin «meçhul» kahramanları arasında (ve masaların altında) yerini almıştır.

İçki uzun süre insanların başına dert olmuş, ilk kez bundan ikiyüz yıl kadar önce ve Amerika'nın keşfinden biraz sonra işe yaramıştır. Bu kıtaya ayak basan beyazlar, kızılderili olan yerlileri bol viskiyle biraz daha kızarttıktan sonra topraklarını ellerinden almışlar ve «özgürlük ülkesini» kurmuşlardır. Bugün özgürlük ülkesinde hâlâ birkaç kızılderili, kovboy filmlerinde «içkiye düşkün, kötü adam» rollerinde oynamak özgürlüğüne sahip olarak yaşamaktadırlar.

Daha sonra içki gelişmiş ülkelerdeki dertsiz insanların başına dert olmuştur. İsveç, Norveç, Finlandiya gibi yerlerde yapılan bir araştırma bu ülkelerdeki insanların «dertsizlikten» içtiklerini ortaya çıkarmıştır. Aslında bu ülkelerde yaşayan dertli insanlar da içki düşkünüdürler ama onlar başka nedenlerle içmektedirler.

İçki ülkemizde TEKEL tarafından üretilmektedir. Bu kuruluşa TEKEL denmesinin nedeni, bir elin daima vatandaşın cebinde olmasından ve bu yüzden tek el'li imiş gibi görünmesindendir.

Bu arada, biz gazetecilerin de biraz içkiye düşkün olduğu söylenir. Doğrudur. Fakat bu düşkünlüğün mantıklı bir gerekçesi vardır. Ayık kafayla cümleleri düşük, anlatımı bozuk, noktalamaları yanlış, hatta anlamı olmayan cümleler kurma olanağı yoktur. Bu kadar hatasız yazılar ise okuyucuların alışkanlıklarına ters düşmekte ve okuduklarını anlamaları tehlikesine yol açmaktadır.

SANATIN TARİHİ

Sanatın, özellikle resim sanatının insanlık tarihi kadar eski olduğu sanılıyor.

İlk insanların yaşadığı mağara duvarlarında bulunan hayvan resimleri zamanımızda olduğu gibi ilk çağlarda da bir çok uyanığın «sanatçı» geçindiğini kanıtlamaktadır. Hatta sanatın, herkes yiyecek-içecek peşinde koşarken bazı uyanıkların mağaralarda keyif yapmak istemesinden kaynaklandığı bile sanılmaktadır.

Bu teorilere karşın pratik yaşamda sanat yapmak eskiden beri zor ve tehlikeli bir iş olarak kabul edilmiştir. İlk çağlarda sanatçılar bir türlü «anlaşılamadıkları» için büyük tehlikeler atlatmışlar, hatta bu uğurda canlarını bile vermişlerdir.

Örneğin ilk sanatçılardan bir çoğu «sanat yapıyorum» dümeniyle yan gelip mağara duvarlarını hayvan resimleriyle doldurdukları sırada av peşinden koşup, yorgun-argın mağaraya dönen ve sanattan anlamayan arkadaşları tarafından kafalarına kocaman bir kaya parçası ile vurularak haksızlığa uğratılıyorlardı.

Kaya parçalarını kafalarına yiyen bu ilk sanatçılar ya akılları başlarına gelerek resim yapmaktan vazgeçiyorlar ya da öteki dünyayı boyluyorlardı.

Zamanımızda yöntemler değişmiş, fakat sanatçının kaderi değişmemiştir. Bugün artık sanatçıların kafasına bir şey indiren yoktur ama yaptıkları meyve ve sebze tablolarının da pek karın doyurucu olduğu söylenemez. Bu durumda günümüz sanatçıları da ilk meslekdaşları gibi ya akıllanmakta, ya da bu kez açlıktan öteki dünyayı boylamaktadırlar.

Picasso'ya gelinceye kadar hem canlı, hem de zengin bir ressama pek rastlanmamıştır. Kafası karışık bir adam olduğu sanılan Picasso her şeyin yerini değiştirerek yaptığı tablolarıyla üne ve paraya kavuşmuştur. Diğer ressamlar arasında da üne kavuşanlar çıkmış, fakat paraya kavuşanlar sadece bunların mirasçıları olmuşlardır.

Sanattan anlamayan annelerin çocuklarını korkutmak için kullandıkları Picasso tabloları, gerçek sanat meraklıları tarafından büyük bir hayranlıkla kapışılmaktadır. Bu sanat meraklılarının sanattan ne kadar anladıklarıyla ilgili bir örnek de aynı sanatçının yaşamından verilmektedir :

Anlatılanlara göre büyük üstad tablolarını koyduğu deponun kapısını kilitlemeye bile gerek görmezmiş. Hırsızlara karşı aldığı tek önem tablolarına imza atmamakmış sadece. Buna karşın, bugüne kadar imzasız bir Picasso tablosunun sanattan anlayan bir kişiye satma-

ya çalışanların en kestirme yoldan akıl hastanesini boylayacağı bilinmekteymiş vs.

Picasso'dan sonra resim dünyasına «Dali» adlı bir ressam daha çıkmıştır. Adına ve tablolarına bakarak çok kişinin türk asıllı sandığı bu ressam, yolu İstanbul'a düşmediği için akıllılar dünyasındaki yerini korumayı başarmıştır.

Resim sanatının türkler üzerinde de büyük etkileri olduğu yadsınamaz bir gerçektir. Uzun süre günah olduğu gerekçesiyle türklerin resim sanatına el atmaları engellenmiştir. Böylece bir çok türk kendilerine başka bir yol seçerek açlık tehlikesine düşmekten kurtulmuştur. Bunun bir başka faydası da resim sanatının türklerin elinden kurtulması olmuştur.

Heykel konusuna gelince yeryüzünün en ünlü heykeli hiç kuşkusuz Rodin'in «Düşünen Adamı»dır. Bu heykelin bir kopyası İstanbul'da Bakırköy Akıl Hastanesinin kapısındadır. Benzerleri de zaten bu hastanenin içinde ve dışında dolaşmaktadırlar. Rodin'den sonra ülkemizde bir çok «düşünen adam» yaratılmış, ancak bunlar etten ve kemikten yapıldıkları için kimsenin fazla dikkatini çekmemiştir.

SPOR TARİHİ

Futbol tarihimizde bir kez Macarları yendiğimiz, bir kere de B. Almanya ile berabere kaldığımız için haklı olarak gururluyuz. Ayrıca ünlü kalecimiz Turgay Şeren Berlin'de «panter» ünvanını kazandığı için her ulusal maçtan önce, içimizde bir umut belirir.

Bu umudun belirmesinde rol oynayan başka bir etken de futbol topunun dört köşe değil, yuvarlak oluşudur ve bu özelliğinden dolayı sık sık bizim kalemize yuvarlana yuvarlana girer.

Fakat futbol sahaları dümdüz yapıldığından aynı yuvarlak topun yine bir gün yuvarlana yuvarlana rakip takımın kalesine girmesi olasılığı bizi her zaman heyecanlandırmıştır. Ne var ki top tüm yuvarlaklığına karşın, bizimkilerin tarafından ayrılmamakta büyük bir kararlılık göstermiştir.

Futbol konusundaki çalışmalarımız sonunda semeresini vermiş ve ulusal takımımız futbolda dünya klasmanına girmiş bulunmaktadır. Son yayınlanan bir listeye göre ülkemiz dünya klasmanında 104. sıradadır. Malta'yı bile geride bırakmış bulunuyoruz. Bazı futbol otoriteleri «Malta'yı bile» sözündeki «bile»nin gereksiz olduğunu söylüyorlar. Bu bana da mantıkî geliyor. Çünkü bizden sonra sadece Malta var.

Futbolcularımız bu başarıyı «renk aşkı» ile sağlamışlardır. Fakat bu renk sanıldığı gibi futbolcunun oynadığı takımın renkleri olmayıp, paranın uluslararası rengi olan yeşildir. Bu yüzden «ben renk âşığıyım» diyen bir futbolcu, transfer döneminde en çok yeşil renk gösteren takıma transfer olur.

Yaşamlarını futbol sahalarında geçiren antrenörlerimiz de sonunda yepyeni bir taktik bulmuşlardır. Bu taktik başka ulusların kullandığı 4-4-2 veya W-M gibi sistemlerden büyük ayrılıklar göstermektedir. Bu ilginç buluşun adı «haydi arslanlarım» taktiğidir ve her seferinde başarılı sonuçlar vermektedir. Gerçi bu taktikle yendiğimiz hiç bir takım yoktur ama, aslanların da futbol oynadığı bugüne kadar görülmemiştir.

Türkiye'deki futbol sahalarında çimen hiç görülmemiş bir şey olduğundan, yabancı ülkelere maç yapmaya giden futbolcularımız çimen ile rastgele bir bitkiyi karıştırmaktadırlar. Hele o sıralar havalar kurak gittiyse bizimkiler için gerçekten şanssız bir gün demektir. Çünkü ülkemizde göl haline gelinemiş bir saha bulunmadı-

ğından oyuncular sahaya mayo ile çıkmakta ve futbolu su topu kurallarına uygun olarak oynamaktadırlar. Bu yüzden kuru sahalarda futbol oynamaya çalışan millilerimiz, ay yüzeyinde dolaşan astronotlarla şaşılacak derecede benzerlikler göstermektedirler.

Türk Sporu

Bir süre spor sahalarında koşturmuşluğumuz var. Doğal olarak top peşinde değil, sporcu peşinde... Herhalde anlamışsınızdır. Spor muhabirliği yaptım demek istiyorum.

Şimdi nasıldır tam olarak bilmiyorum ama, bizim zamanımızda spor muhabirlerinin hemen hemen hiç bir şeyden anlamaması ilk koşul olarak aranırdı. Bu bilgisizliğin özellikle spor konusunda olması da ayrıca arzu edilirdi, sanıyorum. Bu yüzden biçim gençliğimizde spor muhabirleri maç tahminleri yaparlar ve genellikle tuttururlardı. Çünkü hemen hemen her maç için en azından üç tahminde bulunurlardı; Galip, mağlup ve berabere. Her ne hikmetse maçlar bu üç sonucun dışında kesinlikle bitmez ve gazeteciler ertesi gün tahminlerinin gücüyle övünürlerdi.

Spor muhabirlerimizin bir büyük yeteneği de yabancı futbolcularla yaptıkları konuşma sonrasında ortaya çıkardı. Ülkemize bir yabancı sporcu gelmeye görsün, bu ziyaret spor muhabirleri arasında en yoğun çalışmayı başlatırdı.

Yabancı sporcular spor muhabirlerimiz kanalıyla hemen hemen her gazeteye değişik bir demeç verirler, örneğin birine «üç gol atacaklarını», diğerine «iki gol atacaklarını», başka birine de «5 gol atacaklarını» açıklarlardı.

Hiç unutmam bir keresinde Pele gelmişti. Brezilyalı zenci futbolcu o sıralarda ününün doruğundaydı.

Bu yüzden Babıali'de ne kadar spor muhabiri varsa Yeşilköy'deydi. Sonunda Pele uçaktan indi ve yoğun çalışma başladı.

Uçaktan terminal binasına kadar uzanan 50 metrelik yolda yanına her yaklaşan ve birlikte fotoğraf çektirebilen spor yazarı kendisinden bir demeç koparmayı başardı. Ertesi gün bu demeçler gazetelerde yayınlandı. Tüm bu demeçlerden çıkan sonuç Pele'nin sadece futbol sahalarında değil, konuşma alanında da dünyanın en hızlı adamı olduğuydu. Çünkü normal bir adam bu kadar lafı onbeş günde zor söylerdi. Oysa Pele tümünü 50 metrelik yol boyunca etmişti. Hem de portekizce konuştuğu halde, türkçeden başka bir dil bilmeyen spor yazarlarımıza söylemişti bu kadar lâfı.

Eski zamanlarla yeni zamanları kıyasladığımız zaman futbolcuların transfer ücretlerinde de büyük değişiklikler olduğu görülüyor. Eski zamanlarda sporculara ödenen astronomik transfer paralarıyla şimdi stadyumlarda bir gazoz içilebiliyor, artarsa bir de sandöviç yenebiliyor. Fakat sporcularımızın standartları hiç değişmedi «30 milyondan aşağı o kulübe adımımı atmam» diyen sporcu bir süre sonra «o kulübe adımını atıyor». Fakat yıl sonunda verdiği vergi miktarı ile genellikle karın tokluğuna futbol oynadığı, hatta zaman zaman üste para bile verdiği ortaya çıkıyor.

Yine bizim zamanımızda bu kadar Yugoslav futbolcu ve antrenör olmadığı için spor sayfaları türkçe yayınlanırdı. Futbolcular ve antrenörler türkçe konuşurlardı. Arada sırada bir-iki Yugoslav futbolcu veya hoca gelse bile bunlar yugoslavca bilen tercümanlar aracılığıyla dertlerini anlatabilirlerdi. Sanırım şimdi yine tercümana gereksinme var futbol sahalarında. Fakat yugoslavca bilen değil türkçe bilenlere.

Futboldan çok fazla söz ettik gibi geliyor. Oysa

bizim asıl ulusal sporumuz güreştir. 1948 olimpiyatlarında 10 tane güreşçimizin altın madalya kazandığını yaşı 40'ın üzerinde olanlar hatırlayabilirler. Ulusal güreş takımımız bundan sonra altını Kapalıçarşıda görmeye alışmıştır ama güreş, ulusal sporumuz olmaktan bir türlü kurtulamamıştır. Güreş müsabakalarına biz «Allah'ın izniyle» gider, Allah izin vermediği için yenilerek döneriz.

Futbol ve güreşte durum böyle. Buna karşılık amatör sporlarda bayağı iyi olduğumuz su götürmez bir gerçektir. Ünlü basketbolcularımız «amatörce» spor yapacaklarına yemin ederek, ellerini Merkez Bankası'ndan yeni çıkmış gıcır gıcır banknotların üzerine basabilirler. Uzun mesafe koşucularımızda öyle. Bunlar da 42.150 metreyi 20-30 km. hızla alarak dayalı döşeli katlarında dinlenebilirler. Aynı mesafeyi bu kadar hızlı koşamayanlar ise koşularını en yakındaki işkembeci dükkânında bitirirler ve yarı aç, yarı tok yaşamayı sürdürürler.

Boks en amatörce yaptığımız spordur. Kavgacı bir ulus olduğumuz için boks ringlerinde kendimizi gösterebiliriz ve ilk turda elenip saha kenarında seyirci haline dönüşürüz. Sonradan suvanyörlerimiz, antrenörlerimiz ve yöneticilerimiz saha kenarında jüri üyelerini döverek intikamımızı alırlar.

BAYRAMLARIN TARİHİ

Şimdi durum epey değişti. Fakat bir süre önceye kadar ulusal ve dinî bayramlarımız neredeyse 365 günlük takvim yılının tümünü kaplıyordu. Başka uluslar yaklaşık 360 gün çalışıp, 5 gün bayram yaparlarken, bizde benzer bir yöntem kullanıyor, 5 gün çalışıp, 360 gün kadar bayram yapılıyordu.

Bu yüzden bir takvim yılının ulusal ve dini bay-

ramlarımıza yetmemesi tehlikesi doğmuştu. Aslında bayram günlerinin kutlanması yerine, bayram olmayan günlerin kutlanması daha kolay olacağı halde, bu yola sapmak hiç bir türkün aklına gelmiyordu. Çünkü türk ulusu, kolay olanı değil, zor olanı yapmak konusunda bütün kararlılığıyla dimdik ayaktaydı. Dediğimiz gibi şimdi durum epey değişti. Şimdi sadece bir kaç tane bayramımız kaldı. Bunları da geleneklere uygun olarak kutluyoruz.

Dini bayramlarımızın en önemlisi şeker bayramıdır. Bu bayramın da en önemli konusu bayram ziyaretleridir. Daha ramazan ayı sona ermeden, bütün vatandaşlar bayram ziyaretlerini düşünmeye başlar ve kendilerine bir plan yaparlar. Örneğin hali vakti yerinde olanlar bayram ziyaretlerinden kurtulmak için Türkiye'nin öbür ucu ile dünyanın öbür ucu arasında bir yerlere kaçarlarken, evde kalmak zorunda olanların her kapı çalınışında bir akrabanın bayram ziyaretine geldiğini düşünerek yürekleri ağızlarına gelir.

Başka bir ziyaretçi grubu da mahalle halkını çok seven ve bayramlarını kutlamak için sabahın 06.00'sında yola çıkarak kapıyı çalmaktan çok zili bozmaya çalıştıkları izlenimi veren çöpçü ve bekçilerdir. Bu ziyaretler bekçi ve çöpçüler kadar mahalle halkını da çok sevindirmektedirler. Çünkü bu yolla mahalle halkı, o güne kadar hiç görmedikleri bekçi ve çöpçüyü tanımak fırsatını elde etmektedirler. Fakat işin asıl şaşırtıcı yanı bekçi ve çöpçülerin daha önce hiç gelmedikleri mahallenin yolunu bayram sabahları nasıl şaşmaz bir şekilde bulabildikleridir.

KURBAN BAYRAMI

İkinci bayramımız kurban bayramıdır. Kurban bayramının doğuşu ile ilgili öykü hemen hemen herkes ta-

rafından bilinir. Hazreti İbrahim oğlunu tanrıya adar ve günü gelince bir dağın tepesinde kesmeye hazırlanır. Tam o sırada Tanrı gökyüzünden bir koç gönderir ve Haz. İbrahim'e bunu kesmesini söyler. İşte o günden beri insanlar kurban bayramında koyun keserler ve sonunda bugünlere gelinir.

Görüldüğü gibi hiç para ödemeden bir koça sahip olan Hz. İbrahim kurban bayramından en ucuz kurtulan kişi olmuştur. Şimdi iş biraz değişmiştir. Örneğin bugünlerde bir vatandaş, kurban kesmeye kalksa koyun fiyatları karşısında önce kendisi «kurbanlık» hale gelir ve koyun pazarında melul melul dolaşarak sağa sola koyun gibi bakmaya başlar.

Yaradana sığınıp bir koyun almaya kalksa, önce satıcı tarafından bir güzel «kesilir». Sonra koyunu eve kadar taşıyacak olan hamal ya da taksi şoförü kendisini yeniden «keser». En sonunda da kurbanı kesmek için dolaşan kasaplardan biri koyunun derisini yüzdükten sonra vatandaşı da soyup soğana çevirir. Kurban etinin fakir fukaraya dağıtılması geleneği hâlâ sürmektedir. Bu yüzden koyunu satın aldıktan ve eve getirdikten sonra iyice fakirleşen vatandaş, kestiği kurbanı kendi ailesine dağıtır. Böylece gelenek bozulmamış olur.

Kurban bayramının bir özelliği de 4 gün sürdüğü için mutlaka başında veya sonunda hafta sonu tatili ile birleşmesi ve 6-7 günlük bir tatile ulaşmasıdır. Koyun eti yemek istemeyen vatandaşlar bu uzun aradan yararlanarak uzak yerlere tatile giderler ve günlerini bol bol kazık yiyerek geçirirler.

Yine böyle zamanlarda herkesin özel otolarıyla aynı günde yola çıkması ve aynı günde dönmeye çalışması yüzünden yollarda da bir çok «kurban» verilir, böylece kurban bayramı sona erer.

SON SÖZ

İnsanlık tarihi burada bitiyor. Günümüzü anlatmak istemiyorum bu yazıda. Çünkü günümüz için «insanlık tarihi» değil «saçmalıklar tarihi» demek daha doğru olacak. Örnek mi istiyorsunuz;

Asya'nın, Afrika'nın bir yerlerinde hergün açlıktan binlerce bebek can verirken, İngiltere'de, Amerika'da ve başka yerlerde milyarlarca dolar harcanarak tüp bebekler yetiştirilmeye çalışılıyor.

Bir yandan tüp bebekler yetiştirilmeye çalışılırken, başka bir yandan yine milyarlarca dolar harcanarak, bu insanları en kısa yoldan öteki dünyaya gönderecek silahlar geliştiriliyor.

Tek başına insan bile bir saçmalıklar anıtı değil mi? İnsan yapısını inceleyen bilim adamları bunu «mükemmel bir fabrika» diye nitelendiriyorlar. Bu kusursuz fabrikanın bir tek kusuru var: «Hiç bir işe yaramaması». Görünüşte bir çok şey yapıyor. Fakat yaptı her şeyi kendi tüketimine harcıyor. En büyük eseri de yine kendisi gibi kusursuz fabrikalar yaratmak.

Belki bu saçmalıklar tarihini başka bir yazıda ele almak üzere, insanlık tarihini burada bitiriyorum.

ÖYKÜLER

İNDİRİMLİ GİYİNDİM

İndirimli satışlar hızır gibi imdadıma yetişti. Çünkü aldığım maaşla giyebildiğim şeyler, girdiğim toplantılarda herkesin şaşkın şaşkın üstüme, başıma bakmasına yol açıyor, ben de yolda gelirken bir trafik kazasına uğradığımı söyleyerek durumu idare ediyordum. Allahtan İstanbul'da hemen hemen her gün bir trafik kazasına uğramak fazla yadırganacak bir olay değildi ve kimse bu hilemi anlamıyordu.

İşte bu yüzden indirimli satışları fırsat bilerek giyecek şeyler almaya karar verdim. Vitrinlerinde «dev ucuzluk», «fiyatlara yumruk attık» gibi yazılar bulunan bir mağazadan içeri girdim.

Daha iki adım atmıştım ki, deneyimli tezgahtarlardan biri hemen hemen mağazanın yarısını götürecek kadar giysi yokluğu içinde olduğumu sezdi ve «size yardım edebilir miyim» diye sordu. Lafı fazla uzatmadan «giyecek bir şeyler almak istiyorum» dedim. Aslında bunu söylememe bile gerek yoktu. Yarı çıplak halim hiç bir kuşku bırakmıyordu çünkü.

«Önce size bir palto verelim» dedi tezgahtar ve rafların birinden kocaman bir paket indirdi.

Palto açılırken çıkan tozlardan satıcı ile birbirimizi bir an için yitirdik. Neyse ortalık biraz sonra yatıştı ve birbirimizi yeniden görebildik.

Paltonun içine girince satıcı ile birbirimizi yeniden kaybettik ve bir daha uzun süre buluşamadık. Bir du-

varın arkasından konuşur gibi anlaşmaya çalışıyoruz.

— Size çok yakıştı. Ne yazık ki içinden kafanızı çıkarıp aynaya bakmıyorsunuz. Fakat bana itimat edin, müthiş açtı sizi.

Boğuk bir sesle içerden bağırıyorum;

— Biraz büyük değil mi?

Biraz büyük olduğunu o da kabul etti. Fakat bunun bir zararı olmayacağını söylüyordu. Hatta yararı bile vardı. İstersem aynı kumaştan küçük oğluma da bir palto çıkarabilir, kalan kumaşı da paspas olarak kullanabilirdim.

Para vereceğim ya ince eleyip sık dokuyorum :

— Sağlam mı acaba?

— Bundan hiç kuşkunuz olmasın...

— Neden?

— Sağlam olmasa 1925 yılından beri dayanır mı? Baksanıza daha etiketleri bile eski türkçe. İnanmazsanız içinden çıktıktan sonra bakarsınız.

Sağlamlığına yeterli bir kanıttı bu. Paltoyu almaya karar verdim ve satıcının yardımıyla içinden çıkabildim.

Satıcı ile yeniden karşı karşıya geldiğimizde bu paltoya uygun bir de takım elbise almak istediğimi açıkladım.

Sevinç içinde başka bir rafa koşarak bir paketi indirmeye koyuldu. Palto bej renkliydi. Giydiğim takım elbise ise yemyeşildi. Renklerin birbirine uygun olup olmadığından biraz kuşkulanmıştım. Fakat satıcı işini biliyordu. Hemen bir yerlerden bir kumaş parçası çıkardı. Üzerinde bej ve yeşil renkler yanyana duruyordu.

— Bakın dedi, nasıl birbirine uyuyor. Haksız mıyım?

— Haklısınız da nedir bu kumaş parçası?

— Anlamadınız mı? Afganistan bayrağı. Eğer bu

renkler birbirine uygun olmasaydı, koskoca bir Afgan milleti bu iki rengi kendine bayrak olarak seçer miydi?

Sözleri mantıklı görünüyordu. Gerçi ben bu giysileri Afganistan'da yapılacak bir geçit töreninde giymeyecektim ama, adamın dediklerine karşı da gelinmiyordu. Aynı yöntemle bana kırmızı bir gömlek, sarı renkli bir ayakkabı ve mor renkli bir kravat seçti.

Bana biraz fazla renkli olmuşum gibi geliyordu ama, dediğim gibi satıcı da işini biliyordu.

— Bana inanın bunlarla farkedileceksiniz... diyordu.

Bu sözü de hiç kuşku götürmüyordu. Sarı ayakkabılarım, kırmızı gömleğim, mor gravatım, yeşil elbisem ve bej paltomla beni farketmeyecek kişi ancak renk körü olabilirdi.

«KENDİ İŞİMİ KENDİM» YAPIYORUM KARYOLANIN ALTINDA YATIYORUM

Avrupa ve Amerika'da çok yaygın olan «DO İT YOUR SELF - KENDİ KENDİNE YAP» yöntemi şimdi «KENDİ İŞİNİ KENDİN GÖR» adı altında ülkemize de geldi.

Boş zamanı ve bol parası olanlar için son derece uygun olan bu yöntemi ben de ilk gününden bu yana uyguluyorum.

Önce buzdolabına el attım. Yiyecekleri çok fazla soğutuyor ve durmadan kar yapıyordu. «Kendi işini, kendin gör» yöntemiyle iyice onardıktan sonra ne soğutması kaldı ne de kar yapması. Ben de şimdi onu çamaşır makinası olarak kullanıyorum. Çünkü buzdolabı olarak artık hiç bir işe yaramıyor.

Yine «kendi işini kendin gör» yöntemiyle hiç bir bozukluğu olmadığı halde el attığım çamaşır makinesi de aynı yöntemle elektrik süpürgesi olacak gibi görünüyor. Fakat gazetede daha bu konuda bilgi verilmedi.

Elektrik süpürgesi şimdilik fena değil. Son yaptığım onarımlardan sonra işliyor. Yalnızca tozları içine çekmek yerine, dışarı püskürtmek gibi bir sakıncası kaldı onarılacak. Gazetede bu konuda yapılan önerileri uygularsam, hortumuyla bahçe sulama işleri yapabileceğimi sanıyorum.

En güzeli televizyon oldu. Ben onarmadan önce hiç sesi çıkmıyor ve görüntü arada sırada kayboluyordu. Onardıktan sonra yine sesi çıkmamakla birlikte, görüntü açısından büyük fark var. Eskiden zaman zaman ortaya çıkan görüntü şimdi hiç ortada yok.

Üstelik bu yöntemle yapılan onarımlardan sonra fabrikalarının bu aygıtlara fazladan bir sürü parça koyduğu da anlaşıldı. Artan parçaları hanım kürekle çöp sepetine attı. Geriye kalanları da ben çıkardıktan sonra, şimdi televizyonu çok güzel bir sandık haline getirdim. İçine kirli çamaşırları koyuyoruz. Orijinal bir şey oldu. Düğmeleri falan olan bir çamaşır sandığı nerede bulunur şimdi.

Bu arada tahtalar alıp dolaplar yapıyorum. Çok güzel oluyor bunlar. Fakat kapakları yalnızca içten açıldığından, içine bir şey koymak olası değil. Şimdilik biblo türü süs eşyalarını koymak için üstünü kullanabiliyorum. Bugüne kadar geliştirilmiş «kendi işini, kendin gör» yöntemleriyle henüz bu dolapların üstüne bir şey konmamasının yolu bulunamadı. Fakat gazeteyi her gün izliyorum. Bu konuda bir yenilik yapılırsa onu da uygulayacağım, ondan sonra da parçalayıp sobada yakacağım.

Evin kapısını da kendi kendime yaptığım bir sistemle çok kolay açıyorum.

Önce demir bir kancayı kapının altından sokuyorum. Bunun ucu ile içerdeki kolu çeviriyorum. Sonra başka bir demir çubuğu ön taraftan kapının altına sokarak iyice kanırtıyorum. Demirleri ayaklarımla bu şekilde tutarken, bir elimle de anahtarı sokup, iki sağa, bir sola çeviriyorum.

Aslında kapı bu durumda açılır hale geliyor. Geriye hem demirleri, hem anahtarı sabit tutarken, birkaç metre uzaklaşıp bir omuz vurmak kalıyor.

Bunu tek başıma yapamadığım için bir adam tuttum. Hep benimle dolaşıyor ve kapıyı açarken bana yardımcı oluyor.

Aslında fazla bir para harcamadım bu işi başarabilmek için. Yalnız adamın aylığı var. Yemesi içmesi de bana ait doğal olarak.

Oysa kapıyı onarmadan önce, anahtarı çevirmekle hemen açılıyordu. Fakat «kendi işini kendin gör» sisteminin özelliği bu. Yani zor olanı başarabilmek.

Sonra elime geçen parayı da harcama olanağı buluyorum bu şekilde. Örneğin dışarda 100 liraya satılan bir dikiş kutusunu ben evde kendi kendime yapabiliyorum. Bunun için gerekli olan malzeme taş çatlasa 3-4 bin lira tutuyor.

Bu kutunun piyasada satılanlardan çok farkı var. En büyük özelliği içine bir dikiş iğnesinin bile girmemesi, Tek sakıncası ise, kutu tamamlandıktan sonra, evin içine dağılan tahta parçaları arasından bulunması biraz zor oluyor.

Geçen gün hanım, yeni yaptığım bir dikiş kutusunu tahta parçası sanarak çöpe atmış. Sonra bir tahta parçasını da dikiş kutusu sanarak dolabın üstüne koymuş. Bu yanlışlığı yapmakta fazla bir suçu yoktu aslın-

da. İkisi de birbirine benziyordu çünkü. Dört köşe tahta parçaları idiler.

«Kendi işini kendin gör» yöntemi ile evin badanalarını da kendim yapıyorum. Arkadaşlar duvarları neden 8 - 10 ayrı renge boyadığımı merak ediyorlar. Oysa bu benim marifetim değil. «Kendi işini kendin gör» yönteminin özelliği bu. Siz duvarları tek renge boyadığınızı sanıyordunuz, ortaya Picasso'nun tablolarını anımsatan sanat yapıtları çıkıyor.

Yine bu yöntemle siz salt duvarları boyadığınızı zannederken tavan ve taban da «kendi kendine» boyanıyor. Salonda bulunan bir Hereke halısı ve tavandaki Çekoslavak malı kristal avize şimdi «dünyanın ilk badana boyalı» Hereke halısı ve Çekoslavak avizesi olmak onurunu taşıyorlar.

Pencerelerin çrççevelerini de yağlı boya ile boyadıktan sonra işim tamamlandı. Bu kış pencere aralarından soğuk hava girmesi diye bir sorunumuz yok. Çünkü hiç biri açılmıyor.

Geçenlerde «kendi işini kendin gör» yöntemiyle çatlamış bir duvarı onarmaya kalktım. Tanımlamalara göre çalışmalar son derece iyi giderken, ansızın karşımda Marmara Denizini ve Adalar'ı gördüm. Gerçi duvar tam olarak onarılamadı ama, şimdi hiç penceresi olmayan bu duvardan da manzarayı seyredebiliyorum.

Otomobilimi de bu yolla onardım. Söylendiği gibi pırıl pırıl oldu. Artık hiç arıza ve masraf çıkarmıyor. Aynı zamanda hükümetin önerilerine uygun olarak inanılmaz ölçüde yakıt tasarrufu sağlıyor. Hatta hiç yakıt harcamıyor bile denebilir. Çünkü kendi işimi kendim görerek onardıktan sonra bir daha garajdan çıkarmak mümkün olmadı. Şimdi masraf olarak salt garaj parası ödüyorum.

Bizim hanım epey şişman olduğu için karyola da

sık sık bozuluyordu. Ya bir ayağı kırılıyor veya bir tarafı sağa-sola kayıyordu. Sonunda gazetede «Kendi karyolanı kendin yap» başlığı altında bunun da çözüm yolları yayınlandı. Hemen söylenenleri uyguladım. Şimdi karı-koca karyolanın altında yatıyoruz.

Ya elektrikler? Ben onarmadan önce sinir bozucu bir şekilde yanıyor ve durmadan elektrik harcıyorlardı. Artık bu savurganlığa son vermiş bulunuyorum. Şimdi gündüzleri yanıyor, geceleri sönüyorlar. Elektrik giderlerimiz de yarı yarıya azaldı.

En son olarak muslukları ele aldığımda hanım işe karıştı ve kendi işimi kendim görmeyi sürdürdüğüm takdirde, beni annesinin evine gitmekle tehdit etti.

Bu sevindirici haberi aldıktan sonra hemen işe giriştim. Fakat istediğim sonucu bir türlü alamadım. Gazetede yazılan tüm bilgileri kelimesi kelimesine uygulamama karşın, musluk hiç onarılmamış gibi aksaksız çalışıyor. Buna hanım bile inanmadı. Şimdi durmadan suyu açıp, kapıyor. Namussuz musluklar da açılınca su akıtıyor, kapanınca kesiliyor.

Hanım da annesinin evine gitmekten caydı doğal olarak.

AMERİKALI KIZIMIZ

Okulda öğretilen ingilizce bilgisi ile yaptığım yurt dışı gezilerimde yemek üstüne tatlı yerine çorba içtiğim, kahvaltıda biftek ısmarladığım ve bir içim su ingiliz kızlarına bir türlü derdimi anlatamadığım için (oysa ne vardı anlamayacak) çocuklarımın da aynı duruma düşmesini istemiyordum. Fakat gidiş o gidişti. Dil konusundaki yeteneklerini benden almış olacaklar ki,

ortaokul son sınıfta okuyan kızım ingilizce konuştuğu zaman bana «anne» diyor, annesine ise söyleyecek söz bulamıyordu.

Lise II. sınıftaki oğlumun söyleyebildiği ingilizce kelimeler de Raquel Welch ve Farrah Fawcett gibi artist adlarından öteye gitmiyordu.

Tam bu sırada gazetelerde gördüğüm bir ilan hızır gibi imdadıma yetişti. İlanda «bir amerikalı genci evinizde misafir etmek istemez misiniz» diyordu. Öğrenci değiş-tokuşu yoluyla gönderilecek amerikalı bir çocuk bizim ailede bir yıl yaşayacaktı. Böylece hepimiz ingilizce öğrenebilecektik.

Hemen formalitelere giriştim. Bir süre sonra «Christine» adlı amerikalı bir kız çocuğunun bizim aileye gönderileceği haberini aldık.

Amerikalı kızımızın geleceği gün ABD irtibat bürosuna ailecek gittik. İlk konuşmayı 20 kelimeden oluşan ingilizce bilgim nedeniyle, tüm ailenin «amerikalı» gözüyle baktığı ben yapacaktım.

Sonunda Christine'i getirdiler. Bir yıl için kızımız olacak bu sevimli çocuğu «Hello Christine» diye karşıladım. Yavrucak da herhalde Türkiye'ye gelmeden önce birkaç kelime türkçe öğrenmişti. «Merhaba baba» diyerek kucağıma atıldı. O böyle bilgiçlik taslayınca ben altta kalır mıyım? «May name is...» diye başlayan bir cümleyle lafa giriştim. Yaptığım tek yanlışlık cümlenin sonuna karımın adını koyuşum oldu. Tabii yanlışlıkla. Ondan sonra karımı tanıştırmaya giriştim. Ne yapayım, ayıp olmasın diye bu kez karımı da kendi adımla tanıttım Christin'e...

Allah'tan Christin bu yanlışlığın farkına varmadı ve «Var ne güzel ingilizce konuşmak siz» diye hayretini belirtti. Karıma ve çocuklarıma gururla baktım. Acaba bu cümleyi anlamışlar mıydı? Anlamamışlardır na-

sıl olsa diye çevirdim hemen. «Benim ne kadar güzel ingilizce konuştuğumu söylüyor.» Karım ve çocuklarım «anladık baba, dediler, kız türkçe konuştu.» O zaman ben de kızın türkçe konuştuğunu farkettim. Zaten bu kadar uzun bir cümleyi ingilizce olarak anlamama olanak yoktu ama o şaşkınlıkla bunun farkına varmamıştım. «Yes .eee. şey» diye geveledikten sonra «siz de, dedim, var çok güzel türkçe konuşmak.»

Böyle başlayan serüvenimiz fazla bir değişikliğe uğramadan sürdü. Döneceğine yakın Christine türkçeyi mükemmel öğrenmişti. Buna karşılık kızım artık türkçeyi de ingilizcesi kadar kötü konuşuyor ve «var ben sinemaya gitmek» gibi garip cümleler kuruyordu. Christine'in zamanının büyük çoğunluğu, bizim yaptığımız bu hataları düzeltmekle geçiyordu.

ERKEK VE YAŞ

İnsanlar bir doğa yasası olan yaşlılığı kabul etmeye nedense bir türlü yanaşmıyorlar. Yaşlı başlı insanlar kendilerini hâlâ genç sanarak öyle şeyler yapıyorlar ki gülünç durumlara düşüyorlar.

Büyük söylemeyeyim ama, ben böyle durumlara düşeceğimi sanmıyorum. Zamanı gelince ve yaşlandığıma dair en küçük işaretler ortaya çıktığı zaman durumu erkekçe kabul ederek başkaları gibi komik durumlara düşmeyeceğim.

Bu fikrimi geçen gün üniversitede okuyan küçük torunuma da açtım. Fakat pek anlaşamadık. Onun görüşüne göre insanlar yaşlılığı kabul etmedikçe genç kalırlarmış. İnsanların genç ve güzel görünmek için çaba harcamaları güzel bir şeymiş.

Tamam da nasıl çaba harcayacaklar? Örneğin yaşlı başlı bir erkek cart kırmızı bir ceket giyerek mi genç görünecek? Ben yaşlılığımda böyle kırmızı bir ceketi asla giymeyeceğim. En fazla geçen gün satın aldığım mor cekete benzer bir şey giyebilirim veya şu sırtımdaki bülbül sarısını. Kırmızı renkli bir ceketi bugün bile giyemem. Hatta arada sırada —henüz 65 yaşında olmama karşın— acaba yaşlı mı gösteriyorum diye kuşkuya kapıldığım oluyor.

Ortada böyle bir kuşkuya kapılmam için —küçük yanlış anlamalar dışında— hiç bir neden yok ama, yine de kuşkulanmak gülünç olmaktan iyidir. Örneğin geçenlerde benimle hiç alakasız bir durumda bile kuşkuya kapıldım. Bir yere gitmek için dolmuşa binmiştim. Biner binmez de şoförün parasını verdim. Şoför paranın üstünü vermekte gecikince, kendisine bir hatırlatayım dedim. Terbiyesiz adam kafasını bile çevirmeden «patladın mı beybaba» demez mi. Arkada iki kişinin ortasında oturuyordum. Acaba yanımdakilere mi söylüyor diye sağıma soluma baktım. Sağımda bir hanım oturuyor. Solumda da bir orta mektep talebesi. Hanıma «beybaba» diyemez. Geriye ben ve orta mektep talebesi kalıyoruz. Evet saçlarım biraz beyazlandı ama bana da henüz «beybaba» denemez. Acaba bastonuma bakarak mı böyle düşündü desem, bastonu laf olsun diye taşıyorum. Biraz bacaklarım ağrıyor, hepsi o kadar. Sonunda şoförün bu lafı orta mektep talebesine söylediği sonucuna vardım. Aptal adam herhalde küçücük çocuğu yaşlı biri zannetti. Yani diyeceğim, böyle yanlış anlamalarda bile gülünç duruma düşmemek için kuşkuya kapılıyorum.

TV ÇOCUKLARI

İki gün önce 8 ve 10 yaşlarında iki erkek çocuğu olan bir arkadaşımın evindeydim. Biz konuşurken, küçükler kendi hallerinde görünüyorlar ve televizyonda izledikleri bir programdan Sümerlerin çivi yazılarını sökmeye çalışıyorlardı.

Ansızın ikisi birden «Nana nu, nana nu» diye bağrışmaya başladılar. Ben şaşkınlıkla arkadaşımın yüzüne baktım. Soran bakışlarıma karşın «Merak etme dedi, herhalde filmde komik bir sahne vardı.»

Meğer Mork ve Mindy dizisinden sonra çocuklar artık böyle gülüyorlarmış.

Bir ara söz havalardan açıldı. Ben «Havalar ısınmaya başladı. Galiba cemre düştü» derken, 8 yaşındaki Recep yanıtladı beni:

«Cemre memre düştüğü yok. Güneş, dünyamıza 36,3 enlem ve 46,6 boylam derecesinde yaklaştığı için havalar ısındı.»

Meğer Sümerlerin çivi yazısı programı bitmiş, çocuklar da bizi dinliyorlarmış o sırada.

Saçlarını okşadım küçüğün. «Neler de biliyorsun sen. Ne olacaksın bakalım büyüyünce» diye sordum.

— Doktor olacağım dedi.

— Aferin sana, demek büyüyünce herkesi iyileştirip, insanlığa hizmet...

— Ne hizmeti be amca. Doktorlar ne biçim hayat yaşıyorlar görmüyor musun? Sonra Megi de yanımda.

— Megi de kim?

— «Doktorlar»daki kız. Tanımıyor musun?

— Pek tanıyor sayılmam. Sen en çok onu mu seviyorsun?

— Hayır ben Sabrina'yı seviyorum.

— O da doktor mu?

— Yok ya'u, «Çarli'nin meleği.»

— Senin için biraz büyük değil mi bu ablalar?

«Farketmez be amca, dedi büyüğü. İhtiyarladılar mı boğazını sıkar, bir çuvala koyar, doğru San Fransisko köprüsünden aşağıya.

— Neden San Fransisko?

— Hep «San Fransisko sokaklarında» böyle yapıyorlar. Sonra Maykıl ve Stiv onları yakalıyor.

— Ya sizi de yakalarlarsa.

— Ben aptal mıyım. Gemiye bindim mi, doğru İngiltere'ye.

— Hangi gemiye yavrum?

— Kaptan Onedin'in gemisine.

2×2 KAÇ EDER?

Okulların sık sık ve uzun tatillere girmesi yüzünden çocukların iyi yetişmedikleri söyleniyor. Geçenlerde biri ortaokulda, diğeri lisede okuyan iki çocuğu olan bir arkadaşımın evinde laf olsun diye çocukları bir sınavdan geçireyim dedim. İşi fazla uzatmamak için de ortaokula giden yavruya basit bir soru sordum:

«Söyle bakalım evladım dedim. Bir ulusun üzerinde yaşadığı topraklara ne denir?

Çocuğun yüzünde Einstein'in izafiyet teorisi sorulmuşçasına bir ifade belirdi. Gözlerini duvarın bir köşesine dikti. Soruyu dudaklarını kıpırdatarak yinelerken, birden yüzü aydınlandı. Herhalde yanıtı bulmuştu. Şimdi «Vatan» diyecekti işte. Zaten ben de çabuk bulsun diye çok kolay sormuştum.

— Bunu bilmeyecek ne var amca, dedi.

— Aferin sana, diye kutladım. Hemencecik bildin.

— Tabii bildim. Bir ulusun üzerinde yaşadığı topraklara toprak denir.

Doğrusu çok fazla yanlış değildi bu yanıt. Bu işten çoktan vazgeçmiştim ama ,liseye giden büyük kızın da kendisini göstermek için bir soru beklediği gözlerinden anlaşılıyordu.

Lise son sınıfta okuduğuna göre ona da bir matematik sorusu sorabilirdim. İlk deneyimden gözüm korktuğu için ilkokul düzeyinde bir soruyla işi geçiştirmek istedim :

— İki kere iki kaç eder kızım?

Hiç tereddüt etmeden kâğıdı, kalemi çıkardı. Önce birşeyler yazdıktan sonra aklına yeni gelmiş gibi bana döndü. Tabii canım kafadan söyleyecekti işte. Kâğıt kalemin gereksizliğini anlamıştı herhalde. Yanıtı şuydu :

— Bunu klasik matematikle mi, yoksa modern matematikle mi çözeyim?

İkisi arasındaki farkı bilmiyordum. Bizim zamanımızda sadece matematik vardı ve işimizi görüyordu· «Hangisi ile istersen çöz yavrum, dedim. Nasıl olsa sonuç aynı çıkacak.»

Cahilliğime acıyarak baktı. Meğer klasik ve modern matematik farklı sonuçlar verirmiş.

Klasik matematik işlemi fazla sürmedi. Sonuçta iki kere ikinin karşılığı 7,5 falan çıkıyordu. Modern matematik, kızı daha çok uğraştırdı. Bunun sonucunda da 6.333 civarında bir sayı bulunmuştu.

Artık dayanamadım. «Peki yavrum, dedim. Mesela pazara çıktın. Tanesi 2 liradan 2 yumurta aldın. 7,5 lira mı, yoksa 6.333 lira mı ödeyeceksin?»

«Senin bu arkadaşın da çok safmış» gibilerden babasına bakarak bıyık altından güldü.

— 2 liraya yumurta mı kaldı amca? dedi.

TÜRKÇE KONUŞAN ALMAN

Yabancılar arasında türkçe konuşma modasının yayıldığı söyleniyor. Bu bizim için sevindirici bir olay ama geçenlerde böyle bir örnekle karşılaşınca doğrusu pek sevinemedim.

Aşağıdan çağırdılar. Gazetenin kapısına bir Alman gelmiş, kimse ne istediğini anlamıyormuş. Danışma memuru da Almanca bildiğim için beni çağırmış.

Uzun süre yabancı konuğun Almanca konuştuğunu sanarak ne istediğini anlamaya çalıştım. Fakat, bir türlü başarılı olamadım. Konuşmasını biraz daha dikkatle dinleyince gördüm ki Alman turist Türkçe konuşmaktadır. Bundan sonra sohbetimiz şöyle gelişti :

— Türkçe mi konuşmak istiyorsunuz? Peki buyurun. Size nasıl yardım edebilirim?

— Evet bana nasıl yardım edebilir misiniz?

— Evet edebilirim ama hangi konuda acaba?

— Var bir konu efendim. Ben var malum bir Alman seyyah efendim. Türkay çok güzel, ben var Türken çok şevmek. Sonra türkçe konuşmak çok güzel. Yalnız bir var konu. Acaba nasıl?

— Ben de onu soruyorum.

— Ah efendim, evet şimdi ben var okumak çok gazeteler, fakat yok bir şey anlamak.

— Neden? Almanca okumasını bilmiyor musunuz?

— Yok efendim nayn. Almanca konuşmaktayan yok bir problem. Fakat türkişe gazeteleri ne zaman türkçe yazılar var. Yok bir şey anlamamak. Hayret garip mi değil mi?

— Valla pek garip değil. Eğer siz türkçe gazeteleri anlasaydınız o zaman daha garip olurdu.

— Evet çok güzel, çok güzel söylemek siz. Peki neden gazeteleri ben anlamıyorsunuz?

— Söyledim ya bu türkçe ile çok zor.

— Evet çok zor efendim. Peki neden acaba zor bir şey var mı efendim. Ben var anlamamak çünkü...

— Eee, sonra ne olmuş?

— Ne olsun efendim, iyilik sağlık. Neden çok zor bilmem siz anlatabilir miyim?

— Hayır anlatamam...

— Peki neden acaba sorabilir misiniz?

— Sorabilirsiniz. Çünkü ben türkçe bilmem.

Adamı böyle savabildim başımdan. Türkçe bilmeyen bir türkle karşılaştığı için çok şaşırdı. Bu şaşkınlıkla türkçe olarak «güle güle» diye bağırıyordu.

TIP DEV ADIMLARLA İLERLİYOR...

Bilim dev adımlar ile ilerliyor.

Özellikle tıp bilimi harikalar yaratıyor.

Eskiden 100 yaşına kadar yaşayanlar bir elin parmaklarından daha az iken, şimdi bir elin parmaklarından daha fazla.

Ayrıca o zamanlar kanserden ölenlerin sayısı bilinmezken, şimdi biliniyor ve bilim resmen «bu yıl kanserden şu kadar kişi öldü» diye açıklayabiliyor artık.

Hatta eskiden kanserin ne olduğu bile bilinmiyordu. Oysa şimdi kanserin doğada mevcut 120 kadar maddeden birisi tarafından yapıldığı kesinlikle saptanmış bulunuyor. Şimdilik bu konuda bilinmeyen tek husus bu maddenin hangisi olduğu.

Örneğin sigara üzerinde çok duruluyor .

Geçenlerde parmakları nikotinden sararmış bir bilim adamı sigaranın zararlarını tek tek açıkladı bir basın toplantısında. 150 yaşına kadar yaşayan ve sigara

içen insanlar üzerinde yaptığı araştırmalar sonucu, sigaranın insan ömrünü kısalttığını ispatlamış bulunuyor söylediğine göre.

Sigara içmeyenler arasında bu kadar yaşayan kimseye rastlanamadığından, sigara içmemenin faydaları veya insan ömrünü uzatıp uzatmadığı henüz bilinmiyor.

Bilimin son aşaması uzuv nakli konusunda gerçekleşti. Artık hayvandan hayvana uzuv nakli şeklindeki denemeler sona erdi ve insandan insana uzuv nakli yapılıyor.

Dünyada çeşitli doktorlar bugüne kadar yüzlerce kalp nakli ameliyatını gerçekleştirmiş bulunuyorlar.

Geçenlerde hastaneden çıkan bir adam kalbi tekllediği halde hâlâ yaşadığını ileri sürdü. Doğal olarak gazeteciler hemen başına üşüştüler ve adamın yaşam öyküsünü elde ettiler.

Bu talihli adam 60 yaşındaydı ve tüm yaşamı boyunca dilediği gibi yaşamıştı. Sigara içmiş, içki içmiş, kumar oynamış ve kadınlarla dostluklar kurmuştu. Sonunda da kalbi teklemeye başlamıştı.

İşte tam bugünlerde gazetelerde kalp nakli ile ilgili yazıları okumuş ve bir arkadaşından adresini bulduğu hastaneye gelmişti. Daha sonrasını da gazeteciler biliyordu. Kapıdan çıkarken onlara yakalanmıştı çünkü.

İlim bu işi nasıl gerçekleştirmişti? Hastaneye girerken kalbi tekleyen bu adam nasıl oluyor da yine yürüyebiliyor, konuşabiliyordu?

Adam sorulan bu soruya şu yanıtı verdi: «Çok basit, çünkü hastaneye kalbimi değiştirmek için değil, bir yakınımı ziyaret etmek için gitmiştim.»

Peki kalbi teklemiyor muydu? Evet tekliyordu ama fazla bir zararı yoktu bunun.

Gazetelerde kalp nakli ile ilgili yazıları okuması ,arkasından hastaneye gitmesi ne oluyordu?

Hiç bir şey olmuyordu. Bir okuyucu olarak gazetelerde kalp nakli ile ilgili yazıyı okumuş, ardından da arkadaşının hastanede yattığını öğrenmişti. Adresini alarak onu ziyarete gitmişti.

«İMGELEMİZİN İZDÜŞÜMÜNDE YİTİK SÜREÇİ»

Geçtiğimiz günlerde, «imgelemizin izdüşümünde yitik süreği» adlı romanı ile ilgiyi çeken ünlü romancımız Kıvanç Üştük ile bir söyleşi yaptık. Aşağıda bu söyleşiyi yayınlıyoruz :

SORU — Sayın Üştük, «imgelemizin izdüşümünde yitik süreği» adlı romanınızda ne demek istiyorsunuz?

YANIT — Ne demek istediğimi zaten kitabın başlığında açıklamış bulunuyorum. Apaçık bir şekilde imgelemizin izdüşümündeki yitik süreğiden söz ediyorum. Yoksa hemen anlaşılmıyor mu?

SORU — Çok iyi anlaşılıyor da. Belki başka bir şey söylemek istiyorsunuzdur diye sormuştum. Peki yitik sineği sonra buldunuz mu?

YANIT — Yitik sineği değil, süreği. Yani usumsal düşlevlerin türemsel ve kuramsal bağlaçları. Biliyorsunuz böyle bir şey ytirilince yeniden bulunması olası değildir.

SORU — Tabii, tabii, ben de laf olsun diye sormuştum zaten. Peki romanınızda tam olarak neler olduğunu okuyucularımıza açıklayabilir misiniz?

YANIT — Açıklayabilirim tabii. İşlevini yitiren bir imgeleminin doruk puzantısında kargaşasal bir nedenselliк vardır .Öyle değil mi? Ben, romanımda verdiğim ipuçlarıyla bu kargaşasal nedenselliğin ve ayrıntılı bir şekilde izlencilik bunaltısının üstüne çıkıyorum.

SORU — Peki, sonra hep o söylediğiniz yerde mi kalıyorsunuz, yoksa aşağı iniyor musunuz?

YANIT — Çıplak gerçeği simgelerken karantı ve doğalsallık en içten boyutlarına ulaşır. O zaman da aşağı inmek mantık kurallarına göre olanaksız olur. Bilmem anlatabildim mi?

SORU — Çok iyi anlattınız, teşekkür ederim.

Böylece sayın okuyucular, bir romanı daha açıklığa kavuşturmuş bulunuyoruz. İnsanı deli eden bir roman. Eğer, siz de en kısa zamanda aklınızı yitirmek istiyorsanız, alın okuyun.

MODERN BİR AŞK ÖYKÜSÜ

Belli ki güneş doğuyordu. Ortalığı saran kömür dumanlarından bir şey görünmüyordu ama, yine de bazı ışınlar zaman zaman bir aralık bularak kırmızı kiremitli çatılarda gökkuşağının renkleriyle oynaşıyordu. İçimi bir sevinç kapladı öylesine...

Bugün Aysel'le buluşacaktık. Boğaz kıyılarında dolaşacak, «nohut oda, bakla sofa» evimizden, pencereleri süsleyen begonyalardan sözedecektik.

Taksim'de buluştuk. Aysel Aksaray'dan otobüsle geldiği için küçük bir meydan savaşından çıkmış gibiydi. Heyhat. Bu hali bile öyle güzeldi ki... Ben ise Etiler'den bu yana dolmuşların arkasından koştuğum için kan ter içindeydim. Kalbimin derinliklerinde bir şevler kıpırdadı. Bu aşk mıydı? Yoksa fazla koşmaktan kalp krizi mi geçiriyordum?

Sarıyer minibüsünde, ben muavinin kucağında, Aysel de benim kucağımdaydı. Muavin ise arabanın sahanlığında gidiyordu. Aysel'le birbirimize böylesine yakın

olduğumuz için ne kadar mutlu olduğumu sözlerin kifayetsiz akıntılarından bir girdap gibi akıp giden duygularımla ifade etmek acaba yeterli olacak mıydı?

Fazla zaman kaybetmeden Sarıyer'e geldik. Zaten bu şoförle sadece Sarıyer'e değil, insan öbür dünyaya bile fazla zaman kaybetmeden gidebilirdi.

Sarıyer'de denizi görebilmek için birkaç duvardan atlamak yeterliydi. Peşimize düşen iki kurt köpeğinden kurtulduktan sonra işte nihayet deniz görüntü. Öylesine mavi ve berrak.. Yeni evimizden konuşmaya başladık. Aysel bir haftadır boş durmamış «nohut oda, bakla sofa» bir ev bulmuştu. Fatoş oyuncakları firmasının hazırladığı bu ev Beyoğlu'nda Japon mağazasında satılıyordu.

Ev sorununu böylece çözdükten sonra ikimiz de romantikleştik. Gözlerimiz ister istemez önümüzdeki kıyıyı yalayan Boğaziçi'nin mavi sularına takıldı. İçimden gelen duyguları bir an önce sevgilime ifade etmenin acizliği içinde hıçkıran bakışlarla berrak sulara bakıyordum. İkimizin de gözleri dolu dolu olmuştu. Aysel'e de bu güzellikleri göstermek istedim. Elimle Boğaz'ın mavi sularını işaret ederek «Bak Aysel patlıcanlara bak» dedim. O da bana sularda gün batımının ışıklarıyla oynaşan çürük portakalları gösterdi.

DALGIN ADAM

Patron beni odasına çağırttı ve işime son verdiğini açıkladı. Sebep dalgınlığımmış.

Nasıl olsa beni işten çıkarmıştı. Kaybedecek bir şeyim yoktu. Ağzıma geleni söyledim ve kapıyı yüzüne çarparak üç metre yükseklikten kendimi bahçeye bıraktım.

Allahtan patronun odası binanın ilk katındaydı. Bu yüzden kapı diye pencereden çıkarken fazla zarar görmemiştim.

Zaten bunları düşünecek halde değildim. Ortada hiç bir neden yokken işten atılmıştım. O kızgınlıkla yeniden içeri girerek dolapları boşalttım ve eşyaları büyükçe bir paket yaptım.

Herkes şaşkın şaşkın beni seyrediyordu. «Ne yapıyorsun?» diye sorduklarında «işten kovuldum» dedim onlara.

Bir tanesi k,oluma girerek, her işten kovulanın bu yola sapmaması, üstelik bu işi güpegündüz ve herkesin gözü önünde yapmaması gerektiğini söyledi.

O zaman kendime geldim ve yanlışlıkla başka bir yere girerek bir dolabı boşalttığımı ve içindeki eşyaları paket yaptığımı anladım .Beni soyguncu sanmışlardı. Fakat kendilerine patron tarafından dalgınlık gibi bir iftirayla işten kovulduğumu, bu yüzden ne yaptığımı bilmez halde olduğumu anlatınca yumuşadılar.

Karım her zamanki gibi asık bir yüzle kapıyı açtı ve «yine mi siz» diye karşıladı beni.

— Ne demek yine mi siz, eve gelmek suç mu?

— Suç değil ama siz her akşam geliyorsunuz.

Acaba yanlışlıkla başka bir yere mi gelmiştim? Olabilirdi çünkü kafam çok bozuktu bugün. Kadının yüzüne dikkatle baktım. Hayır çok iyi hatırlıyorum bu yüzü. Ev de aynen hatırladığım gibiydi. Demek ki doğru gelmiştim.

— Şimdi beni uğraştırma dedim seni ve evi çok iyi hatırlıyorum.

— Tabii hatırlayacaksınız dedi, çünkü her akşam kendi eviniz sanarak buraya geliyor ve beni görüyorsunuz.

Kendisinden özür diledim ve patronun beni, dalgın olduğumu bahane ederek işten çıkarmasının öyküsünü ona da anlattım. Allahtan kadın her akşam oraya gittiğim için evimi öğrenmişti. Beni hayatımda ilk kez gördüğüm yollardan geçirerek eve getirip karıma teslim etti.

Kadın gittikten sonra uğradığım haksızlığı anlattığım karım nedense bu sözlerden hiç etkilenmedi: «Şekerim dedi, sen zaten orada çalışmıyordun ki. Daha önce kovulmuştun.»

KADIN VE YAŞ

İnsanoğlunun kadın ve yaş konularını bir araya getirmek için bugüne kadar verdiği savaşım sonuçsuz kalmış ve bu iki konuyu bir araya getirmek mümkün olamamıştır.

Bu işi bir kere de ben denemeye karar verdiğim için, bizim hanıma karşı hiç bir uyarıda bulunmadan hücuma geçtim. Doğduğu günden sonra bir daha yaş konusunu ele almamış olduğu için ilk sorumu dehşetle karşıladı:

— Hanım sen şimdi kaç yaşındasın?

Alnını ve bileklerini kolonya ile iyice ovduktan sonra kendine geldi. Aslında yaşını biliyordum. Babası kızının doğum tarihini, daha doğduğu gün bir yere yazdığı için bana söylemişti. Evlendiğimiz sıralarda kendisi de bir kez 20 yaşında olduğunu itiraf etmişti. Hesaba göre bugünlerde 50 yaşında olmalıydı. Fakat gerçek yaşını göstermezdi. Her gün modaya uygun renklerde boyattığı saçları, takma olarak öne çıkık şekilde yaptırdığı dişleri ve en iyi doktorlara birkaç kez gerdirdiği cildiyle 55 yaşlarında gösterirdi.

— Ay bana n'oldu, diye kendine geldi. Seninle konuşuyorduk, sonrasını hatırlamıyorum.

— Zaten öncesini de hatırlamıyorsun. Yaşını sormuştum, dedim.

Gene kolonya banyosuna giriştim. Bu kez daha kolay kendine geldi.

— Mahsus yapıyorsun değil mi? Maksadın beni kalpten öldürmek.

Böyle bir maksadım yoktu ama fena fikir değildi. Bu konuda biraz daha ısrarcı olmam, gerçekten kalbinde bazı değişiklikler yapabilirdi, fakat yaşını asla değiştiremezdi.

— Zannedersem sana bir kere söylemiştim, diye sürdürdü konuşmasını.

— O zaman 20 demiştin.

— Sana hiç yalan söylemedim, dedi. Üstelik bu yaştan sonra fikrimi değiştirecek de değilim. Yirmi demişsem doğrudur.

— Fakat sen 20 dediğinde, senden 15 yaş küçük kardeşin askerden yeni dönmüştü. Çocuğu biraz küçük yaşta silah altına almışlar gibi gelmişti bana.

Yeniden kolonya banyosuna başladım. O sırada kapı çalındı. Biraz önce sözünü ettiğimiz kardeşi geldi. Karımın savına göre henüz 5 yaşında olan kayınbiraderim yalnız değildi. Yanında karısı ve üniversiteye giden iki çocuğu vardı.

TELEFONLA NASİL KONUŞULMAZ?...

Telefon idaremiz her yıl ya da altı ayda bir yeni telefon santralları getirerek eskileri ortadan kaldırıyor ve bir çok telefon numarasının değişmesine yol açıyor.

Yeni santrallar getirtildiğinde eskilerin de korunması böylece telefon sayısının artırılması gibi çözümler «akla uygun» olduğu gerekçesiyle telefon idaremiz tarafından pek ilgi görmüyor.

Geçen gün bir hastaneye telefon açtım. Santral olduğunu sandığım kızdan arkadaşım olan bir doktoru bağlamasını istedim.

— Doktor burada yok, diye yanıt verdi.

— Acaba nerede bulabilirim?

— Herhalde hastanede.

— Peki orası neresi?

— Burası vergi dairesi.

Özür dileyerek telefonu kapattım. Bu kez 01'e telefon açtım ve hastanenin numarasını istedim. İstihbarat görevlisi bayanın verdiği numarada elektrikli ev aletleri satılıyordu. Bu yüzden doktor çalıştırmaya gerek görmemişlerdi. Fakat mağazanın sahibi hastanenin telefonunu biliyordu.

Mağaza sahibinin verdiği numarada karşıma hastane telefonunu geçenlerde devralan ve bu yüzden kocasını Bakırköy Akıl Hastanesi'ne yatıran, konuşkan bir ev kadını çıktı. Çok soran olduğu için hastanenin yeni numarası aklındaydı. Verdiği numarayı çevirdim ve hastaneyi düşürebildim.

Bu sefer de doktor arkadaşım yerinde yoktu. Evinin telefon numarasını istedim santraldan ve aldığım numarayı çevirdim. Doktorla konuşmak yine mümkün olmadı ama uzun zamandır telefonla aradığım ve bir türlü bulamadığım başka bir arkadaşımla konuşmak fırsatını elde ettim.

Konuşma bittikten sonra yeniden doktoru aramaya koyuldum 01 kayıtlarına göre doktor arkadaşımın telefon numarasında bir cenaze levazımatçısı çalışıyordu. Numarayı bilmiyordu ama yine de bana yardımcı ol-

maya çalıştı ve gerekirse doktorun işini kendisinin yapabileceğini söyledi.

Bu şekilde süren araştırmalarım sonunda doktorun evindeki telefonu çaldırabildim. Ne yazık ki arkadaşım evinde değildi. Eşine evimin telefon numarasını verdim ve gelir gelmez beni aramasını rica ettim.

O gün akşama kadar telefon gelmeyince ertesi gün kalkıp hastaneye gittim. Söylediğine göre arkadaşım eve geldikten sonra bana telefon etmeye çalışmış, fakat İstanbul'da yaşayan herkesle konuşmayı başardığı halde beni bulamamıştı.

Verdiğim numarayla evimin numarasının birbirini tutmadığını söylüyordu.

Denemek için eve telefon ettim. Karşıma çıkan mahalle bakkalı telefonu yeni aldığını, bu yüzden bizim numarayı bilmediğini söyledi 01'le yaptığım konuşmada elime getirdiğim telefon numaramda ise tanımadığım bir abone oturuyordu ve bir rastlantı sonucu evimin numarasını biliyordu.

Verdiği numara gerçekten doğru çıktı. Karımın sesini duyunca oldukça rahatladım. Fakat karım pek rahat değildi. Çünkü sabahtan beri kendisine telefonla çiçek ısmarlanmasından bıkmıştı.

AHMET BENİ TAMİR ET

Seks filmlerindeki aşk sahnelerinin giderek çığrından çıktığı anlaşılıyor. Bunu hem arkadaşların sözlerinden, hem de bu tür filmleri birbirlerine anlatmaya çalışırken yaptıkları serbest stildeki güreş figürlerinden çıkarıyordum.

Geçenlerde bu filmlerden birine ben de gittim. Afişlerdeki yazılara bakılırsa filmin iki adı vardı: «Musluk tamircisi» veya «Beni tamir et Ahmet.»

İçeri girdiğimde film başlamıştı. Elinde cep feneri ile yer göstermesi gereken adam, salonun kapısına dikilmiş, bir yandan filmi seyrediyor, bir yandan da sosisli sandvicini yemeğe çalışıyordu. «Çalışıyordu» diyorum, çünkü sosisli sandöviç yerine ağzına cep fenerini sokmuştu ve bu şekilde yeterli gıda aldığı pek söylenemezdi.

Bir kaç kez dürttükten sonra kendine gelir gibi oldu. Fakat bu kez de cep feneri yerine sosisli sandviçi ile yol göstermeye çalıştığından beni koltuk yerine başka bir seyircinin kucağına oturtmaya kalktı. Allahtan adam filme kendini son derece kaptırmıştı. «Bir şey mi oldu?..» şeklindeki sorumu da filmle ilgili sanarak «Hayır olmadı. Daha yeni başladılar» diye yanıtladı. O sırada benim de gözüm filme takılmış ve aklım başımdan gitmişti. Bu yüzden yer gösteren adama para yerine evin anahtarlarını vermişim..

Gelişen olaylardan anlaşıldığına göre filmin konusu kısaca şuydu: Genç bir adam (herhalde musluk tamircisi Ahmet buydu) bir binanın odalarına girip çıkıyor, bir rastlantı sonucu girdiği her odada ya tamamen soyunmuş, ya soyunmakta olan, ya da giyinmekte olan bir hatunla karşılaşıyordu. Genç adam çantasından bir kaç onarım aleti çıkarıyor, fakat neyi onarmaya çalıştığı tam olarak anlaşılmıyordu. Ortada musluğa benzer bir şey vardı ama, bunun su musluğu olmadığı kesindi.

Bu şekilde 8-10 oda dolaşan tamirci tüm hatunları tamir ettikten sonra, daha odaların yarısını tamamlayamadan ışıklar yandı ve filme 5 dakika ara verildi.

Bu aradan yararlanarak satıcıdan bir frigo aldım ve filmin ikinci yarısını izlemeye başladım. İkinci yarıda

da konu bütünlüğünü yitirmemişti. Tamirci Ahmet şimdi geriye kalan odaları dolaşıyor, sonra alet çantasını ve pantolonunu toplayarak çıkıyordu..

Bir yandan filmi seyrediyor, bir yandan frigomu yiyordum ki, bu buzlu çikolataların (kakaosuzluktan olacak) iyice tadını kaçırdığını farkettim. Tatsız tutsuz, kumaş gibi bir şeydi. Film bitip ışıklar yandıktan sonra ağzımdaki tat konusunda yanılmadığımı anladım. Kendimi filme iyice kaptırdığım için frigo bittikten sonra kravatımı yemeğe başlamıştım. Ağzımdaki kumaş tadı bundan ileri geliyordu..

N'OLURSUN BODRUM'A GELME

Bodrum'a biraz kafamı dinlemek için gittim ama galiba epey geç kalmışım. Çünkü artık burada «Kafa dinlemek» yerine sadece sivrisinek vızıltısı dinleniyordu. Bol alkolle karışık kandan içen sivrisinekler herhalde sarhoşluktan olacak, insanın kulağında neredeyse «nara» atıyorlardı. Ben de herkes gibi bu hayvanlara yarım kilo kadar kan bağışında bulunduktan sonra geri döndüm. İşte bu tatilin öyküsü...

Bodrum'da ilk günümü şaşkınlık içinde geçirdim. Burada yaşayanlar akıllarına ne gelirse (özellikle hiç akla gelmeyecek şeyleri) giysi diye sırtlarına getirmişlerdi. Bu yüzden blucin pantolon, şile bezi gömlek ve tahta takunyalardan oluşan giysilerimle beni gören tanıdıklar Bodrum'a resmi bir toplantıya katılmak için geldiğimi sandılar.

İlanlarda, «duşlu, havuzlu ve banyolu» olduğu belirtilen bir motele yerleştik. Odamızda, ilanda yazılı olan

herşey vardı: Duş, havuz ve banyo... Sadece sular akmıyordu ama zaten ilanda da «su» lafı edilmiyordu.

Su olmayınca otel yöneticileri havlu ve sabun gibi şeyler koymaya da gerek görmemişlerdi. Belki de adamlar, bu otelde kalacak kişinin nasıl olsa aklından zoru olacağını ve su-sabun gibi şeyleri akıl edemeyeceğini düşünmüşlerdi.

Hazır Bodrum'a gelmişken bir de balık yiyelim dedik. Bodrum'da bugüne kadar balık görülmediği söyleniyordu ama bunlar «iftira» idi sanıyorum. Soframıza bir kayık tabağı içinde getirilen altı tane barbunya balığını ben gözlerimle gördüm. Hatta olması gerekenden daha kırmızı idiler. Bu kırmızılığın nedenini de hesabı öderken keşfettik. Zavallı hayvanlar altı tane küçük balık oldukları halde 750 gram gelmenin ve 2500 liraya satılmalarının utancıyla kıpkırmızı olmuşlardı.

İçkili lokantalarda göz gözü görmüyordu. Fakat çevrenin böyle karanlık olması sonradan işinize yarıyordu: Çünkü karanlık yüzünden insanın gözleri kendiliğinden faltaşı gibi açılıyor, hesap pusulası geldiğinde ayrıca faltaşı gibi açılmasına gerek kalmıyordu.

Bodrum için bir de «Dul kadınlar cenneti» deniyordu. Bunun anlamını hâlâ anlamış değilim. Benim gördüğüm gece kulüplerinde çoktan torun sahibi olmaları gereken hatunların evlat sevgisini gidermeye çalıştıklarıydı.

ARABA TAMİRİ

Geçenlerde yolda giderken ansızın arızalanan ve tüm çabalarıma karşın bir daha çalışmayan arabamı, bir çekici araç yardımıyla ilk oto tamircisine kadar çek-

tirdim. Çekicinin arkasında burnundan asılı duran aracı gören tamirci, dükkânından çıktı ve üzüntülü bir görünümle «geçmiş olsun» diledi. Ardından ne olduğunu sordu.

— Araba çalışmıyor, dedim. Yolda giderken ansızın stop etti. Bir daha çalışmadı.

— Bir bakayım öyleyse...

Sağına soluna baktı. Altına yattı. İçine girip bir yerleri karıştırdı. Sonra yanıma geldi. Yüzünde işini bilen adamların kendine güvenen bakışı vardı.

— Ne olmuş acaba? diye sordum.

— Araba çalışmıyor, dedi.

— Peki nedeni ne acaba?

— Böyle durumlarda genellikle arabada bir arıza var demektir.

Yeniden arabanın sağına soluna baktı. Motor kaputunu açıp bazı telleri inceledi ve yeniden bana döndü:

— Böyle bir arabayı ilk kez görüyorum. Bir çok parçası yerli yerinde değil. Bozulmadan önce çalışıyor muydu?

— Evet, dedim ve rahatladım.

Belli ki adam işinin ehliydi. En azından «böyle bir arabayı ilk kez görüyorum» şeklindeki sözlerinden daha önce aynısını olmasa bile, başka arabaları gördüğü anlaşılıyordu.

Hemen içeriye seslenerek çıraklarını çağırdı: «Sökün oğlum arabayı» dedi. Bana da bir kaç gün sonra uğramamı söyledi.

Bu gidip gelmeleri uzun süre sürdürdüm. Arabam, deneyimli tamircinin gözetimi altında son derece titiz bir onarıma tabi tutuluyordu. Gözlerimle görmemekle birlikte bu onarımın «son derece titiz» yürütüldüğüne —aradan geçen süre yönünden de inanıyorum. Çünkü bu kadar sürede yeni bir araba yapılabilirdi.

Artık dükkânına gitmekten vazgeçtiğim tamirci ustayla dün telefonla konuştum. Bana «işlerin mükemmel gittiğini, arabanın «çalışmaması dışında» hiç bir arızası kalmadığını» söyledi.

NUREYEV'İ NASIL İZLEDİM?

Ünlü Rus bale sanatçısı Nureyev'in başrolünü oynadığı «*Giselle*» balesine bilet bulmak önce büyük sorun oldu. Üç gün üst üste kuyruklarda bekledikten sonra nihayet muradıma ermiştim ve karaborsadan bir bilet alarak gösteri günü Açıkhava Tiyatrosu'nun yolunu tuttum.

Kapıda bir görevli biletleri kesmeye çalışıyordu. Ben de biletimi havaya kaldırıp beklemeye başladım. Bir yandan da kalabalıkla birlikte ayaklarım yerden kesilmiş şekilde kapıya doğru kayıyordum. Yeniden yere indiğimde karşıma çıkan birine biletimi uzattım.

— Bu ne, dedi adam.

— Bilet... Kesmeyecek misiniz?

— Kardeşim içeri gireli çok oldu. Ben de yerimi arıyorum.

— Peki yer gösterici yok mu?

— Hayır, yer göstericiler ön tarafta kaldı. Kalabalıktan buraya gelemiyorlar.

Gerçekten yer göstericiler tüm hünerlerine karşın gittikleri noktalardan bir daha dönüş olanağı bulamamışlar, böylece hayatlarında ilk kez bale gösterisi izlemek zorunda kalmışlardı.

Zaten içerde oturacak yer olmadığından bu fazla önemli değildi. En arkalarda yol üstüne oturdum hemen. Bu arada biri altıma plastik bir minder sokuşturarak elli lira istedi.

Önce canım sıkıldı ama, ayağa kalkıp adama 50 lirayı verdikten ve tekrar yerime oturduktan sonra parayı helal ettim. Çok ince gibi görünen minder oturduğum yeri bayağı yumuşak bir hale getirmişti çünkü. Fakat bu düşüncem, ben kalktıktan sonra yerimi kapan şişman bayanın, kucağından kalkmam yolundaki uyarısı üzerine fazla sürmedi.

Gazoz şişesi tangırtıları ve «ilerleyin beyler» bağrışları arasında bale müziğinin başladığını anımsıyorum. Ben görmedim ama sağdan soldan söylenenlere göre Nureyev şahane bir oyun çıkarıyordu. Hatta gösteriden çıkarken bir kaç seyirci hâlâ ünlü bale sanatçısını bu kadar yakından görmenin heyecanı içindeydiler ve birbirlerine, elbiselerinin üzerindeki Nureyev'in ayak izlerini gösteriyorlardı.

EVLİLİK GÜZEL ŞEYDİR

Üç-dört yıl önce bir inşaatın yanından geçerken başıma bir tuğla düştü. Tedavi sırasında doktorlar bu kazayı pek önemsemediler ve «hafifçe beynin sarsılmış. Bir şey olmaz. İnsan böyle durumlarda bazı sersemlikler yapar hepsi o kadar» dediler.

Artık bu olayın etkisiyle mi bilmiyorum, bir süre sonra karşıma çıkan Macide ile evlenmeye karar verdim.

Bu arada kafama tuğla düşmeden önce de biraz salak görünüşlü olduğumu belirteyim. Erkeklerdeki bu görünüm oldukça beğeniliyor olmalı ki, karım sonradan anlattığına göre beni görünce çok etkilenmiş.

Beraber olduğumuz bir gün de kendisine farkında olmadan evlenme teklif edince dayanamayıp kabul et-

miş, Evlenme önerisi de şöyle olmuş : Sokaktan bir çocuk geçerken ben işi gücü bırakıp «bak ne şeker çocuk» demişim.

Başkaca tek söz etmemekle beraber gelecekteki eşim bu sözlerimden kendisine evlenme önerildiğini hemen anlamış. Çünkü ben aslında bu sözlerimle şunu demek istemiştim :

«Bak ne şeker çocuk. Ben çocukları çok severim. Ah benim de bir çocuğum olsaydı. Fakat tek başıma çocuk sahibi olamam ki... Benimle evlenir misin Macide?...»

Herhalde o sırada «çocuk» yerine «cacık» da deseydim aynı kapıya çıkacaktı. Örneğin daha önce söylediğim «bugün hava çok soğuk» sözlerinden de «benimle evlenir misin Macide» anlamını çıkaran nişanlım, biraz üstü kapalı olarak yaptığım bu ilk öneriye karşılık vermemiş ve «evet» demek için açık açık söyleyene kadar (yani sokaktan geçen çocuğu gösterene kadar) beklemişti.

Evlenmeden önce evli arkadaşlarım benim de kendi aralarına katılacağımı duyunca —deneyimli kişiler olarak— epey öğüt verdiler. Bir kaç tanesi bu işi neden havagazı ile yapmadığımı sordu. Diğerleri daha çabuk sonuç alındığı için tabancayı salık verdiler.

Sonunda Macide ile evlendik. Evlilik sanıldığı kadar korkunç ve pahalı bir iş değil. Evli değilken zaten elbise, palto, pabuç gibi şeyler satın alıyordum. Şimdi de bunları satın alabiliyorum. Aradaki tek fark, bekârlığımda aldığım giysilerin ölçülerinin bana göre, şimdikilerin ise karıma göre olması. Bunun yanı sıra sadece makyaj masrafım var. Buna karşılık içki, sigara ve eğlence gibi kötü alışkanlıklardan kurtuldum.

DELİLERLE RÖPORTAJ

Bayram yaklaşıyor ya «matrak» bir gazetecilik yapayım dedim. Bilindiği gibi türkçede «Deliye her gün bayram» diye bir söz vardır. Eğer Bakırköy Akıl Hastanesi'ne gidip, delilere bayram hakkında bir şeyler sorarsam «gırgır» bir yazı olurdu. Bir iki soru, bir iki cevap... Bayram öncesi bayağı ilgi çekerdi.

Sabah erkenden yola çıkacağım için, o gece yatmadan önce sinirlerim yatışsın diye üç tane diazem, iki tane fosfostimol, beş altı tane de fililop hapı almama karşın sabaha kadar uyku tutmadı. Aslında önemli bir şey değildi kafamı kurcalayan. Kaç gündür bana bozuk çalan servis şefimi bacağından vurmanın mı, yoksa kafasını kırmanın mı daha doğru olacağını düşünüyordum.

Sabah otobüs durağında yarım saat kadar bekledikten ve kapılarını açmayan üç-dört şoförü pencereden ölümle tehdit ettikten sonra bir dolmuşa kapağı atabildim.

Arabada yeni artan dolmuş fiyatları yüzünden yolcularla şoför arasında tartışma çıkmıştı. 5 liralık farkı vermek istemeyen bir yolcuyu araba yürürken dışarı atmaya çalışan şoförümüz, bu tartışma sırasında kızgınlıktan sekiz-on yayayı da ezmeğe kalktı.

Taksim'de dolmuştan inip otobüse bindim. Topkapı'ya geldiğimizde otobüsün arka tarafında bir kavga çıktı. Ayakta duran yolculardan biri üç kişilik yerde, üç kişiden fazlasını oturtmuyor diye, oturan yolculardan birinin boğazına sarılmıştı. Oturan yolcu da ayaktaki adamın gözlerini oymaya çalışıyordu.

Bu hava içinde otobüsümüz Bakırköy'e vardı. Akıl Hastanesi'nin bahçesi ağaçlar içindeydi ve her ağacın altında iki-üç akıl hastası gölgeleniyorlardı. Benim,

yani «akıllı» birinin içeri girdiğini görünce saygılı bir şekilde toplandılar. Konuşmaya başladık.

Aslında benim «içeriyi» merak ettiğim kadar onlar da «dışarıyı» merak ediyorlardı. Sağdan soldan sorular sordular. Örneğin «Ev kiraları ne kadar oldu?» diye araştırdılar. «Eh, işte 30-40 bin lirayı buluyor» diye cevap verdim.

Bu kez, «Memurlar, işçiler kaç para kazanıyor?» diye sordular. «25-30 bin lira» olduğunu söyledim. Çok beğendiler bu yanıtımı ve gülüp durdular. Ne olacak deli değil mi? Ne duysa gülüyor.

Ben de hemen «Deliye her gün bayram» konulu röportajıma giriştim. «Nasıl bayrama hazırlanıyor musunuz?» diye sordum. «Oooo abi» dediler: «Bize her gün bayram.»

Matrak olsun diye «Neden» dedim.

«Deliyiz ya ondan» diye karşılık verdiler.

«Canım, dedim üzülmeyin bir gün siz de çıkarsınız.»

«Pışşk,» dedi delinin biri. «Deliyiz dedikse o kadar da değil.»

AHU İLE RÖPORTAJ NASIL YAPILIR?

Magazin gazete ve dergilerinin hızla artması Babıali'de büyük bir muhabir sıkıntısı yarattı. Magazin basınımız durmadan «yetenekli» gençlerin peşinde koşuyor. Fakat ilkokula bile gitmeden okuma-yazmayı öğrenme başarısını gösterecek kadar «yetenekli» kişiler bulmak o kadar kolay olmuyor. İsterseniz bunlardan birine kulak verelim ve bir magazin röportajının nasıl yazıldığını görelim.

— Aloooo, üç ellibeş onaltı seksenbeş mi ora?

— Evet.

— Gız Ahu senmin?

— Evet benim buyurun.

— Ben şeyden şeyediyorum. Uyandırdım mı yoksam.

— Aaaa merhaba tatlım, yok uyandırmadın. Daha yatmamıştım.

— Ne bu beee. Saat kaçta yatıyon?

— İşte şimdi ancak. Gazino falan canımız çıkıyor.

— Geceleri ne yapıyon kız. Bir haber ver hele gazeteye koyak.

— Ne yapıcam canım? Gazinodan bu saatte geliyorum zaten. Yemek yiyip yatıyorum.

— Bu saatte mi yemek yiyon?

— Ne yapayım, ancak.

— Yahu sabah oldu, be... Neredeyse sahur saati. Bana bah aklıma ne geldi. «Ahu oruca başladı» diye bir haber yapalım. Bu gece ben gelem, bi fotoğrafını çekek.

— Olur mu yahu? Her tarafta baldır bacak fotoğraflarımız çıkıyor. Oruç tutuyor denir mi?

— Tövbe etti derik gız...

— Eeee sonra ne olacak?

— Sonra ramazan bitecek. Tövbesini açtı derik. Bi daha haber olur.

— Olur mu acaba?

— Olur olur, bal gibi olur. Hem de tadından yenmez.

— İyi o halde.. Akşama görüşürüz. Hadi bay bay.

Bir hafta kadar sonra sanatçının baş örtülü bir fotoğrafı altında yazı işleri müdürü tarafından düzeltilmiş olan şu yazı yer alır.

«TÖVBE DİYEN AHU ORUCA BAŞLADI»

«Dün gece yarısı sabaha karşın Ahu'nun evinin

önünden geçmekteyken, kapıyı çalmamızla, karşımızda meşhur şarkıcımızı sahur yemeği yemekte iken bulmamızın sonucunda hayretten ağzımız iki karış açık kalmıştı. Para ile imanın kimde olduğunun ne olduğunu bilmeyenler ne güzel söylemişler değil mi? Evet, Ahu'yu ilk sefer elbiseleriyle görmemizin şaşkınlığı daha devam ettiği halde Ahu «Hoş geldiniz çocuklar. Bir dakika sahurumu yapıp geleyim» demez mi? Yoksam bu kulaklar yanlış mı görmüş, bu gözler yanlış mı duymuştu? Şaşkınlıktan kendimizi Ahu'nun yatağına atmaktan güçlükle kurtulduktan sonra şarkıcı sırrını kulağımıza fısıldadı. «Artık tövbe ettim, oruç tutuyorum» diyordu ve sahur yemeğini afiyetle yerken gözlerinin içinde huzur içinde kalmış bir «beşer»in en mutlu tablosunu gösteriyordu.»

GÜÇLÜ İRADE

Sigara fiyatlarının ayarlanmasından sonra arkadaşlar arasında bir sigara bırakma kampanyasıdır başladı. Gördüğüm kadarıyla çoğunlukla başarılı olamıyorlar. Çünkü sigarayı bırakmak herşeyden önce güçlü bir irade gerektiriyor.

Benim iradem son derece güçlü olduğu için böyle bir sorunum yok. Aslında sigarayı bırakmaya da hiç niyetim yok. Bu işi ne zaman istesem yapabileceğimi bildiğim için yaklaşık 25 senedir aralıksız sigara içmeyi sürdürüyorum. Çünkü ortada sigarayı bırakmamı gerektirecek ölçüde ciddi bir durum yok. Daha doğrusu 20 kadar doktorun altına imza attıkları ve benim sigarayı bırakmadığım takdirde en fazla 15 günlük ömrüm kaldığını belirten hastane raporundan başka en küçük bir işaret yok.

Yine de doktorların gereksiz telaşı yüzünden hastaneye yattığım sırada beni hiç kimse sigara içerken görmedi diyebilirim. «Diyebilirim» diyorum çünkü bir iki kere tuvaletten çıkarken, bir keresinde de nöbetçi doktor tarafından pijamanın cebinden dumanlar çıkarken görülmüş olabilirim. Tam emin değilim.

Hastanedeki bu kalış sırasında güçlü iradem sayesinde 25 yıllık sigara tiryakisi olduğum halde, arkadaşların yaşadığı sıkıntılı durumların hiç birini yaşamadım. Hiç bir sıkıntım olmadı dersem galiba biraz abartmalı olacak. Biraz sıkıntım oldu doğal olarak. Fakat bu sıkıntı sigarasızlıktan değil, sigara içmemek için kollarımı arkadan bir deli gömleği ile bağlamaları yüzünden oldu. Yastığın pamukları arasına sakladığım sigara paketini dişlerimle çıkarmak ve kibriti ayaklarımla yakmak kolay işler değildi.

Ben bu şekilde sigarayı bırakmaya çalışırken, hastane bir kaç kez yangın tehlikesi atlattığından üçüncü gün beni taburcu ettiler. Şimdi üzerimde hiç bir doktor baskısı olmadan gönüllü olarak sigarayı bırakmayı düşünüyorum. Fakat bu konuda fazla aceleye gerek olmadığı görüşündeyim. Çünkü iradem son derece güçlü olduğu için bu işi ne zaman istesem yapabilirim. On beş günün dolmasına daha 4 gün var nasıl olsa...

GÜÇLÜ DESTEK

Yeni kuracağımız parti için herkes hemfikirdi; En eski Başkan'ın desteğinin alınması gerekiyordu. Zorunlu olarak parti yönetim kurulunu oluşturacak arkadaşlarla birlikte Göztepe'deki köşke gittik. Bugünlerde 101. baharını yaşamakta olan Başkan, kahvaltı ediyordu.

Üzerinde durmadık. Nasıl olsa uzun sürmezdi. Fakat biraz sonra bu kadar iyimser olmanın doğru olmadığını anladık. Başkan'ın sabah kahvaltısı saat 09.00'da başlamış, biz vardığımızda (11.00 civarı) hâlâ sürüyordu. Normal olarak 12'ye kadar süreceğini açıkladılar. Çünkü bir lokmanın sayın Başkan'ın bizi destekleyecek olan mübarek ağzına varmak için geçen zamanda hızlı bir taksi şoförü İstanbul trafiğinde bile Beşiktaş'tan Eminönü'ne kadar yol alabilirdi. Bu kadarla kalsa iyi... Lokmaların bir de çiğnenmesi vardı.

Sonunda kahvaltının bittiğini duyurdular. Fakat erken yatmak için akşam yemeğini erken yiyen Başkan biraz sonra öğle yemeğine başlayacaktı. Çünkü bu işi de akşam yemeğine kadar ancak bitiriyordu. O yüzden kendisiyle konuşmak için bir saat kadar zamanımız vardı. Bu süre de bize yeterli görünüyordu.

Salona alındığımızda Başkan yemek sofrasından kalkıyordu. Desteğini almak için geldiğimiz kurt politikacı, iki kişinin kolunda, iki kişinin de arkadan itmesiyle iskemle ile bir metre kadar ötede duran koltuğu arasında tüm hızıyla ilerlemeye çalışıyordu. Unutmadan söyliyeyim, bir kişi de koltuğu üstadın tam altına yerleştirme çabası içindeydi.

Neyse sonunda bu işler bitti. Yerine oturdu. Yardımcısı hemen yanında hazırol durumunda bekliyordu. Daha önce bizim geleceğimiz anlatılmış olduğundan fazla zaman kaybetmeyecektik. Yine de usulen bir konuşma yaptım. Partimizin amaçlarını kısaca özetledikten sonra ne istediğimize geçtim ve Sayın Başkan'a bizi desteklemesinden gurur duyacağımızı söyledim.

Başkan hemen yardımcısına bir el işareti yaptı. Yardımcısı kulağını ağzına getirdi. Ne söylediğini biz duyamıyorduk. Fakat uzun bir konuşma idi aralarında geçen. Beş dakika kadar sürdü bu fısıldaşma. Sonunda yardımcı doğruldu ve bize dönerek şunları söyledi

— Sayın Başkan ne diyor, diye soruyor.

Hepimiz afallamıştık. On dakikalık konuşma boşa gitmiş, üstelik beş dakika kadar da «ne diyor» demesini beklemiştik. Ben yeniden konuşmaya başladım. Bu sefer konuyu ana hatlarıyla özetledim sadece. Tek tek ve top patlatır gibi «DESTEK İSTİYORUZ» diye bağırdım.

Eski Başkan bu kez konuyu anlamış görünüyordu. Bir iki yutkundu. Biz konuşacak sanıyorduk. Meğer sadece yutkunuyormuş. Yine yardımcısının kulağını ağzına kadar getirtti. Yine duyamadığımız bir konuşmayı beş dakika kadar bekledik. Yardımcı yine ayağa kalktı ve beş dakika içinde söylediklerini tekrarladı :

— Kim bunlar diye soruyor.

Hoppalaaa. Daha işin başında bile değildik bu duruma göre... En azından bizim kim olduğumuzun önceden kendisine anlatılmış olması gerekiyordu. Bunu yardımcıya söylediğimizde «anlatmıştık dedi, fakat araya kahvaltı girdi, unutmuşlar.»

Büyük bir umutsuzlukla kendimizi yeniden tanıtmaya giriştik. Bu kez sadece partinin adını söyledik. Nasıl olsa anlamıyordu. Bir iki cümle daha söyledikten sonra konuşmayı kestim.

Başkan gözlerini kırpıştırdı. Acaba tanımış mıydı? Fakat hayır. Sadece gözlerini kırpıştırıyordu. Başka bir anlamı yoktu bu hareketinin. Yardımcısı kulağına yeniden ağzını götürdü. Yine uzun uzun konuştular, yeniden doğrulduğunda hepimiz umut içindeydik. Tek kelime söylese yeterdi. «Destekliyorum» dese yeterdi bize. Hatta bu söz fazla uzun geliyorsa «destek» dese bile dünyalar bizim olacaktı. Hatta «Des» dese bile razıydık. Yardımcısı bu kez şunları söyledi : «Sayın Başkan bizzat konuşmak istiyorlar»,

Birlikte getirdiğimiz fotoğrafçılar ve gazeteciler makinelerine ve kâğıt kalemlerine sarıldılar. Teyplerin düğmelerine basıldı ve beklenmeye başladı. Başkan ağzını açmaya çabalıyor fakat başaramıyordu. Sonunda biraz aralanan dudaklarının arasında duyulur duyulmaz bir «de» sesi çıktı. Tamam «destekliyorum» diyecekti işte. Hepimizde heyecan son haddine varmıştı. Fakat kelimenin sonunu getiremiyor «de... deee.. de..» diye işi uzatıyordu. Açılmış ağızlarımızla aynı sözü tekrarlıyor, küçük ekler yapıyorduk «de.. de... desss... Dest...»

Fakat Başkan hepimizi umutsuzluğa iterek kelimenin sonunu tamamladı. «Dal... ya...»

Ne dalyası.. Yoksa umarsız bir durumda mıydık? Dalya geçen yıl 100. yaşını doldururken geçen bir söz değil miydi? Yardımcı çaresizlikle başını salladı. «Bugün biraz yoruldular. Herhalde kahvaltı yordu kendilerini. Yanlış anladı. Yine doğum yıldönümü kutlanıyor sandı.»

Kaderimize boyun eğdik. Kurt politikacının güçlü desteğini beklesek seçimleri kaçırabilirdik. Çünkü üç dört ay vardı sadece. Bu yüzden bu güçlü desteği alamadan politik yaşama atılmak zorunda kaldık.

ALMANYA GEZİSİ

Almanya'ya küçük bir gezi yaptım. Aşağıda yazdıklarım bu gezinin öyküsüdür. Fakat tam anlamıyla mizah değil, gerçekle çok fazla karışıktır. O gözle okunması rica olunur.

Bir Türk Havayolları uçağı ile İstanbul'dan Frankfurt'a yolculuk yaklaşık 8 saat sürdü. Bu sürenin 5 saati havaalanında beklemekle geçti. Gerisi de havada. Üç sa-

atlik hava yolculuğu sırasında tuvalete gitme ihtiyacımın beni çok sıkıştırmasına karşın kendimi tutarak ayağa kalkmadığım için hosteslerden hemen hemen hiç bir azar işitmedim. Sadece bir kez THY hostesinin yerine oturtmak için karate ve judo numaraları yaptığı bir yolcu sağ omuzumun üzerine düştüğü zaman hostesten özür dilemek zorunda kaldım. Hepsi o kadar. Uzaktan fırlattıkları yemek tepsisi ve büyük bir kısmı pantolonuma dökülen çay için özür dilemedim.

Sonunda alana indik. Ben Frankfurt'a vardığımızı sanıyordum ama meğer sadece Frankfurt havaalanına varmışız. Deneyimli yolcuların söylediğine göre daha yolun yarısında bile değilmişiz. Asıl güçlük son derece büyük olan havaalanını geçmekmiş. Fakat bu yolcuların işi biraz abarttıklarını sanıyorum. Geriye kalan yol en fazla yolun yarısı olabilirdi.

Uçaktan indikten sonra diğer yolcularla birlikte uzun bir yürüyüşe çıktık. Yaya yürüyüşün sonlarına doğru ben «acaba almanlar yabancılara önce sağlıklı yaşam yürüyüşü mü yaptırıyorlar» diye düşünürken yaya yolculuk sona erdi. Bu kez elektrikle hareket eden şeritler üzerinde yol almaya başladık. En sonunda da küçük motorlu araçlarla Vardığımız noktada bir görevli yolun sonuna geldiğimizi söyledi. Ben artık Frankfurt kentine vardığımızı sanıyordum. Meğer yine yanılmışım. Sadece havaalanının sonuna gelmişiz. Buradan öteye taksiyle devam etmek gerekiyordu.

Kapının önünde duran bir taksiye binerek kalacağım otelin adresini verdim. Otelin kapısında taksi şöförünün istediği parayı aklımdan türk parasına çevirince önce şaka ediyor sandım. Daha sonra acaba şöför arabanın fiyatını sorduğumu mu sandı diye düşündüm. Bu düşüncemde pek fazla abartma da yoktu. İstediği

parayla ülkemizde elden düşme küçük bir yerli araba alınabilirdi.

Sadece taksi fiyatları açısından değil her bakımdan pahalı idi Almanya. Öğle yemeğinde bir dana biftekle bir salatayı yaklaşık bir dana fiyatına yedim. Böylece salata bedavaya gelmişti. Bu fiyatlar karşısında ilk işim otele dönüp oda fiyatını sormak oldu. Almanya'ya göre ucuz sayılan bu otelde bir gece uyumak için ödeyeceğim parayla, İstanbul'da 6 aylık peşinle bir ev kiralanabilirdi. Fakat hesabı «nasıl olsa bir gece uyuyacağım» diye yapmamak lazım. Çünkü oda fiyatlarını öğrendikten sonra nasıl olsa insanı uyku tutmuyordu.

Frankfurt'un en önemli caddelerinden Kaiser Strasse»de, yani «imparator caddesinde» şimdi Müller adında bir doktor hüküm sürüyordu. «Seks shop»ların sahibi olan bu doktorun uzmanlık sahası muayenehanesine girdikten sonra anlaşılıyordu. Dr. Müller kadın organları uzmanı olmalıydı. Zaten buralara girenler de 5 dakika sonra bu organlar hakkında en az bir uzman doktor kadar bilgi sahibi oluyorlardı.

«Peep Show» adı verilen gösteriler 1 marktan başlıyor, 5 marka kadar çıkıyordu. Peep Show'de telefon kulübesi büyüklüğünde bir odada, bir delikten 1 mark atılıyor, açılan perdeden canlı gösteri izleniyordu. Bir hatunun mahrem bölgelerine 1 dakika kadar göz atmak son develüasyonuna göre efektif olarak 136.— türk lirasına geliyordu ve Almanya'daki en ucuz gösteri buydu. Tuvalete gidildiğinde bile küçük su için döviz olarak 156.— lira ödeniyordu.

Fiyatların bu ölçüde pahalı oluşu yine de biz türklerin oldukça işine yarıyordu. Çünkü alman vatandaşlarının bile dudaklarını uçuklatan bu fiyatlara karşın, büyük mağazaları (Kaufhof) hallaç pamuğu gibi atan türkler önce ne kadar korkusuz bir ulus olduğumuzu

bütün dünyaya kanıtlıyordu. Bu mağazalardan sırtta taşıyarak götürdükleri buzdolabı, çamaşır makinesi, ve televizyon gibi ağır aygıtlar da «Türk gibi kuvvetli» şeklindeki başka bir atasözümüzü almanlara yeniden doğrulatıyordu.

Almanlar türk işçilerine «gastarbeiter» konuk işçi adını takmışlardı. Önce bu sözü şaka sandık ama gördüğüm kadarıyla bu sözlerde büyük gerçek payı vardı. Çünkü bizimkilerin konukluğu hemen belli oluyordu. Diken üstünde oturuyor gibiydiler.

Almanların konukseverliğine gelince bu da hemen anlaşılıyordu. Konukların bir an önce gitmesini dört gözle bekliyorlardı çünkü. Biz türklerle ilişkilerini sıklaştırdıktan sonra almanlar, eskiden iki kelimelerinden birini oluşturan ünlü «Bitteschön (Lütfen) ve Dankeschon Teşekkür ederim»lerini unutmuş görünüyorlardı. Ben bu sözcükleri bir kaç yerde kullanınca tuhaf tuhaf yüzüme baktılar. Bir alman yabancı olup olmadığımı sordu. Yabancıyım deyince söylediğim bu sözcüklerin ne anlama geldiğini sordu.

Türk işçileri Almanya'dan çok şikayetçi idiler. Dertlerini ne türklere, ne de almanlara anlatamamaktan yakınıyorlardı. Bir tanesini dinledikten sonra kendisine hak verdim. Çünkü anlaşılacak gibi değildi. Şöyle konuşuyordu işçimiz :

«Şimdi abey, doyçland doyçland über alles diyorlardı. Tamam ama burada arbeyt aslanın ağzında. Arbayt bulursun, geld yok, Alles şayze yani senin anlayacağın. Günde iki şift çalışıyon, yarısı ştoyer, yarısı mervert'e gidiyor. Birazı da krankenkasa tamam mı. Geçen gün bizim ştayger kumpıl dedi kayne arbayt, kayne gelde, Şvayne n'olucak. Arkadaşlarla doğru hayma gittik. Dedim hadi alles suzammen haptbanof. Ferstandın- Anladın mı yani.»

Tabii bir şey anlamamıştım. Neden dedim derdini Almanlar'a anlatmıyorsun daha kolay olur. Meğer anlatıyormuş. Ama yine yukardaki şekilde...

Neden bu durumda olduklarını da daha sonra anladım. Türkler Almanya'da yeni bir Türkiye yaratmışlar, orada yaşıyorlardı. Boğaziçi lokantasında rakı içiyor, İstanbul gazinosunda Bülent Ersoy'u dinliyor, Ankara pazarından aldıkları sucuk pastırma ile besleniyor, Meserret kıraathanesinde tavla ve pişti oynuyorlardı. Nargile içen bir türk işçisine Almanya'yı beğenip beğenmediğini sordum. «Valla daha görmek kısmet olmadı kardeş» diye yanıt verdi.

Bu gezimde farketiğim bir husus da Almanların Türklere çok kötü davrandığıydı. Turistik değerlerine hayran kaldıkları Almanya'yı görmek için yatak, yorgan ve sepetlerini sırtlayarak Almanya'ya giden Türk turistlerini sınırdan geri çeviriyorlardı. Böylece yurt dışına gitmek ve Almanya'yı gezmek için dünyanın parasını harcayan Türkler, Almanya yerine bir kaç havaalanının bodrum katlarını gezip gördükten sonra anayurda dönüyorlardı.

Dönüş yolunda bunlardan iki tanesi ile konuştum. Yorganlarını sırtlamışlar geri dönüyorlardı. İçlerinde en çok konuşanı Giresun'un Şebinkarahisar ilçesinin Armutlu köyünden Osman oğlu Ahmet Tunagil'di. Uçakta sıkıntıdan lastik pabuçlarını çıkarmış, ayaklarını altına almış, kasketinin içinde sigarasını sarıyor ve bir yandan da konuşuyordu.

Sözlerinden anlaşıldığına göre Almanya'ya turist olarak gitmişti. Bu yüzden geri çevrilmesinin bir nedeni yoktu. Alman gümrükçüsü sınırda «Ne yapacaksınız» diye sormuş, Ahmet de tercüman aracılığıyla «tarihi yerleri gezip göreceğini» söylemişti. Fakat alman gümrükçüsü

onun çalışmaya geldiği konusunda sebepsiz bir kuşkuya kapılmıştı.

Urfa'nın Viranşehir kazasından Murtazagil'lerin en küçük oğlu Osman da şunları anlatıyordu. Onu da sınır dışı etmişti Almanlar haksız yere. «Yahu bu adamlara laf anlatmak deveye hendek atlatmaktan daha zor, Daha önce de böyle yaptılar» diyordu.

Meğer Osman'ın üçüncü sınır dışı edilişiymiş bu. İki kez kaçak olarak fabrikalarda çalışırken yakalanmış. Sınır dışı edilmiş. Şimdi üçüncü kez Almanya'ya girmeye çalışıyormuş. Tutturmuşlar «sen çalışmaya geliyorsun» diye. Ne malum turist olarak gitmediğim» diyordu.

BİR DİL BİR İNSAN
İKİ DİL İKİ...

Büyük adamlardan biri ne demiş: «Bir dil bir insan, iki dil iki..» Bu sözleri duyduktan sonra hemen bir ingilizce kursuna kaydımı yaptırdım. Verilen bilgiye göre ilk derste konuşturuyorlardı insanı. Konuşturamazlarsa parayı geri veriyorlardı. İstenen ücreti yatırdıktan sonra ilk derse girdim. Bir adam odanın içindeki eşyaları göstererek durmadan anlamadığım şeyler söyledi ve 45 dakikalık ders sona erdi. Hiç bir şey öğrenememiştim. Hemen müdüre çıkarak paramı geri istedim. «Neden» diye hayretle yüzüme baktı. Kendisine ilk derste konuşma garantisi verdiklerini, oysa hiç bir şey öğrenemediğimi söyledim. «Biz, dedi, öğretme garantisi vermedik. Konuşturma garantisi verdik. Gördüğüm kadarıyla siz de mükemmel konuşuyorsunuz.» Meğer türkçe konuşmak da yeterliymiş. Anlaşılan parayı geri alamayacağız. En iyisi kurslara devam etmek.

Bugün üç ay oldu ve kursu bitirdim. Başarı belgesi verdiler. Artık ingilizce bildiğimi düşünüyor herkes. Bir de ben böyle düşünebilsem. İngilizce bilgimi sınamak için geçen gün Sultanahmet'e gittim. Bir turistle tanıştım. Kendisine ingilizce bilip bilmediğimi sordum. Bana başka bir dilden yanıt verdi. Hiç bir şey anlamamıştım. Yeniden sordum. Hep aynı şey. Yarım saat kadar adamı konuşturmaya uğraştıktan sonra adam birden fenalaştı. Ağzından köpükler saçarak yere yığıldı. Hemen hastaneye kaldırdılar. Ertesi gün gazetelerde bir ingiliz turistin hastaneye kaldırıldığını okudum. Adamın resmini de basmışlar baygın yatarken. Benim konuştuğum adam. Hayret ingilizmiş... Oysa ingilizce bilmiyordu..

★

İki yıldır ingilizce kurslarına gidiyorum. Artık öğrenecek bir şey kalmadığını söylüyor kurs yöneticileri. TV'deki amerikan filmlerini seyrediyorum seyrediyorum ve çok iyi anlıyorum. Fakat ingilizceyi öğrendiğimden yine de emin değilim. Çünkü bu filmler türkçeye çevrilmiş durumda. En iyisi yurt dışına gitmeli.

★

Uçakta Londra'ya doğru giderken kursta öğrendiğim ingilizce ile hostes kıza «kaç saatlik yolumuz kaldığını sordum. Bana «3614» diye yanıt verdi. Yanlış anlamadıysam 10 ay sonra Londra'ya varacağım. Yanımdaki türk yolcuya «Bu nasıl iş» diye sordum. «Gayet basit dedi, siz hostese «Londra'ya kaç kilometre yolumuz kaldı» diye sordunuz. O da size yanıtını verdi.

Bundan sonra hostesle fazla konuşmadım. Sadece bir iki kere içki ve kahve gibi şeyler ısmarladım ve bunların yerine maden sodası ile çay içebildim.

★

Neyse sağ salim Londra'ya vardık. Öğrendiğim yabancı dilin konuşulduğu bir ülkeye ilk kez geliyordum, Kapıdaki görevli önümü keserek bana yaşımı sordu. Otuzbeş diye yanıt verdim. Bir kaç soru daha sordu, onları da yanıtladım. Hemen arkadaşlarını yanına çağırdı. Çevremi sardılar. Bir tanesi «emin misiniz» diye sordu.

Kesinlikle emindim. Doğum tarihimi söyledim. Hemen kâğıt kalemle bazı işlemler yaptı. Benim söylediğim doğum tarihine göre 600 yaşında olduğum ortaya çıkıyordu. Oysa ben yaşımı sordukları zaman 3500 diye yanıtlamıştım. Herhalde aradaki farkı araştırıyorlardı. Daha sonra çevrede bulunan ve iyi ingilizce bilen bir türk, görevlilerle aramda geçen konuşmayı türkçeye çevirdi. Şöyle konuşmuştuk görevliyle.

— Yaşınız kaç?

— 3500.

— Bir yanlışlık olmasın. Doğum tarihinizi söyler misiniz?

— 1385.

— Beyefendi aklınızı mı oynattınız. 1385 yılında doğan insan 600 yaşında olur. Siz 3500 diyorsunuz. Bizimle dalga mı geçiyorsunuz.

— Evet zannederim.

— Fakat görev başında bir görevliyle dalga geçmek ingiliz yasalarına göre suçtur. Sizi tutuklayabilirim.

— Çok memnun olurum. Böylece ingiltereyi daha yakından tanımak fırsatını bulurum.

— İngiltere'ye neden geldiniz?

— Bu iğrenç ülkede biraz eğlenmek istedim. Boş zamanım olursa bir kaç ingiliz vatandaşını da döveceğim.

— Kendinize gelin efendim, burada kraliçenin yasaları vardır. Biliyor musunuz.

— Kraliçeyi biliyorum. O maymun suratlı hanımefendiye saygılarımı iletin lütfen.

Görevli işin burasında arkadaşlarını çağırmış, kraliçeye hakaret ettiğimi ileri sürerek beni tutuklamak zorunda olduğunu belirtmiş ve son sözümü sormuş. Ben de şunları söylemişim.

— Son sözüm yaşasın kraliçe ve tüm İngiltere'nin orospuları.

Bu konuşmadan sonra bir yerlere götürüldüm ve daha birçok kişiyle karşılıklı konuşmalar yaptım. Önce beni deli zannederek iyice muayene ettiler. Sonunda ingilizceyi Türkiye'de bir kursta öğrendiğim ortaya çıkınca durumu anlayıp, serbest bıraktılar.

MEDENİYET AŞIĞI

Aşağıdaki yazı mizah yapmak amacıyla yazılmadı. Karaköy - Şişli dolmuşunda ses kayıt aygıtının düğmesine bastım sadece :

«Hoop be... yavaş be... Ulan biraz medeniyet öğrenin bee. Hiç mi kapı görmedin bee... Ulan 50 lira vereceksiniz kapıyı götürdünüz bee.. Ya'u bu memleket ne zaman medeniyet öğrenecek ya'u.. Töbe estağfurullah. Akşam akşam.. Zaten Beşiktaş'da boka girdi.. Maçtan haberi olan var mı? Hooop Desoto maçı dinliyor musun? Kaç kaç... Bir bir mi? Ulan kansızlar... ulan yaktın bizi Beşiktaş... Kim atmış golü?. Penaltı mı...? Vay iğne hakem... maçı satmış beee.. Vay medeniyetsiz bee.. Bak bak... yaya geçidi var adam nerden geçiyo.. Ulan trafik sizle mi uğraşsın.. trafiği mi idare etsin be.. Ulan biraz

medeni olun beee.. Tarla mı lan burası.. Bi tane istanbul var medeniyetsizler... Hoop anadol eceline susadın galiba.. ulan hem önüme çıkıyorsun, hem de konuşuyorsun.. Biraz medeni ol hıyar.. Ulan size ehliyet verenin.. alacaksın o ehliyeti.. iğnenin deliğine şeydeceksin.. Töbe töbe.. Abiler kusura bakmayın valla bu medeniyetsizlik beni öldürecek namussuzum.. Ulan moruk.. sen de geçeceksen geç.. Yaya geçidi diye bari üstüne gecekondu kur otur.. Hassss.... lan medeniyetsiz.. İnersem aşağıya ayağımın altında ezerim seni gayri medeni tarla faresi.. Yaya geçidini bana mı öğreteceksin.. (düdük sesleri). Tamam abi.. tamam.. idare et.. Valla görmedim.. haklısın.. Ne desen haklısın.. sağol abi.. Ulan nereye bakacağımızı şaşırdık be.. Hem polis koyuyorlar.. hem trafik lambası.. Ah ulan ah.. bunlar hep medeniyetsizlikten.. şöyle medeni bir memlekette yaşayacaksın ki.. Ver babam ver.. Ne 500 lira mı? Ya'u babacığım biraz medeniyet öğrenin be.. Dolmuşta mı gidiyorsun... bankaya mı gidiyorsun... Bari geri kalanları da ver de vadeli bir hesap açayım sana sevabıma... Yuh yahu 50 lira verecek 500 lira bozduruyor.. Ah ulan medeniyet gözün kör olsun be. İnecek mi var.. Ya'u birader lütfen biraz medeni olalım be.. şimdi geçtik durağı.. Şimdi tutturdun ineceğim diye.. Oldu olacak adresini de ver seni evine bırakayım yengeye teslim edeyim.. Dur biraz daha, duracak inersin.. Ya'u sağdan be.. ulan biraz medeniyet öğrenin be.. Ya'u çekme kolunu kapının be adam.. gemisini ittiğimin kapısı zaten bozuk.. Ulan sifon mu çekiyorsun medeniyetsiz beeee.. Yürü ulan armut sende.. Tabii çarparım.. hızlı yürüsene deve.. çöl mü burası.. Ulan bunlar var ya namussuzum biraz medeniyet öğrensinler diye alacaksın altına ezeceksin.. asfalta yapıştıracaksın.. sonra jiletle kazıyacaksın.. Doğru Karacaahmet'e ama ondan sonra adamdan sayarlar yakana yapışırlar adam

öldürdün diye.. Ulan bunlar adam mı be.. İniyor musun sen de.. Hop bekle biraz duralım. Şeker abicim medeni bir şekilde aç kapıyı tamam mı...? Bırak bırak ben kaparım... Kapıyı kırdın bee.. (Ben burada indim. Teybi kapattım).

JAPON İŞİ

Japonlar elektrikli - elektriksiz bütün alet ve aygıtları kendi boylarına uydurma çabasındalar. Herhalde dünyanın en ufak tefek insanları oldukları için radyodan televizyona, ses bandından fotoğraf makinesine kadar küçüklükte birbiriyle yarışan aletler yaratıyorlar.

Geçen gün bir televizyon aygıtı gösterdiler. Uzaktan bakınca kibrit kutusu zannettim ben. Meğer yanılmamışım. Gerçekten kibrit kutusuymuş. Sahibi kaybolmasın diye televizyonu kibrit kutusunun içine koymuş. Kutudan çıkarıp parmağının ucunda uzattı aleti. Gözlüklerimi taktıktan sonra ancak görebildim. Fakat gördüğüm sadece aygıtın kendisiydi. Bu televizyonda oynayan filmlerin görülmesi için ayrıca mikroskop kullanılması gerekiyordu. Fakat bu o kadar büyük bir sorun değildi. Çünkü japonlar bu filmleri seyretmek için mikroskop da üretiyorlardı.

Hele fotoğraf makineleri o kadar küçüldü ki insan parmakları arasında tutamıyor. Deklanşörüne basmak için sivri bir alet kullanmak gerekiyor. Bu makine ile çekilen fotoğrafları görmek için de ayrıca büyütülmüş bir fotoğrafının çekilmesi gerekiyor.

Japonlar son olarak saat sanayiine de el attılar ve uzun zamandan beri tüm piyasayı ellerine geçirdiler. Şimdiki saatler zamanı göstermenin dışında her işe ya-

rıyor. Takvim, radyo, hesap makinesi, çakmak, hatta el feneri olarak kullanılabiliyor. Gözlerimiz de bunlara iyice alıştı.

Geçenlerde bir arkadaşım saat şeklinde bir alet getirdi. Saate çok benziyordu ama üzerinde yukarıda saydığım aletlerin hiç biri yoktu. Ne televizyonu, ne radyosu, ne takvimi, ne hesap makinesi... Hatta el feneri olarak bile kullanılamıyordu. Oysa kurma yerleri vardı. Belli ki bir iş için kuruluyordu. Tam ortasına yerleştirilmiş biri uzun, biri kısa iki göstergesi, dairemsi aletin çevresine sıralanmış 1'den 12'ye kadar sayılar görülüyordu. «Bil bakalım bu ne?» dedi arkadaşım. Her yerini kurcaladım, anlamak mümkün değil. Beni epey uğraştırdıktan sonra söyledi. Meğer saatmiş ve sadece zamanı göstermek için kullanılıyormuş. Hey yarabbim bakalım daha neler göreceğiz. Saat şeklinde bir saat inanılacak gibi değil ama gerçek.

MURTAZA BEY'İN EMEKLİ YAŞAMI

Murtaza bey emekliliği iple çekiyordu. Altmışına merdiven dayadığından sabahları erken kalkmak ölmekten beter geliyordu ona. Her sabah saat dokuzda iş başında olmak, çay-kahve peşinde koşmak, bitmez tükenmez maç tartışmalarına cevap vermek, politika tartışmak iş takibine gelenleri başka masalara göndermek veya ertesi günü yeniden gelmeye ikna etmek akşama kadar canını çıkarıyordu çünkü. Bu arada âmirine belli etmeden gazeteleri okumak, iş sahiplerine göstermeden de şiir defterini doldurmak bayağı güç geliyordu ona. Emekli olunca istediği saatte yataktan kalkacak, istediği kadar ve özgür olarak gazetelerini oku-

yacak, istediği yerde şiirlerini yazacak, gezecek, tozacak, kısacası rahat edecekti. İşte bunun için iple çekiyordu emekliliği.

Derken beklenen gün geldi ve Murtaza bey çalışma yaşamının son gününe ulaştı. Son gün tam bir bayram havası içinde geçti. Aynı büroda çalıştığı işçi arkadaşlarına veda ederken «Allah kurtarsın» diye dalgasını bile geçti.

Ertesi sabah emekliliğinin ilk günüydü. Öğleye kadar uyuyacağını sanırken, vaktinden bile önce uyandı. «Yahu benim bugün işim yokki» diye düşünürken neden uyandığını anladı. Bugün SSK'ye gidip emeklilik işlemlerine başlaması gerekiyordu. İş yerinden aldığı belgeleri ve emekliliğini istediğini belirten dilekçesi ile Zeyrek'in yolunu tuttu.

Saat tam 9'da ihtiyarlık binasının kapısındaydı. 9.05'te de ilk işlem için başvurulan müracaat memurunun masasının başında. Fakat ne Murtaza bey, ne de dilekçesi kimsenin umurunda değildi. Görevliler çay kahve peşinde idiler sadece. Bazıları Murtaza beye ve amirlerine çaktırmadan günlük gazeteleri gözden geçiriyorlar, son maçlar üzerine konuşuyorlardı. Bunları yaparken kimseye belli etmediklerini sanıyorlardı ama Mustaza bey bunların hepsini görüyordu.

İlk gün öğle saatine kadar masadan masaya koşturdu durdu. Her gittiği yerden başka bir masaya gönderiliyor, bir çoğu da ertesi gün gelmesini öneriyorlardı.

Öğleye kadar sürdü bu uğraşı. Akşama doğru işler yine bitmemişti. Ertesi gün saat dokuzda yine kapıdaydı. Akşam 17'de de memurlarla birlikte iş yerini terketti. Ertesi gün de, öyle, daha ertesi gün de...

Günler haftaları, ayları kovaladı. Murtaza beyin görünürde işleri bitmişti ama emekli maaşı bir türlü bağlanmıyordu. Bunu sormak için muntazaman SSK'ye ge-

liyor, masaları dolaşıyor, evrakını soruyor, akşam iş sona erince evinin yolunu tutuyordu. Eskiden daha çok çalışıyordu şimdi. Üstelik emekli olmadan önce aynı süreleri masasının başında oturarak geçiren Murtaza bey şimdi bütün gün ayaktaydı ve gerçekten koşuşuyordu. Murtaza beyin muntazamlığını gören SSK kapıcısı bile zaman zaman işini kendisine devrediyor ve arada sırada kurumun anahtarını vererek nasıl olsa erken geldiğini kapıyı açmasını rica ediyordu.

Bu arada işleri iyice öğrenmişti. Kuruma yeni gelen ve emekli olmaya çalışan vatandaşlara bildiklerini öğretiyor, yol gösteriyor hatta, işini kısa süreler için kendisine bırakan memurların ufak tefek işlerini yapıyordu.

Böylece aradan iki yıl geçti. Murtaza bey hâlâ emekli olmaya çalışıyor, ama bu kez laf olsun diye değil. Çünkü son iki yılını gerçekten çalışarak geçirdi. Eskisi gibi kaytarmak ne mümkün...

EHLİYET SİNAVI

Gazetelerde okumuşsunuzdur. Sürücü ehliyet sınavında koşullar değişti. Şimdi şoför adayları kent trafiği içinde sınava alınıyorlar. Sınav yeri Maslak'ta Atatürk Sanayi Sitesi civarında.

Bu işin neden burada yapıldığı önceleri bana merak konusu olmuştu. Ama sınav yerine gidince nedenini anladım. Herhalde kolaylık olsun diye burayı seçmişlerdi. Çünkü sınava giren araç, biraz sonra bir tamirhanede rahatça bakıma alınabiliyordu.

Sınav yerinde kolları bir bezle boyunlarına asılı veya koltuk değnekleri taşıyan kişiler çoğunluktaydı. Bun-

lar sınav işlerinde çalışan memurlar ve çevrede yaşayan halktı. Bazıları ise sapasağlamdı. Bu sağlamlardan birine yanaşıp kendini nasıl kurtarabildiğini sordum. «*Ben,* dedi *bugün tayin oldum. Henüz kısmet olmadı.*»

Yeni sınav düzeninde şoför adaylarından araba parçalarını tanımaları isteniyordu. Görevliler, arabanın parçalarının yerlerini soruyorlar adaylara. Bir tanesi doğrusu benim bile bilmediğim ayna mahruti dişlisinin yerini hiç tereddütsüz gösterdi. Fakat görevliler bu yanıta olumlu not vermediler nedense. Oysa dişli ile adamın gösterdiği yer arasında bir metre uzaklık bile yoktu.

İkinci aşamada adayların trafik kurallarını bilip bilmedikleri araştırılıyordu. Örneğin bir aday «kırmızı ışıkta ne yaparsınız?» sorusuna «dururum» diye yanıt vererek sınavı geçti. 15 yıllık bir sürücü olarak ben bu yanıtın doğru olmadığını biliyordum ama herhalde acemi olduğu için adama biraz torpil yapmışlardı.

Üçüncü aşamada şoför Maslak yoluna ilerliyordu. Özellikle Boğaz'dan gelen içkili şoförlerden kendilerini kurtarıp kurtaramayacakları sınanıyordu herhalde.

Yol denemesini tamamlayıp bir ağacın üzerine başarı ile park eden bir şoför adayı ile sıcağı sıcağına konuştum.

— Kolay gelsin.

— Sağolun.

— Nasıl gidiyor?

— İyi gidiyor da durmuyor meret...

— Merak etmeyin dedim teselli etmek için. Bugüne kadar durmayan bir araç henüz keşfedilmedi. Bakın siz de durdunuz işte.

— Durduk ama ormanı tahrip ediyoruz.

— Nasıl, araba kullanmak kolay mı?

— Valla yaya yürümekten kolay. Hiç olmazsa size çarpan biri yok.

Ne yalan söyliyeyim genel yayın müdürümüz beni odasına çağırıp «bavulunu hazırla» dediği zaman hemen aklıma Florida ve Miami kıyıları gelmedi.

«Ya Londra'ya, ya Paris'e gönderecekler» diye düşündüm önce. Fakat tane tane konuşan genel yayın müdürümüz «uzun bir turistik yolculuğa çıkacaksın. Kıyılar, mıyılar» diye ekleyince gezinin Londra, ya da Paris'e olmadığını anladım.

«Uzun bir turistik yolculuk, kıyılar, mıyılar». Belli bir şey Amerika yolu gözükmüştü. İşte miami ve Florida o zaman aklıma geldi.

Ben bunları düşünürken Genel yayın müdürümüz yine bir cümle konuştu: «Önce doğudan başlarsın.»

Bayağı zevkli bir yolculuk olacağa benziyordu. Demek önce Tokyo ve Hongkong, oradan ver elini Amerika: Miami ve Florida...

Hızlı gazeteci pozunda bir de ben konuştum:

«Tamam, nereden başlayayım?»

«Vandan.»

«Vandan... Vandan...» Hiç duymamışım gibi geliyor. Herhalde Japonya'da bir yer olmalı. Fakat japoncaya da pek benzemiyor.

Uzakdoğu gezisine böyle bilinmeyen bir yerden başlamak ilginç olacak. Öyle ya Tokyo ve Hongkong'un canını çıkardı gazeteciler. Okuyuculara bilinmeyen yerleri tanıtmak gerek.

«Nerede bu Vandan» diye sordum bu kez.

«Doğu'da Van Gölünün kıyısında işte.»

O anda genel yayın müdürümüzün şaka yapıp yapmadığını düşündüğümü anımsıyorum. Fakat ben bu yazıyı şimdi Van'da ÜLKE otelinin terasında yazdığıma

göre yeni genel yayın müdürümüzün pek şakacı bir kişi olmadığı anlaşılıyor.

Peki konuşmada geçen ve bana Florida'yı, Miami'yi anımsatan «kıyılar mıyılar» ne demeye geliyordu. Sonradan yaptığı açıklamaya göre Ege ve Akdeniz kıyıları idi bu kıyılar. Doğu gezisi bittikten sonra İstanbul'dan Antalya'ya kadar iki ay sürecek uzun bir yolculuktu bu.

«İki ay ha!» Yola çıkarken genel yayın müdürüm ile öpüşmek istedim. Böyle durumlarda aynı zamanda «öpülmek» hoşuma gider çünkü.

Fakat şimdi Van'da düşünüyorum da «iyi oldu» diyorum. Öyle ya önce ülkenin gerçeklerini yazmak gerek. Florida ve Miami'de ne var sanki. Üstelik bu mevsimde çok sıcak oluyormuş. Sıcaklık 45 dereceye kadar yükseliyormuş. Bir gazetede okuduğuma göre geçen yıl sıcaktan bir kişi ölmüş oralarda. Bu ben de olabilirdim. Ne işim var tehlikenin içinde. Burası hiç olmazsa daha serin. Dün 44 dereceydi.

Evet, ülkenin gerçeklerini yazmak gerek önce. Bu gerçekleri saptamak için de yıkanıp, traş olup Van caddelerine çıkmak gerek. Garsonun getirdiği sıcak çayla traş olduktan sonra bir şişe suyuyla da yüzümü yıkadım. Eğer şekerini içine atmamışsanız çayla traş olmanın sıcak sudan pek farkı yok. Köpüğün rengi biraz sarı oluyor, hepsi o kadar. Bir şişe suyun da yüz yıkamaya yeterli olduğunu burada anladım. Demek ki biz İstanbul'da bayağı savurganlık yapıyormusuz.

YAŞAM ORTAKTİR

Evde otoritemi kurduğum için şimdi rahatım. Bizim hanım benden korkusuna etliye sütlüye pek karı-

şamaz. Bunlara ben karışırım. Geri kalanlara da hanımın karışmasına ben ses çıkarmam.

Bu yüzden aramızda hiç tartışma çıkmaz. Çünkü tartışmak için en azından bir tarafın karşılık vermesi gerekmektedir. Yani ya hanım karşı çıkacaktır, ya ben.. Ben bakarım ki hanım çok kızgın, bağırıp, çağırıyor. Ne yalan söyliyeyim biraz alttan alır, hiç sesimi çıkarmam. Fakat bazen bunun tersi olur. Tepem iyice atar. Hanım da bakar ki tepem atmış bir şekilde hiç sesimi çıkarmıyorum, artık o da sesini çıkaramaz.

Hanım her sabah eve neyin alınması veya yapılması gerektiğini söyler geçer. Bu şeylerin alınması veya yapılması işine kesinlikle karışamaz. Ben, • ne istemişse, onun istediği şekilde alır, istediği vasıta ile taşır, eve getiririm. Bu sırada hanımın belirtebileceği tek şey, benim ne kadar kalın kafalı olduğum ve yine gidip yanlış bir şey alıp eve geldiğim şeklinde olabilir.

Bilindiği gibi yaşam ortaktır. Ailenin yükünü kadın ve erkek eşit olarak paylaşırlar. Bizim ailede de bu iş bölümüne kesinlikle uyulur. Örneğin şöyle yaparız biz; Ben dışarda çalışır, para kazanırım. Hanıma da bu parayı sağda solda çarçur etmek görevi düşer.

Tüm kararları da ortak alırız. Örneğin hanım «şuraya gidelim» der. Ben de uzun uzun düşünürüm ve sonunda kararımı veririm. Oraya gideriz. Veya «şunu yapalım» der. Ben yine iyice tartıp, ölçüp biçerim ve onu yaparız.

Bazen benim kafama bir şey takılır. «Haydi şuraya gidelim» diye fikrimi belirtirim. Bu kez hanım uzun uzun düşünür ve gitmek istemediğini söyler. Ne yapalım gitmeyiveririz. Yaşam ortak değil mi?

Giyim kuşam işlerine kadar bu eşitliği sürdürürüz. Daha doğrusu bu konuda da birbirimizin işine karışmayız. Örneğin hanım kendisine bir kürk manto alır-

sa açık kalplilikle itiraf etmem gerekir ki ben hiç sesimi çıkarmam. Fakat ben de kendime bir çift çorap aldığım zaman onun bir şey söylemesine kesinlikle izin vermem. Moda değiştikçe tüm giysilerini kapıcının karısına vererek yenilerini almasına da hiç ses çıkarmam ama, o da benim eski elbiselerimi ters-yüz ederek iki kez giymeme pek karışmaz görünür.

Biz kendi ailemizde eşitlik kuralına kesinlikle uyuyoruz. Fakat sağdan soldan duyduklarıma göre kadın hakları hâlâ tam olarak sağlanmış değil. Örneğin kadınlar hâlâ askerlik yapma hakkını elde edememiş bulunuyorlar. Bir savaş olursa cephede ölmek veya yaralanmak hakkı salt erkeklerde. Hatta bazı kadınların kocalarının hasta falan olması halinde bulaşık ve çamaşıra yardımcı olmalarına bile rastlanıyormuş.

UZAKTAN KONUŞAMAMANIN YOLU : TELEFON

Tüm modern ülkelerde olduğu gibi, sonunda ülkemizde de otomatik telefonlar hizmete girdi.

Bilindiği gibi otomatik «kendi kendine çalışan» anlamına bir sözcük. Bir süre öncesine kadar telefon aboneleri «kendi kendine çalışmayan» santrallerle bir türlü konuşamıyorlardı. Bundan böyle artık santrallerimiz otomatik olduğu için aboneler şimdi kendi kendine çalışan telefonlarla konuşamıyorlar.

Yeni uygulamada telefon konuşmaları kendi kendine olmakta ve bu işe insanlar karışmamaktadır. Örneğin ABD ile konuşmak isteyen bir telefon abonesi, yeni santral kendi kendine çalıştığı için karşısına kim çıkarsa onunla konuşmaktadır.

Biz türkler için bu durum son derece doğal oldu-

ğundan hiç bir aksaklık çıkmamaktadır. Ancak hiç tanımadıkları türklerden sık sık telefon olan yabancılar için aynı şey söylenemez. Otomatik telefon bağlantımız olan 15 ülkede akıl hastalıklarının büyük ölçüde gelişmeler kaydedeceği sanılmaktadır.

Nasıl konuşulur?

Eğer yabancı ülkelerle otomatik bağlantısı olan bir telefonunuz varsa ve ABD'deki bir yakınınızla konuşmak isterseniz size ilk önerimiz bunu hemen aklınızdan çıkarmanızdır. Mutlaka deneyeceğim diyorsanız bunu şöyle yapacaksanız:

Çevir sesi geldikten sonra 9 rakamını çevirecek ve ikinci çevir sesini bekleyeceksiniz. Yeniden 9'u çevirdikten sonra ABD'nin kod numarasını, ardından bölge kodu ile abone abonenin telefon numarasını hiç ara vermeden çevireceksiniz. Artık bağlantı kurulmuştur. Karşınızdaki kişiyle konuşabilirsiniz.

SİZ — Aloo... Hüseyin sen misin?

KARŞINIZDAKİ KİŞİ — (İngilizce olarak) Hello... Kiminle görüşüyorum.

SİZ — Alo... Hüseyin... Ben Osman... Bırak İngilizce konuşmayı...

K.K. — (İngilizce) Hello... ne demek istediğinizi anlamıyorum. Kim konuşuyor.

Eğer İngilizce biliyorsanız sohbeti sürdürebilirsiniz.

SİZ — Afedersiniz... Hüseyin beyin evi değil mi?

K.K. — Hayır... Ben böyle birini tanımıyorum. Kim konuşuyor...?

SİZ — Orası 00-12-465-98-218 değil mi?

K.K. — Hayır... Burası 00-15-218-65-113... Kim konuşuyor?

SİZ — Fakat nasıl olur... Ben öbür numarayı çevirmiştim. Amerika'da numaralar mı değişti yoksa.?

K.K. — Amerika'yı bilmem ama İngiltere'de böyle bir şey olmadı...

SİZ — İngiltere bizi ilgilendirmez şimdi... Ben Amerika ile konuşuyorum.

K.K. — Aman tanrım, böyle bir şey ilk kez başıma geliyor...

SİZ — Nasıl bir şey...?

K.K. — Şu anda kendimi İngiltere'de sanmama karşın, Amerika'da bulunuşumu kasdediyorum. Kim konuşuyor acaba?

SİZ — İstanbul'dan telefonla ABD ile konuşabileceğini sanan bir geri zekalı konuşuyor.

Otomatik olmayanlar

Otomatik santrale bağlı olmayan illerde aboneler görüşmelerini eskiden olduğu gibi «telefon memureleri» adı verilen görevliler aracılığı ile yürütüyorlar. Aslında bu hanımlar otomatik santrallardan daha otomatik hale gelmişlerdir. Eğer bir rastlantı sonucu 03'ü düşürebilirseniz, ikinci bir rastlantıyla görevli hanıma telefonu açtırabilirseniz, size hiç bir kulağın duymayacağı kadar alçak bir sesle numaralarını söylerler.

Fakat asıl numaraları daha sonra başlar... Siz de kendi numaranızı ve aradığınız numarayı verirsiniz. Daha sonra konuşmanın hangi türden (acele, yıldırım, normal gibi) yapılmasını istediğinizi belirtirsiniz. Bu sözcüklerin de telefon konuşmalarına yabancı olmayanlar için değişik anlamları vardır. «Yıldırım» telefon konuşmasından maksat sizi yıldırmaktır. Eğer görüşmeyi normal veya acele yazdırmışsanız rahatça yıllık izninizi alıp, tatile çıkabilirsiniz. Nasıl olsa bir daha kimsenin aklına gelmeyeceksiniz demektir.

İkinci buluş

Telefon konusunda biz türkler Graham Bell ile olan

çekişmemizi hala sürdürmekteyiz. Telefonun bulucusu olan Bell, bundan yaklaşık 100 yıl kadar önce iki telin ucuna kulaklıklar bağlamak suretiyle insanların uzaktan konuşabileceklerini kanıtlamıştır. Bu büyük buluşu başka bir ulusa kaptırmayı bir türlü kendine yedirmeyen türkler de 100 yıldan bu yana sürdürdükleri çabalar sonucu, yine iki telin ucuna bağlı kulaklıklarla konuşamamanın yolunu bulmuşlardır.

Arıza servisi

Telefon Başmüdürlüğünün tüm çabalarına karşın telefonların zaman zaman işlediği, hatta arıza bile yaptığı görülmektedir. Böyle durumlarda 02 nolu Arıza'ya telefon ederek derdinizi anlatabilir, bu sırrınızı hiç kimseye açmayacağına güvenebilirsiniz... Veya onun vereceği yanıtlardan sonra, bu görevlinin adını ve adresini saptayarak dahiyane cinayet planları hazırlayabilirsiniz. Bu işi başarırsanız karşınıza çıkan ve size ne yaptığınızı soran beyaz gömlekli kişiye telefon etmeye çalıştığınızı söyleyebilirsiniz. Beyaz gömlekli ruh doktoru o zaman sizin gerçekten çıldırdığınıza karar verecektir. Çünkü İstanbul'da telefonla konuşulduğunu ileri sürecek kişilerin normal olmadığı artık salt doktorlar tarafından değil herkes tarafından bilinmektedir.

Fono telgraf

Söz PTT hizmetlerinden açılmışken «Fonotelgraf» adı verilen ve telefon aracılığıyla yapılan telgraf yazdırma işlemlerinden de söz etmek gerekiyor. Bu yöntem abonelere son derece kolaylık sağlamakta ve onları telgraf göndermek için postaneye gitmek zahmetinden kurtarmaktadır. Aslında bu işi bir kere deneyenler bundan böyle telgraf gönderme zahmetinden de tümüyle

kurtulmaktadırlar. Çünkü bu şekilde gönderilen telgraflardan alıcısı bir şey anlamasada, sizin fono telgraf göndermenin parayı sokağa atmak olduğunu anlamanız kolaylaşmaktadır.

Telefon almak

İşte tüm bu hizmetlerden faydalanmak için telefon almak isteyenler son derece yalın bir işleme başvurmak zorundadırlar. Bunun için daha doğmadan önce telefon başmüdürlüğüne iki satırla ilerde telefona gereksinmeniz olacağını belirtmeniz yeterlidir. Böylece işleme konulacak dilekçeniz sayesinde siz telefon derdiyle hiç uğraşmadan rahat bir yaşam sürebileceksiniz demektir.

EN YENİ TÜRKÇE

Eğitim yıllarını geride bırakalı çok oldu. Bu yüzden midir nedir, gençlerin sorunlarını pek anlayamıyoruz. Geçen gün bir arkadaşımın lisede okuyan ve türkçe dersinden takıntısı olan oğluyla karşılaştım. Oğlan görünüşte çok güzel türçe konuşuyordu. «*Keriz*» bir türkçe öğretmeni yüzünden yaz günlerini «kelek» bir durumda geçirmişti.

— Bak, dedim oğlana, bizim bile bilmediğimiz türkçe kelimeleri biliyorsun. Nasıl oluyor da türkçeden kalıyorsun. Roman, hikaye okumuyor musun?

— Okuyoruz be amca dedi, okumaz olur muyuz?

— Peki neden kalıyorsun oğlum, türkçe dersinden kalınır mı? Ne okuyorsun bakayım?

— Hepsini okuyorum... Zagor, Red Kit, Tommiks.

— Bunlar yeni yazarlar herhalde. Eskileri de okuyacaksın. Zola, Dostoyevski, Tolstoy.

— Sen de şimdi Cork gibi konuştun ha... «Ettileri ötüyecettin»

— Kim bu cork? Nasıl konuşma bu?

— Yuu... Cork'u bilmiyor. Cork böyle konuşur anladın mı? «Eskileri okuyacaksın» demez. «Ettileri ötüyecettin» der. Sen Allah bilirMuhlis'i de bilmezsin.

— Muhlis kim yavrum? Gerçekten bilmiyorum.

— Muhlis Cırzıpırcır gazetesinin başyazarı.

— Böyle bir gazete mi çıkıyor?

— Çıkıyor tabii. Muhlis de başyazarı. Çok iyi şeyler yazıyor.

— Yavrum yalnız bunlar çok gayriciddi şeyler. Daha ciddi şeyler okuman lazım. Demek ki onun için kalıyorsun sınıfta.

Bu sırada aşağıdan bir ıslık sesi geldi. Kapıya arkadaşları gelmişti. «Nerdesin ulamt, hayt» diye bağırıyorlardı. Arkadaşımın oğlu «Timdi deliyölüm» dedi. gitti

İŞ YAPMA, AŞK YAP...

«Bu güneşin altında söylenmemiş söz yoktur» diye bir söz vardır ve doğrudur. Aşağıda yazacağım söz de muhakak benden önce yüzbinlerce kez söylenmiş ve yazılmıştır. Fakat ben bunun değişik bir şeklini daha bulduğumu sanıyor ve okuyucuların bilgisine sunuyorum:

«Erkeklerin ne düşündüğünü 15 yaşından yukarı bütün kızlar bilebilir ama kadınların ne düşündüğünü sadece Tanrı...»

Aslında kadın olsun erkek olsun herkes karşısındakinin ne düşündüğünü öğrenmek için çok şey vermeye hazırdır. Erkekler bunu anlamak için platinden altın

ve gümüşe kadar değişiklik gösteren maden parçaları vermeyi yeğlerken, kadınlar bu kadar uzağa gitmeye gerek görmezler. Yine de birbirlerinin ne düşündüklerini anlayıp anlamadıkları meçhuldur.

40 yılını geride bırakmış bir erkek olarak ben erkeklerin ne düşündüğünü tam olarak bildiğimi sanıyorum. Bu kadar uzun bir süre, karşı cinsle karşı karşıya (daha doğrusu alt alta veya üst üste) olmaya çalışmış ve «saçlarını değirmende ağartmamış» biri olarak da kadınların neler düşündüklerini tahmin edebiliyorum. Şimdi bir kokteyl parti çerçevesinde karşı karşıya gelen ve bir dostları tarafından tanıştırılan iki kişinin neler konuştuklarını (aynı zamanda neler düşündüklerini de parantez içinde belirterek) yansıtmaya çalışacağım.

DOST — Sizi tanıştırayım. Bay erkek ve bayan kadın...

ERKEK — Çok memnun oldum hamfendi. Nasılsınız? (...Yüzü fena değil ama göğüsleri çok küçük. Bir de bacakları görmek lazım. Ulan şu uzun etekleri icad edenin...)

KADIN — Ben de memnun oldum. Çok Teşekkür ederim siz nasılsınız? (Acaba evli mi? Parmağında yüzük yok ama evli erkeklerin hiçbirinde yok. Mesleği ne acaba?)

ERKEK — Nasıl kokteyli beğendiniz mi? (Eğer beğenmediyse bunu bir yere götürmeli... Oradan da doğru.)

KADIN — Valla fena değil. Böyle yerlere pek sık gelmiyorum. (Şimdi başka yere çağıracak. Aslında iyi olur. Burası çok sıkıcı. Ama kabul etmek olmaz.!)

ERKEK — Ben de öyle. Kırk yılda bir gelince de insan kimseyi tanımıyor. Fena değil dediğine göre biraz uğraşsak iş çıkar.)

KADIN — Demin bizi tanıştıran arkadaşı tanıyorum sadece ben de. Siz onu nereden tanıyorsunuz. (Belki bu yolla işini öğrenebilirim)

ERKEK — Okuldan arkadaşım. Sonra yollarımız ayrıldı. Kaç yıl sonra ilk kez burada karşılaştık. (Bu konuyu kısa kesmeli. Okul anılarına girersek bu gece kaynar gider)

KADIN — Hangi okul? Üniversite falan mı? (Ulan işini söylesene be adam)

ERKEK — Yok üniversite değil, lise. Ben üniversiteyi iktisatta okudum. O hukuktan... (İşimi öğrenmeye çalışıyor galiba. Bu da sağlamcı. Evli olup olmadığımı da merak ediyordur şimdi. Nasıl söylemeli bekâr olduğumu Siz nereden tanıyorsunuz?

KADIN — Benim de üniversiteden arkadaşım. Ben de hukukta okudum. (Eyvah yaşımız ortaya çıktı. Allah kahretsin genç dalgınlığına geldi)

ERKEK — Aman hanfendi buna asla inanmam. Nasıl olur siz onunla aynı sınıfta... Vallahi ben sizi liseyi yeni bitirmiş sandım. (Bu palavrayı herkes yer. En az 35 gösteriyor ama bu şimdi kendini 20 falan sanıyordur. Her ihtimale karşı daha aşağıya inmeli) En fazla 18 gösteriyorsunuz çünkü.

KADIN — Daha neler. Yaşımızı başımızı çoktan aldık. Belki bekâr olunca, çoluk çocuk da olmayınca... (Evli olmadığımı anlasın hıyar. Fakat hıyar falan değil, bayağı zeki adam. En fazla 18 yaşında gösterdiğimi hemen anladı)

ERKEK — Vallahi bunu söylemeyin hanfendi. Nazar değecek. (Yedi enayi. Biraz da güzellikten doğrarız. Bağdat hurması gibi yumuşar. Ama bakalım bacakları nasıl)

KADIN — Çok mersi öyle söylüyorlar ama insanın görünüşü değil önemli olan... İçi... Geçti artık bizden (Tatlı adam ama eğer evliyse avucunu yalar. Nasıl öğrenmeli evli olup olmadığını) Siz belki evli olduğunuz için...

ERKEK — Ben de sizin gibi bekarım. (Off. Bu da

amma hızlı çıktı. Daha 5 dakika olmadan durumumu öğrenmeye çalışıyor) aslında evliliğe karşı değilim ama galiba karşıma beğendiğim biri çıkmadı. (Açık bir kapı bırakmak lazım. Yoksa bu iş çok uzar)

KADIN — Çıkar canım. Siz de herhalde fazla müşkülpesent davrandınız. (Bu yaşa kadar evlenmediğine göre ya çok çapkın, ya da bir kusuru var. Yoksa homoseksüel mi? Bir de işini öğrensek...) Herhalde işlerinizin çokluğundan olacak.

ERKEK — Yok, çok rahat bir işim var. Serbest çalışıyorum. Ticaret falan. Ondan değil de işte dilediğim gibi önüme doğru dürüst biri çıkmadı. Hanımefendi bizim gençliğimiz de sizin gibi güzeller yoktu. Sizin nasıl oldu? Yani bu güzellikle sizi kaçırmadılar mı? (Hadi işimizi de öğrendin. Güzellik üzerine de bir kaç palavra sıktık. Şimdi geliyor musun, gelmiyor musun?)

KADIN — Aman efendim bu kadar iltifat etmeyin (Bayağı hoş adam. İşi de iyi)

ERKEK — Bakın hanfendi size bir şey söyleyeyim. Bir huyum vardır asla iltifat etmem. Aklımdan geçenleri söylerim. (Bu lafı yemez ama olsun. Şimdi bir yere davet etsem mırın kırım eder. En iyisi bu gece sadece telefon numarasını almalı)

KADIN — Ah çok teşekkür ederim. Yine de iltifat kabul ediyorum. Güzellik nerde, biz nerde, geçti artık. (Hadi ulan hıyar telefon numaramı isteyeceksen iste)

ERKEK — Sizden geçtiyse biz ölelim bari. Fakat sanıyorum sizin kendinize güveniniz yok. Bu konuda sizinle daha uzun konuşmak isterim ama yanlık anlayacağınızdan korkuyorum. Belki bir gün... Bir yerde... Tesadüfen... Fakat işi tesadüfe bırakmaktan korkuyorum. Acaba telefon numaranızı istesem. Bana çok kızar mısınız? (Aslında hadi çıkalım deseydim daha iyiydi ama kuşu kafesten kaçırmamalı. Yavaş olsun, sağlam olsun)

KADIN — Beni gerçekten yanlış anladınız. Kokteyllerde telefon numarası dağıtan biri sandınız herhalde (Bayağı hızlı adam ama hemen yumuşarsam olmaz. Biraz daha ısrar et bakalım aslanım).

ERKEK — Çok özür dilerim. Beni yanlış anlayacağınızı biliyordum. Haklısınız sizden telefon numarası istemekle... Sizi küçük düşürdüm. Tekrar tekrar özür dilerim (Hadi be kızım naz edip durma. Nasıl olsa vereceksin. Canımızı çıkarmadan yap şu isi)

KADIN — Hayır mahzur yok ama ne bileyim beni bu kokteyllerde karşılaştığınız kızlarla karıştırdınız sandım. (Şimdi pat diye telefon numaramı versem, herkese veriyorum sanır. Zaten veriyorum ama olsun)

ERKEK — Aman hanfendi bu her halinizden anlaşılıyor. Sizi görür görmez son derece ciddi bir insan olduğunuzu anlayabilecek durumdayım. Zaten ilerde beni daha iyi tanıyınca bunu anlayacaksınız. Tekrar özür dilerim. Telefon işini unutun lütfen (Aaaa sıktın ama bir daha sormayacağım. İster ver ister verme)

KADIN — Madem ki böyle söylüyorsunuz! 431680 telefon numaram ama bilmem ki, ilk defa karşılaştığım bir insana telefon numarası vermek biraz tuhafıma gitti (Bakarsın ciddi söylüyordur).

ERKEK — Gerçekten isterseniz hiç vermeyin. Ben sadece dertleşmek için ve toplumda sizin gibi kafası işleyen hanımlara pek sık rastlayamadığım için (Gerzek karı. Ulan bu kadar naz yapmasanız olmaz) 431680 mi demiştiniz. Çok mersi sizi arayacağım.

Bu konuşmayı daha fazla uzatmamak için burada kesiyorum. Aşağı yukarı böyle sürüp gidecekti çünkü. Ben bir erkek olarak erkeklerin aklından geçenlerin bunlar olduğunu biliyordum. Şimdi Kadın okurlara soruyorum; Sizin aklınızdan geçenler konusunda çok yanıldım mı acaba?

TURİSTİK TİYATRO (1)

Kapalıçarşı'da mücevher ve antika eşyalar satılan bir dükkân. Ortada bir masa, bir telefon, patron ve tezgahtar oturmuş konuşuyorlar. Telefon çalar, tezgahtar açar.

Tezgahtar — Yes, Keypalı çarşı pliiiz... Ha Ula Hüsso sen misen... Ni var. Beni de ağşam ağşam gandırıp İnkilizçe gonuşturuyon... Ni var söyle... Ne yüzzük mü? (Patrona döner) usta bak Hüsso ne soruyo... O yüzzüklerin içersine altın da goyak mı diyo...

Patron — Hanki yüzzükler...

Tezgahtar — (Telefona) hanki yüzükler lan.. Altın yüzükler mi? (Patrona döner) hee altın yüzükler diyyo..

Patron — Deli mi olmuş bu be... Nirde görülmüş altın yüzüklerin içine altın konduğu. Ver ver şu hayvanla ben gonuşuyum. (Telefonu alır) Len hüsso.. Kapalıçarşı'da yeni adet mi çıkarıyon lan.. Sen hiç altından yapılmış altın yüzzük gördün mü a benim salak oğlum. (Bir süre dinler) Bak.. bak.. Nideni var mı lan. Şincik bu yüzzüklere altın gatsak, rengi değişmez mi... Eee rengi değişirse turist ni der. Gendilerini gandırıyoz zannetmez mi.. (Bir süre daha dinler) Ne mi goycen. Boh koy. Ula bugüne gader ne gonuyosa onu goy heyvan. Yoh yoh toz torpah goyma.. Bahır mahır, sarı marı goy. Camları mı? Safirleri mi diyon lan... Mavi cam yoh mu yandaki camcıda. Haa... haaa.. bah gafan işlemeye başladı. Onların gırıklarını topla. Goy üstüne. Ayni safir gibi durur mavi cam.. Damgasını da sen vur canım. Kim gitçek şimdi darpaneye gader. Aman bak oğlum benim namısıma şey getirme. Hile hurda istemem. Ondört ayar yeter. Ordaki pezevenklere bahma. Onlar onsekiz ayar yapsınlar. Biz namısımızla para gazanalım. Bize azı da yeter. Benim elimi harama sürdütme. Ha, ha... bakam. Gapat hadi durist geliyor..

(İçeri bir kadın turist girer)

Turist — Goodmorning...

Patron — Yes madama gut moring.. pliiz..

Turist — Eee mister var sizde güzel bir yüzük.

Patron — Yes madam var. Çok güzzel yüzzük. Veri güzel hem de. (Tezgahtara döner) Ver lan ordan şu yeni gelen yüzzükleri. (Bir yüzük gösterir turiste. Kadın parmağında dener).

Turist — Oh vandırful. Eee kaç para..

Patron — Veri ucuz madama, veri ucuz. İki. ay.. şey tu milyon (iki parmağıyla da gösterir).

Turist — Tuv milyın. Ooov çok para..

Patron — No madama no çok para. Bu altın end daymınd.. gold yani. Fakat sizin için.. for yu.. van milyon olur.

Turist — Oh.. tu maç. Ben var çok beğenmek fakat çok pahalı..

Patron — Peki madama siz de var çok güzel. Onun için yarım milyon.. Okey..

Turist — Oh.. no, no.. Çok para.

Patron — Peki madama güzel hatırına bak. For yu... yüzbin lira. Bizde pazarlık yok madama.. No pazarlık..

Turist — Fakat yok bende yüzbin, var elli bin..

Patron — No pazarlık madama, ne pazarlık... Fakat for yu pekiy.. Elli bin. Okey (parayı alır, yüzüğü verir turist çıkar).

Tezgahtar — Usta çok indirdin haa.

Patron — Vat, vat.. ne diyon? Hay allah... dilimiz de şu gavurun diline amma alıştı yavu. Konuşamıyom yavı, dürkçe gonuşamıyom. İşte görüyon, gavurlara inkilizce dert annatacağım diye gendi dilimizi unutuyoz.

Tezgahtar — Hekkat be usta.. dürkçeyi unuttun nirdeyse..

Patron — Yahu bah ben ne diyom. Diyom ki hep-

den dürkçeyi bırakıp inkilizçe öğrense bu millet ne güzel olur. Şimdi bah mesela. Ben hemen gaptım görüyon. Ana dili kimi gonuşuyom avratlarla..

Tezgahtar — Hee valla.. çok gözel gonuşuyon usta. Garı her bi şeyi annadı.

Patron — Yahu n'olcek. Çoh goley.. Avrat soruyo. «Gaç pare» Ben de van bin, tu bin diyom. Mahsat biraz ezim etmek. Sen bile inkilizçe gonuşursun istesen. Ama gafanı çalıştırıcen. Birez gözünü gulağını açıp beni diğnesen, sen de su kimin gonuşun amma ahlınız havada.

Tezgahtar — Ama eyi ki pazarlıh etmedin usta..

Patron — Gatiyen pazarlıh etmiycen bu işte. Bah en fazla 5000 lireye indireceğidim. Vallaha bir guruş daha inmezdim. Şart ossun.

Tezgahtar — Eyi gene virdin ellibine..

Patron — N'olcek yavı. Allahın garibini mi gazıhlıcaaz. Gazıhlıyan da eline ne geççek. Birez de bu vetanı, melmegeti düşünmek lazım deel mi. Hadi, de iki ben elli liralık yüzüğü bu gavura elli bine deel de yüzbine sattım. Ne geççek elime.. Elli bin daha geççek. Eksik olsun. Ama melmeget ne gaybedecek deel mi? Yarın öbür gün bu gavur melmegetine gitçek. Ne diycek. Beni gapalıçarşıda gazıhladılar demeyecek mi? Elli liralıh yüzlük yüzbin lireye verilir mi canım. Varsın ben birez zarar idiyim. Bu melmeget için helâl ossun. İnsan melmegeti için icabında canını virmeli..

Tezgahtar — Helal ossun be usta.

Patron — Tabii canım. Herşeyin başı namıs bi kere. Ne o elindeki senin?

Tezgahtar — Pabuç be usta, dabanı çıhmış. Her yanı yırtılmış... Atacaam.

Patron — Atılır mı len.. Goy şu Sultan Abdülhamidin eşyaları arasına. Bir turiste satarız. Padişah pabucu deye..

Tezgahtar — Olmaz be usta. Padişah bu gadar eski pabucu giyer mi?

Patron — Onu sen biliyon, ben biliyom. Elin gavuru ne bilsin. Fakir bir padişahtı deriz.

Tezgahtar — Öyle ossun. Aha bak buraya goyuyom.

Patron — Eyi. Ben de bi yol tuvalete gidiyom. Bi turist murist gelirse sen idare et artık. Ver bakıyım ordan şu Sultan Reşad'ın ibriğini. (İbriği alır çıkar. İçeri bir turist girer.)

Tezgahtar — Yes madama pliiiz.

Turist — Dankeşön mayn herr, enşuldigenzi bitte. Heben zi enteresante alta varen.

Tezgahtar — Yes madama ne istiyon?

Turist — Eee var sizde eski şeyler?

Tezgahtar — Var madama çok var. Aha bah orada padişah pabuçları. Sultanın kaynanasının donları. İbrik madam. Siz ister ibrik..

Turist — Oh yah.. ben istiyor bir ibrik satmak, şey satın almak. (ibrikleri inceler). Fakat bunlar niht güzel. Yok daha çok güzel.

Tezgahtar — Var madama var, (patron elinde suları damlayan ibrikle içeri girer). Usta bah bu gavur ibrikleri beğenmedi, daha gözeli yoh mu diyo.

Patron — Var de lan var de. Aha bunu göstet (elindeki ibriği uzatır). Pliiz madama, işte Sultan Reşat ibrik.

Turist — Oh zer enteresan. Demek bu Sultan Reşat ibrik. Çok güzel. Ben çok beğenmek. Peki siz kim?

— Eeee...şey.. madama. Ben Sultan Reşat...

TURİSTİK TİYATRO (2)

(Turizm Bakanı'nın odası. Turizm Bakanı duvar-

daki «turizm» yazısına dikkatle bakmaktadır. İçeri müsteşarı girer).

Müsteşar — Sayın Bakanım, rahatsız etmiyorum ya. Çalışıyorsunuz galiba...

Bakan — Evet çalışıyorum. Turizm'e bakıyorum. Arkadaşlar beni iyi dinlesin. Artık turizmde bir patlamanın zamanı gelmiştir. Hele bir turistler gelsin.

Müsteşar — Sayın Bakanım bir turist geldi zaten.

Bakan — Nee?.. Çabuk mehter takımını çağırın. Kılıç kalkan ekibini de... Folklor ekibi de gelsin. Ama önce kalbini muayene ettirin. Adam belki kalp hastasıdır. Bizim ekipleri görünce korkudan gider. Demek turist akını başlıyor.

Müsteşar — Akın değil Bakanım bir tek turist bu.

Bakan — Olsun, bir turist bile gelse memlekete döviz kazandırır.

Müsteşar — Hayır sayın Bakanım. Bu turist altı ay önce gelmiş, gitmeye çalışıyor.

Bakan — Çağırın bakalım. Neymiş derdi anlayalım. Turistlere yardım etmek bizim görevimiz. Hepiniz güleryüz gösterin tamam mı? (Şişman bir alman içeri girer).

Turist — Guten tag Mayn Herr.

Bakan — Öyle olsun. (Müsteşara döner). Sen konuş bakalım bu adamla, derdi neymiş.

Müsteşar — (Almana döner) Guten Tag Mayn Herr, sizin derdiniz nedir?

Turist — Efendim ben var Türkiye'ye gelmek altı ay önce. Fakat bir türlü gidememek.

Müsteşar — (Sırıtarak) Çok mu beğenmek var Türkiye?

Turist — Hayır ben var burada bir otomobil kazası yapmak. Benim aile sizlere ömür.

Müsteşar — (Sırıtarak) Hah, ha demek öyle. Sonra ne olmak?

Turist — Benim aile var cennete gitmek. Ben burada kalmak sapasağlam. Yok ben de talih.

Müsteşar — (Sırıtarak) Demek hepsi ölmek, ha ha haaa..

Turist — Yah..

Müsteşar — (Sırıtarak) Başın sağ olmak?

Bakan — Ne gülüyorsun yahu. Adamın sülalesi ortadan kalkmış, sen hâlâ gülüyorsun yüzüne karşı.

Müsteşar — Turiste güler yüz gösteriyoruz sayın bakanım.

Bakan — Ha, doğru yahu. Bak ben bunu unutmuştum. Sonra ne olmuş?

Turist — Var benim oto kaput. Fakat şimdi beni sınırdan bırakmamak. Soruyorlar oto nerde.. Diyorlar sen var oto satmak Türkiye'de.

Müsteşar — Nerde oto?

Turist — Oto mezarlıkta.. Aile mezarlıkta.. Çoluk çocuk mezarlıkta... Geriye bir ben kalmak..

Bakan — Gez dolaş keyfine bak fena mı?

Turist — Bende yok para. Kalmadı.. Ben var iş Almanya'da kaybetmek. Çünkü memlekete dönememek.

Bakan — İyi anlaşıldı. Götürün bunu. Bakanlığın davetlisi olarak tuvaletleri.. şey.. tarihi eserleri gezdirin. Bir de folklor ekibi çağırın seyretsin, dertlerini unutsun.. (Turisti çıkarırlar. Başka biri girer).

Memur — Sayın bakanım arzı hürmet ederim beyefendi.

Bakan — Tamam tamam ne var?

Memur — Sayın bakanım, benim kayınbiraderin işini hatırlatmak için gelmiştim. Kendisine bakanlıkta bir iş vaadetmiştiniz.

Bakan — Turizm işi mi?

Memur — Evet, sayın bakanım.

Bakan — Turizmden anlıyor mu?

Memur — Anlıyor sayın bakanım, genç ne de olsa..

Bakan — Gençlikle ne alakası var bu işin?

Memur — Anlarsınız ya sayın bakanım. Gençler turistlere meraklı olur.

Bakan — Başka neden anlıyor. Dil falan biliyor mu?

Memur — Biliyor bakanım ana dili gibi.

Bakan — Hangi dil?

Memur — Türkçe sayın bakanım.

Bakan — O zaman rehber yapalım. Rehberler de zaten türkçeden başka dil bilmiyorlar.

Memur — Rehberlik istemiyor sayın bakanım. Gümrüklerde bir iş olsa..

Bakan — Eeee dil bilmiyor diyorsun.

Memur — Gümrüklerde dil bilmeye ne gerek var sayın bakanım. Turistler nasıl olsa türkçe öğreniyorlar geçebilmek için. Zaten günde 500 marka razı. Başka para istemem diyor.

Bakan — Beşyüz mark mı? Yahu biz maaşları mark olarak mı veriyoruz şimdi.

Memur — Aman bakanım gümrükte maaş isteyen kim? Herkes maaşını turistlerden ve işçilerden alıyor. Hem vatana kolaylık, hem vatandaşlara.

(Dışarıda bir patlama sesi duyulur).

Bakan — Ne oluyor yahu? (Müsteşar içeri girer).

Müsteşar — Sayın bakanım galiba turizm patlaması dediğiniz şey oldu. Deminki şişman alman buradan çıkınca karşısında folklor ekiplerini görünce dayanamadı, patladı.

TURİSTİK TİYATRO (3)

Bir turistik otel girişi, sağda, solda «Turkey» afişleri, masanın başında bir kayıt memuru oturuyor. Bir

kadın, bir erkek, iki turist girer. Kadın sorar :

— Hello Mister, Yu gat rum for as (Bizim için odanız var mı?)

— Yes misis velkam (Evet bayan. Hoşgeldiniz.)

— Öyleyse iki kişilik bir oda rica ediyorum. 15 gün kalacağız.

— Tabii bayan 301 numara.

— Acaba iki kişi kaç liraya kalıyor?

— 169.918 lira bayan, % 15 servis, % 10 işletme vergisi hariç.

— Ben tek geceyi sormuştum. 15 gün değil.

— Ben de tek geceyi söylemiştim bayan.

— Ama çok pahalı, bize Türkiye'yi ucuz demişlerdi.

— Türkiye çok ucuz bayan, fakat oteller biraz pahalı.

— Oda deniz görüyor mu bari?

— Evet bayan görüyor.

— O zaman eşyalarımızı bırakalım, sonra kenti görmeye çıkarız. (Giderler, biraz sonra dönerler).

— Fakat siz bize oda deniz görüyor demiştiniz. Biz deniz falan görmedik.

— Ben size deniz görürsünüz demedim madam. Odanız görür demiştim. Eğer pencereleri olsaydı, sizin de görmeniz işten bile değildi.

— Sonra ne sabun, ne de havlu var odada.

— Bunlara gerek yok madam, çünkü dikkat ettiyseniz, odanızda sular da akmaz.

— Peki telefon nerde, telefon.

— Verelim bayan, buyurunuz odanıza çıkarın (Masanın altından bir telefon çıkarıp uzatır).

— Fakat bu telefon bağlı değil, ne işe yarar?

— Bağlı da olsa nasıl olsa Türkiye'de işe yaramıyor bayan. Onun için bağlamıyoruz.

— Sonra yataklar da pis.

— Sizden önce yatanlar kirletmişlerdir bayan. Otelimizin bu işte bir suçu yok.

— Ah bir de bize Türkiye için «cennet» demişlerdi.

— Onu otomobilli turistler için söylüyorlar bayan.

— Bizim de otomobilimiz var.

— O halde yakında cenneti göreceksiniz demektir.

— Nasıl olacak bu?

— Bir iki gün içinde mutlak bir trafik kazası geçirirsiniz ülkemizde. O zaman doğru cennete...

İSPANYA'DAN «OLE»

1982 yılının Haziran ayında İspanya'da Dünya kupası futbol maçları yapıldı. Türkler bu yarışmaya futbol takımı ile değil, spor basını ile katıldı. Aşağıdaki yazı o tarihte yazıldı.

İspanya'nın başkenti Madrid'e vardığımızda önce yanlışlıkla Cağaloğlu'na geldiğimizi sandık. Çünkü her ülkenin «futbol temsilcilerini gönderdiği İspanya'ya, Türkiye «basın temsilcilerini» göndermişti ve yazarı, çizeri, fotoğrafçısı ile bizimkiler futbolculardan daha çoktu.

Kendimizi Türkiye'de sanmamızın bir nedeni de futbolcu giysileri ile dolaşan bir sürü adamın ellerindeki türkçe gazeteleri okumaya çalışmalarıydı. Bilmesek ülkemizin de Dünya Kupasına katıldığını sanacaktık. Fakat biraz sonra bunların Türk gazetecilerine poz veren yabancı futbolcular olduğunu anladık.

Ünlü futbol yıldızları kapanın elinde kalmıştı. En büyük ilgiyi de Maradona görüyordu. Kendisi ile konuşmaya çalışan Türkler yüzünden yavaş yavaş Türkçeyi sökmeye başlayan Maradona'yı bir ara yalnız yakaladım

ve Gazetemizi eline tutuşturdum. Röportajımız başladı.

— Merhaba Maradona

— Maraba

— Foto tamam mı?., Bak bu bizim gazete.. Jurnal.. Tamam mı?..

— Tamam

— Çok teşekkürler. Hadi Allahaısmarladık.

— Gule gule

Konuşmamız burada bitti. Akşam otele dönünce bu röportajı yazacağım. Böylece türk kamuoyu Arjantinli futbolcunun dünya futbolu, türk futbolu ve diğer konulardaki fikirlerini öğrenmiş olacak.

Bir ara eski futbolcu ve antrenör Didi ile karşılaştım. Fenerbahçe de antrenörlük yaparken ülkemizde uzun süre kaldığı için Türkçe konuştuğunu zanneden Didi'yi bu fikrinden vazgeçirmeye uğraştım ama olmadı. Didi her seferinde kendisine «Türkiye hakkında ne düşünüyorsunuz» diye sorduğumu sanarak «Ben var Türkler çok sevmek. İstanbul çok güzel. Var Fenerbahçe şampiyon olmak» şeklinde cevaplar verdi.

Sonradan öğrendiğime göre Didi Dünya Kupası hakkındaki görüşlerini bir gazetemiz için yazacakmış. Demek adamın «yazması» var Çünkü «okuma» bilmediğini herkes biliyor.

TATLI DİLLİ BİR SOFÖR

Maslak yolunda taksi beklerken önünde özel bir oto durdu. Sürücü eğilip «ne tarafa» diye sordu. Cağaloğlu deyince «atla abi» dedi. Atladı.

Önce bir özel oto sahibinin yolda duran vatandaşlara yaptığı bir jest sandı. Fakat içerdeki konuşmalar

bunun böyle olmadığını gösterdi. Tatlı dilli bir şofördü. Hasköy gümrük depolarına «takılıyor» ve kaçak çalışıyordu. Taksi plakaları aslanın ağzında olduğu için «mecburi» bu yola sapmıştı. Yol boyu durmadan anlattı:

«Marlboro içer misin abi? İçersen buyur. Maltepe mi içiyorsun? Zehirleme kendini abi... Devir Özal devri. Marlborodan aşağı içeni sözüm meclisten dışarı adam yerine koymuyorlar. Şeker abime söyleyeyim plaka üç buçuk, dört milyon... Yahu benim bu kadar param olsa bankaya yatırır, keyfime bakarım, bunu düşünen yok. Ama bankaya koyacak para nerde bende... İşte ekmek parası abi ne yapacaksın? Demin Hasköy'de iki kız durdurdu. Bir yeri sordular, götürelim dedik. Götürdüm... Teşekkür edip, indiler. Hususi olduğumuz için bir şey diyemedik. Kız başka şey sandı. İçeri gel kahve iç dedi. Yok abi... bizim o taraklarda gözümüz yok... Seks nasıl olmuş memlekette abi... O biçim... Allah seni inandırsın arada sırada Taksim'e takılıyorum akşamları.. Bacakları açık dolaşıyorlar abi... Sen hangi gazetedensin abi.. Ooo bizim gazetemiz, ama okuyamıyoruz... Biz şoför adamız, Günaydın istiyorum.. Mecburen Tan ve 24 Saat'i veriyor.. Mecbur abi, istersen al. Almazsan Günaydın da yok. Mecburen resimlerine falan da bakıyoruz. Eve götürmüyorum, ama... Çoluk çocuğun ahlâkı bozulur.. Sonra abime söyleyeyim, ben akşamları alkol muayenesine takılıyorum abi.. Şimdi malum adam içmiş, evine dönecek, arabası da var.. Ekibin yanına kadar geliyor. Biz biraz önce duruyoruz. Beyefendi ilerde ekip var. Alkol muayenesi yapıyor, isterseniz geçirelim diyoruz. Adam tabii razı oluyor. Hemen geçiyorum direksiyona.. Ekibi geçiyoruz ondan sonra yine veriyorum direksiyonu. 500 den aşağı veren yok abi..

Adamına göre, bin veriyor, iki bin veriyor. Çünkü yakalanmış olsa.. En azından 5-10 bini gidecek..

Geçim dünyası abi. Ne yapacaksın.. Bir yandan plaka, bir yandan Kadeve girmiş afedersin sözüm meclisten dışarı şeyine kadar... Sahi abi ne olacak bu Kadeve yahu.. Sabah kahvaltı ediyorum bizim Hasköy'de muhallebicide. Her gün 170 lira öderim. Kadeve çıktı... Adam 190 lira aldı. 20 lirası Kadeve... Yahu benim yediğimi içtiğimi hükümet nerden görecek de bu 20 lirayı isteyecek muhallebiciden. Cebe atıyor abi tabii.. Sana bana şey oluyor afedersin...»

Cağaloğlu'nda üç aşağı beş yukarı taksi parası konusunda anlaşma sağlandı.. «Saygılar abi» dedi şoför ve çekti gitti.

UYDURMA BİR OLAY

Yakında piyasaya çıkacak olan ve hazırlıkları süren bir gazeteden iş önerisi aldım. Patronla ön görüşme yapmak üzere gazete idarehanesine gittiğimde yazıişleri görevlileri gazetenin birinci sayfası üzerinde çalışmalarını sürdürüyorlardı.

Patron daha gelmemişti. Bu yüzden yazıişleri çalışanlarının tartışmalarına ister istemez kulak misafiri oldum.

Yazı işleri müdürü çalışma arkadaşlarına önce şu öneriyi yaptı:

— Bana kalırsa yukardan dört sütüne dayalı döşe-4 kat verelim...

Sekreter hemen sayfa üzerinde dört sütunu işa-

retledi. Sonra sordu: «Diğer dört sütuna ne vereceğiz?..»

— İki sütuna otomobilleri versek...

— O zaman geriye iki sütun kalıyor...

— Peki çeyiz sandıklarını verdik mi?

— Vermedik ama, çeyiz sandığı ancak tek sütunluk yer kaplar...

— Tek sütuna da çekilişlerin sonuçlarını veririz...

Sekreter yine itiraz etti... «Daha yeni çıkıyoruz, dedi, çekiliş mekiliş olmadı ki sonuçlarını verelim...»

Yeniden hep birlikte düşünceye daldılar... Sonunda ekipten biri atıldı: «Bir yurt dışı gezisine ne dersiniz. Tek sütuna çok iyi olur...»

Yazı işleri müdürü sevinçle karşıladı: «Tamam, yurt dışı gezisi... 30 kupon getireni bir haftalığına Avrupa'ya gönderiyoruz... oldu mu şimdi?..»

— Üst taraf oldu, dedi, sekreter, şimdi alta geçelim... Sayfanın altı daha bomboş...

Yazı işleri müdürü kaşlarını çatarak «Tibbo ve bimbolara yer ayırdınız mı» diye sordu.

Sayfa sekreteri «Üç ve iki sütun ayırdık. Ortada üç sütunluk bir boşluk daha var. Sayfanın dibi de boş..» diye yanıtladı.

Yazı işleri müdürü uzun uzun düşündükten sonra kararını verdi: «Oraya da sekiz bisiklet koyalım. Gençleri de gezeteye çekmek lazım.»

Sayfa sekreteri yeniden yakındı: «İki sütun hala boş.»

Herkes yine düşünceye daldı. Bu sırada yazı işleri müdürünün gözleri bana takıldı..

«Siz ne dersiniz bu konuda» diye sordu.

Ben «oraya da bir haber koysanız» dedim.

Ortalığa bomba düşmüş gibi oldu. Şaşkınlığını ilk belirten sayfa sekreteri oldu: «Haber mi? O da nedir?»

Hemen yanında oturan «ben böyle bir şey duymuştum, ama tam olarak çıkaramayacağım» dedi. Diğerleri hiç anımsayamadılar. Yazı işleri müdürü herkese küçümser gibi baktı. Sonra şunları söyledi: «Haber önemli bir olayı okuyuculara duyurmak için kullanılan bir yazı türüdür.»

Sayfa sekreteri: «İyi güzel de bizimle ne ilgisi var?

— Eskiden haber denen şeyler gazetelerde kullanılırdı, dedi yazı işleri müdürü. Fakat satışı arttırmanın başka yolları bulunduğundan beri bunlara gerek kalmadı.»

O sırada patron geldi.

Oturduk, konuştuk.

Deneyimli bir gazeteci olarak bana çok ihtiyaçları olduğunu söyledi.

— Ne iş yapacağım, diye sordum.

— Piyango çekilişlerini düzenleyeceksiniz, dedi...

Not: Yukarıdaki olay tümüyle uydurmadır. Gerçek kişi ve kuruluşlarla benzerlikler varsa bile rastlantıdır...

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
Okuyucuya	5
Nuh peygamberin seyir defteri	9
İndirmli giyindim	61
Kendi işimi kendim yapıyorum, karyolanın altında yatıyorum	63
Amerikalı kızımız	67
Erkek ve yaş	69
TV çocukları	70
2×2 Kaç eder?	72
Türkçe konuşan Alman	74
Tıp dev adımlarla ilerliyor	75
«İmgelemimizin izdüşümünde yitik süreci»	77
Modern bir aşk öyküsü	78
Dalgın adam	79
Kadın ve yaş	81
Telefonla nasıl konuşulmaz?	82
Ahmet beni tamir et	84
N'olursun Bodrum'a gelme	86
Araba tamiri	87
Nureyev'i nasıl izledim?	89
Evlilik güzel şeydir	90
Delilerle röportaj	92
Ahu ile röportaj nasıl yapılır?	93
Güçlü irade	95
Güçlü destek	96

Almanya gezisi 99
Bir dil bir insan, iki dil iki 104
Medeniyet aşığı 107
Japon işi 109
Murtaza beyin emekli yaşamı 110
Ehliyet sınavı 112
Ülke çocukları 114
Yaşam ortaktır 115
Uzaktan konuşamamamın yolu: telefon . . . 117
En yeni Türkçe 121
İş yapma, aşk yap... 122
Turistik tiyatro (1) 127
Turistik tiyatro (2) 130
Turistik tiyatro (3) 133
İspanya'dan «ole» 135
Tatlı dilli bir şöför 136
Uydurma bir olay 138

İleri, aydın bir toplum olma yolunda Cumhuriyet döneminde aldığımız mesafeyi, demokrasiye ulaştığımız dönemin kahramanları (!) geriletmeyi başardılar. Bütün dünyanın hayranlıkla izlediği uygarlaşma atılımlarımızı durdurup karanlık din sömürüsü içinde geriletmeyi başaranlar: "Köşe dönmeci" bencil, görgüsüz, ulusal çıkarları umursamayan bir zümre de yarattılar.

Kıvrak anlağı ve inceleyici biçemiyle (üslubu ile) Yalçın Pekşen, işte toplumumuzdaki bu gülünçlükleri sergiliyor.

Gülmece (mizah) yazınımıza özgün bir katkı...

Güldürü değil, taşlama; iğneleme yoluyla ulaşılan gülmecedir Pekşen'in yaptığı...

Yergilerin, toplumları eğitici, kendine getirici etkileri bilinen bir gerçektir. Gazeteci-yazar Yalçın Pekşen'in de yapmak istediği bu... "Nuh Peygamber'in Seyir Defteri"ni okuyunuz. Bunu başardığını siz de göreceksiniz...

500 lira